

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПЕТО ВАНРЕДНО ЗАСЕДАЊЕ
Други дан рада
21. септембар 2017. године

(Седница је почела у 10.10 часова. Председава Маја Гојковић,
председник Народне скупштине.)

*
*   *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, настављамо рад седнице Петог ванредног заседања Народне скупштине Републике Србије у Једанаестом сазиву.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствују 64 народна посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

И да вам пожелим добро јутро.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 97 народних посланика, односно да су присутна најмање 84 народна посланика и да имамо услове да почнемо са седницом.

Да ли неко од председника или овлашћених представника жели да затражи обавештење или објашњење у складу са чланом 287?

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, имам два питања да поставим.

Прво питање министру иностраних послова Ивици Дачићу – зашто Република Србија буквално ништа није урадила да помогне ухапшеним грађанима Србије који се, под лажним оптужбама за покушај пуча у Црној

Гори, већ месецима налазе у затвору подвргнути тортури и против њих се води очигледно лажирани кривични процес?

Ниједну дипломатску ноту Министарство досада није послало, ниједну дипломатску меру није предузело. Крајње је време да Република Србија помогне својим држављанима који су невинно оптужени, а у противном да предузме мере реторзије према Републици Црној Гори, да Србија ухапси исти број држављана Црне Горе и држи их у затвору док Црна Гора не пусти наше држављане. Али да пробере Република Србија које ће држављане Црне Горе похапсити, дакле оне који су најближи садашњем режиму Мила Ђукановића.

Нема другог начина да се извуку наши држављани из Црне Горе. Видимо да ту има болесних, видимо да ту има животно угрожених људи, видимо да је ту један генерал у питању. То се више трпети не може.

Друго питање је премијеру Ани Брнабић – докле ће премијер Брнабић да толерише неартикулисано понашање министра Зоране Михајловић?

Министар Зорана Михајловић је, после велике афере са лажним оптужбама које је пласирала против кинеске фирме која ради на ауто-путу од Београда према Чачку, изазвала велики дипломатски инцидент када је пре два дана напала Српску православну цркву. Српску православну цркву је напала зато што има свој став о најважнијем српском националном питању – о питању Косова, и што је патријарх сугерисао председнику Вучићу да води рачуна о расположењу и становишту које влада у народу. И она сада напада цркву за мешање у политику.

Прво, у критику политике и политичара свако има право да се меша, па и црква; и црквени великодостојници, и верници и људи са различитих нивоа црквене хијерархије. Основна демократска тековина је право сваког грађанина да критикује власт. Уосталом, црква није нешто ван система. Црква има статус аутономне правне корпорације унутар правног поретка, што значи да се држава не сме мешати у унутрашња црквена питања, осим ако се ради о кршењу Устава, а црква има право да критикује државу, државне органе и највише државне функционере.

Један министар попут Зоране Михајловић нема право да на тај начин узвраћа, јер црква као институција код нас траје више од 800 година а режими се мењају. Режими су од избора до избора и не може ниједан политички режим, у духовном погледу, у погледу националних интереса, да буде изнад цркве. Наравно, то не значи да режим мора да слуша цркву и црквене великодостојнике. Крајње је време да се смени министар Зорана Михајловић.

ПРЕДСЕДНИК: Време. Хвала вам.

Реч има народни посланик Александра Чабраја.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Поштоване колеге народни посланици, моје прво питање је за министра здравља, господина Лончара, и за министра за заштиту животне средине, господина Тривана.

Пре неколико дана концентрација амброзије је, то се могло видети и на званичном сајту Владе, била у Београду 14 пута већа од дозвољене. Слично стање било је и у многим другим градовима у Србији. Ово ствара велике проблеме многим грађанима и деци, наравно и родитељима деце која су алергична. Знамо да данас многа деца пате од оваквих алергија. Шта намеравају да предузму у том погледу? Знам да то није неки проблем који може чаробним штапићем да се реши, али одржавање зелених површина у граду има и те како много везе са овим што се дешава. Само бих желела да напоменем да овај разлог такође доводи до великог броја боловања, што значи да негативно утиче на читаво друштво.

Још једно питање за министра Златибора Лончара. Колико се сећам, он је у октобру 2015. године изјавио да ће обновити и реновирати све болнице и домове здравља у Србији у року од годину дана или до средине наредне године, да ће сви бити окречени, да ће санитарни чворови у њима бити сређени, дакле тоалети, купатила итд. Хтела сам да питам – може ли министар да нас обавести како напредују ови планирани радови, које су то тачно болнице и домови здравља обновљени и реновирани и да ли је сада стање у њима онакво како је он рекао – да не треба да се брукамо? Дакле, да ли се брукамо и даље са стањем у болницама и домовима здравља или не?

Следеће је питање за министарку правде Нелу Кубуровић и за министра културе и информисања Владана Вукосављевића – да ли је могуће да се у Србији догодило оно што се догодило пре неколико дана, да је извршено хапшење једног учесника ријалити програма осумњиченог за најтеже кривично дело, то јест за убиство? Дакле, да ли је могуће да се овако нешто уопште деси и да се истрага за најтеже кривично дело врши на овакав начин, јер ово јесте део кривичног поступка, јесте део истраге. Ево, НУНС је, рецимо, поводом тога рекао да је ово школски пример систематског кршења закона. Да ли је ово сада врхунац претварања државе у ријалити и претварања истражног поступка у представу или ћемо и даље гледати сличне догађаје? Желела бих да чујем одговор на то.

Још једно питање за министра културе и информисања Владана Вукосављевића. Пошто је, како смо већ видели ових дана, јавност узнемирена због случаја гашења Врањских новина после 23 године излажења овог недељника и због штрајка глађу Вукашина Обрадовића,

власника и главног уредника ових новина, и свега што се догодило у вези са тим, протеста који су због тога почели, да ли министар мисли да је овакав развој ситуације био неопходан и шта намерава да учини да се ова ситуација разреши? Чула сам поводом тога неке коментаре да се министар, односно да се Влада повлачи из медија. Ја то не разумем. Да ли је ово Министарство културе и информисања или је реч о нечем другом? Волела бих да ми се то разјасни.

Још једно питање за министра културе, можда и за неке друге ministre, можда и за министра Љајића пошто је туризам у његовој надлежности – да ли им је познато у каквом су стању дворци у читавој Србији, посебно у Војводини где их има преко 40 (ту их има највише)? Мени је јако жао што нисам успела за данас да набавим слике ових здања, али потрудићу се да можда у некој другој прилици и то набавим. Оваква здања су у другим земљама хотели са пет и шест звездица, док су код нас у катастрофалном, рушеном стању и пропадају.

Навешћу пример, рецимо, дворца Бисинген у Влајковцу код Вршца, који је прелепо здање и бисер архитектуре и бисер културне баштине, а он је у таквом стању да, како рекох, волела би да смо у прилици сада да видимо слике. Заиста ћу се потрудити да вам покажем како то изгледа и заиста бих замолила све да се ангажују и покушају на неки начин да ово питање реше, да искористимо овакво благо а не да оно пропада у нашој земљи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, уважени грађани, данас ћу поставити неколико питања за неколико највиших функционера и за неколико министара. То су сва она питања на која не можемо да добијемо одговор у свакодневици, а та питања наше грађане изузетно интересују.

Прво питање постављам министру и човеку који је оличење ове напредњачке власти – министру одбране, господину Александру Вулину. Да ли министар одбране зна, као такав, да више од 80% припадника Војске Србије има просечну зараду мању него што је зарада у Републици Србији? За то време министар позајмљује 205.000 евра од тетке из Канаде и купује стан. Да ли министар зна да од укупног броја војника који су напустили Војску ове и 2016. године 75 % њих је то урадило на лични захтев?

Војска је, до доласка на власт СНС-а, била институција у коју грађани имају највише поверења. Како Војском руководе Вучић, Вулин и

Гашић, Војска је институција из које се бежи. Седамдесет пет посто оних који су напустили Војску урадило је то на лични захтев. Ово је пети министар одбране за само шест година власти СНС-а. Оно што је симптоматично то је да је сваки нови министар ког предложи СНС лошији од свог претходника на том месту.

Зато постављам питање министарки правде, госпођи или госпођици Нели Кубуровић – шта ће Министарство правде и правосудни органи предузети како би грађани Србије били обавештени о томе одакле министру Вулину 205, 210, 250 хиљада евра за куповину стана? Простом математиком можемо доћи до закључка да сваки министар, па и министар Вулин на годишњем нивоу прими кроз плате 10.000 евра. Ако прими кроз плате министар за годину дана 10.000 евра, колико њему година треба да врати тетки 200.000 евра? Двадесет година. Од чега ће живети он са својом породицом?

(Радослав Милојичић: Зашто сте ме искључили? Заиста не разумем.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Милојичићу, грешка у електронском систему. Молим вас, затражите поново реч. Затражите поново реч, колега Милојичићу.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине Арсићу, заиста не разумем зашто сте ми одузели реч. Заиста ми није јасно. Овде постављам конкретна питања министарки правде да ли је господин Вулин узео и позајмио новац од тајкуна па је тетка само изговор. Да ли мислите да ико у Србији верује да негде тамо постоји било чија тетка, поготово женина тетка, која дели 250.000 евра? Не знам зашто сте ми одузели реч. Да ли због тога што се министар бахати са 250.000 евра док наш народ гладује? Да ли је то због тога што министар има 250.000 евра које је узео од тајкуна док му сваки војник ради за дневницу од 150 динара?

То није Србија какву жели ДС и то није Србија за какву се залаже ДС. Пошто знамо моралне квалитете министра Вулина, знамо да он неће поднети оставку и овом приликом позивам премијерку Ану Брнабић да разреши министра Вулина.

Да ли можете да ми кажете колико још имам времена, пошто сте ме прекинули неколико пута?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Имате још 45 секунди.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Друго питање постављам министру, господину Ђорђевићу – колика је тачна незапосленост у Србији? Да ли је тачно да је незапосленост у Србији 17%, као што имамо ми податке, или је незапосленост у Србији два,

три, пет посто или незапослености скоро и нема, као што нам то сваког дана говори Александар Вучић (чак нам каже да ћемо морати да увеземо радну снагу)? Да ли је тачно да су запослени на бироима добили задатак да свако ко има разговор да се јави на биро у 12 сати, а човек закасни, дође у 12.15, аутоматски буде скинут са списка незапослених? Да ли СНС тако скида незапосленост?

Хвала, господине Арсићу, и не разумем, заиста, зашто сте ме искључили.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, моје прво питање се односи на тужилаштво – шта ће оно предузети поводом чињенице да је бивши министар одбране, господин Шутановац, кога у народу зову „Зграбиновац“, пронашао детелину са четири листа на врачарском пашњаку? Та детелина са четири листа се зове – остатак детелине 300.000 евра на рачуну бившег министра одбране, који није имао тетку у Канади а има 300.000 евра на рачуну, са платом од 800 евра, са изграђених 320 квадрата на Врачару, на елитној локацији, а тих 320 квадрата стамбеног простора вреди око милион евра.

Моје питање тужилаштву, односно сугестија, јесте да приликом радњи које треба да предузме, заједно са полицијом, обрати пажњу на продају огромне војне опреме, рецимо чамаца за 500 динара, хиљаду динара, алуминијумских, који су приликом поплаве у Обреновцу и околини и те како недостајали Војсци Југославије.

Такође, а видим да је господин Шутановац устао по телефонској вези и да је живо заинтересован за овај случај, да тужилаштво испита да ли то има везе са претопљених 800 тенкова и да ли је тих 300.000 евра производ корупције, а с тим у вези мислим да тужилаштво мора да испита и одређене људе из Агенције за борбу против корупције. Јер да су они радили свој посао, не би се никада десило да министар одбране, или министар противодбране, који је јахао тамо на неким носачима америчких авиона, има 300.000 евра на рачуну а плата му је била 800 евра. Ја знам да ће се појавити таст са естраде и рећи, као за онај пентхаус који је пренео на друга Бапца, да је, ето, он то купио од својих естрадних примања. Сугеришем тужилаштву да испита колико је таст поменутог министра одбране Шутановца платио порез тих година када је помагао свог зета. Гле чуда, помагао га је само док је овај био власт.

Следеће моје питање везано је за злоупотребу у општинама Чајетина, Смедеревска Паланка и Инђија. Шта ће тужилаштво и полиција предузети поводом очигледних, а у јавности је то презентирано, злоупотреба које су извршене у тим општинама, хоће ли то бити санкционисано? И, с тим у вези, да тужилаштво и органи гоњења испитају како је високи функционер ДС, коју неки називају оправдано „депократском“ странком, Горан Јешић купио стан у Бечу који се процењује на 800.000 евра, како је стекао пентхаус који се у Инђији процењује на 250.000.000 евра, како је стекао други стан у Инђији који се процењује на сто хиљада евра, како је недавно купио стан у Новом Саду, где је такође претходно имао стан који је купио (дакле има два стана у Новом Саду)?

О припадницима његове фамилије где незапослени ујак има кућу са базеном, где имају кућу на Татарском брду, како су све те некретнине стечене са платом од 800 евра и шта ће тужилаштво предузети поводом тога и да ли ће на одговорност позвати и Агенцију за борбу против корупције, или како је ја називам „агенција за корупцију“, коју је формирала ДС и која очигледно није радила свој посао.

Такође моје питање за тужилаштво и полицију – шта ће предузети поводом „Енерго–Зелене“, где нас Белгијанци туже за 130 милиона евра због очигледног немара и коруптивних ствари које је извршила ДС, односно њени функционери, где су Белгијанцима обећали да ће у Србији бити 250.000 тона кланичног отпада и да ће та фабрика моћи да ради пуним капацитетом а десило се да тога нема и сад нас Белгијанци туже за 130 милиона евра зато што је, претпостављам, неко претходно за тај посао узео новац. Не сме држава да плаћа за њихове грешке.

Моја питања су сва сконцентрисана на тужилаштво, односно – шта ће предузети поводом ових очигледних случајева? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Колеге народни посланици, поштовани грађани Републике Србије, постављам питање премијеру Ани Брнабић и министру Вукосављевићу везано за стање у медијима у Републици Србији после спровођења сета закона о приватизацији медија – да ли је извршена евалуација стања у медијима после приватизације и да ли су постигнути тражени циљеви, односно жељени циљеви који су постављени приликом усвајања закона?

Друго питање је – да ли у Србији има цензуре? То питам зато што у Уставу Републике Србије у члану 50. јасно стоји да у Републици Србији

нема цензуре, у члану 51. да свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то поштују.

Дакле, ја сам покушао да добијем одговор од министра Вукосављевића пре неког времена. Нажалост, одговор који сам добио на ово питање сведен је на то да су наведена законска овлашћења Министарства где каже да је Министарство у закону предвиђеним роковима донело подзаконска акта, помагало у изради подзаконских аката итд.

Желим као посланик одговор на конкретно питање које сам поставио, а све у складу са дешавањима у медијима, не само ових дана по питању Врањских новина, које су једне у низу медија који су под ударом власти и режима зато што су професионално обављали свој посао, већ то траје и дуже време. Да не говорим о томе у каквим условима данас раде новинари. Није битно да ли раде у овим или оним медијима, сви они обављају свој посао и раде у катастрофалним условима.

Данас у Србији, после сета медијских закона, новинари се туку, упада се у станове новинара, новинаре развлаче по појединим медијима називајући их свакојаким именима, а све у циљу апсолутне контроле онога што власт жели да представи јавности.

Оно што смо могли да видимо у претходним годинама је да власт континуирано, пропагандом кроз поједине медије које контролише манипулише грађанима Србије тиме како је стање у Србији стабилно, како је власт одлична, како ће бољи живот кренути... ево, само што није.

Морам рећи да велику одговорност за такво стање у Републици сnose и медији, зато што они имају велику улогу у креирању стања у друштву и управо због великог општег сиромаштва у држави, као и због финансијске контроле од стране власти, нажалост, медији морају да играју по правилима режима да би постојали и да би обезбедили егзистенцију за своје раднике.

Сетом закона о медијима је циљ био да држава изађе из финансирања медија, односно из власничке структуре медија. Само је промењено то да држава више нема власништво, али кроз финансијску контролу и даље апсолутно управља медијима. Ви немате данас ниједан локални медиј на којем може било ко ко није из владајућих структура да се појави...

(Председавајући: Колега Алексићу, хоћете да поставите питање или да причате коментаре?)

Ја сам поставио питање.

(Председавајући: Не, ви причате коментаре.)

Ја сам поставио питање и образлажем питање. На почетку сам поставио питање, чућете то или ћете видети.

(Председавајући: Видећу на крају.)

Завршавам. Немојте ме прекидати.

Да је стање у медијима лоше говори и то да смо за годину дана са 59. пали на 66. место по питању слободе медија у Србији.

(Председавајући: Колега Алексићу, хоћете ли да завршите? Образложили сте питање. Ви сада говорите коментаре и виђење и дајете одговор на своје сопствено питање.)

Ево, завршавам.

Дакле, проблем у медијима постоји зато што власт ћути и не жели да га реши, а ја сам овде предложио формирање анкетног одбора за преиспитивање стања у медијима, који је власт одбила, заправо није хтела да гласа. И данас је сваки новинар у Србији дужан да постави питање представницима власти зашто нису прихватили формирање анкетног одбора ради утврђивања стања у медијима након процеса приватизације, зато што је у том предлогу за формирање анкетног одбора јасно наведено да се тражи преиспитивање и статуса запослених у медијима који данас раде у Србији. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Славиша Ристић.

СЛАВИША РИСТИЋ: Хвала, господине председавајући.

Имам обавезу да у име оног дела Срба, држављана Републике Србије који на КиМ не признају тзв. институције независног Косова и који тзв. посланике Српске листе не признају за своје представнике упутим неколико врло кратких питања председнику Републике, Александру Вучићу, наравно после његове подршке да Српска листа уђе у ту владу и подржи ратног злочинца и терористу Рамуша Харадинаја.

Ја ћу та питања ишчитати, пошто нису лично моја, да бих их што веродостојније пренео. Кратка су питања, нећу вас дуго задржавати.

Прво питање, на које очекујемо јасан и недвосмислен одговор, јесте – јесу ли тзв. посланици тзв. Српске листе одлуку о подршци злочинцу Рамушу Харадинају донели сами и уз малу консултацију и помоћ Марка Ђурића, како тврди Александар Вучић, или је ту одлуку донео лично Александар Вучић, као што је случај углавном код свих одлука када је у питању Косово и Метохија? Шта је заправо овде истина и ко овде обмањује јавност, да ли тзв. посланици Српске листе који кажу да су тај налог добили од председника Републике, Александра Вучића, или су то учинили сами?

Друго питање на које јавност а пре свега Срби на Косову и Метохији очекују одговор јесте да им се каже и објасни ко су сада, након

срамне подршке Харадинаја и учешћа у његовој тзв. влади, „Харадинијеви“ и „Тачијеви“ Срби, како су представници СНС-а а и сам Александар Вучић жигосали све оне који су покушали мимо Српске листе да учествују на тзв. парламентарним косовским изборима. Чији ће сада бити они Срби на Косову и Метохији уколико се дрзну да мимо Српске листе учествују на тзв. локалним сепаратистичким изборима? Дакле, то је друго питање. Вероватно ће то – то је мој коментар, али хајде, да не бих добио опомену од председавајућег – сада бити Србија Альбина Куртија.

Треће питање односи се на безбедност српског народа на КиМ, с обзиром на то да је Александар Вучић у свом обраћању грађанима Србије објаснио да је подршка ратном злочинцу и терористи уследила као једино могуће решење како не би уследио поновни погром Срба на КиМ. Дакле, из безбедносних разлога ми упућујемо питање господину председнику – господине председнице Александре Вучићу, објасните преосталим недокланим Србима на КиМ, а пре свега остатку породица жртава киднапованих и побијених од стране Рамуша Харадинаја, како то замишљају да терориста, ратни злочинац и кољач српске деце, каквим га и ви с правом називате, брине о безбедности преосталих Срба на КиМ. Јесте ли икада помислили, ви и Српска листа, да копате по живим ранама оних мајки које су остале без својих синова и кћери заслугом злочинца Рамуша Харадинаја?

На крају, четврто питање и порука господину председнику – зашто, господине председнице Вучићу, обмањујете српску јавност тврдњом да у овом случају није било другог решења, да су постајала, како ви тврдите у обраћању јавности, само три решења? Једно је да се подржи Альбин Курти, друго је да Срби не подрже никога и да сами себе доведу у ситуацију новог безбедносног ризика и погрома и треће је да се подржи Харадинај.

Господине председнице, није тачно да није постојало решење. Да сте приликом обраћања грађанима Србије понели Устав Републике Србије уместо програма Альбина Куртија, и да сте читали Устав Републике Србије а не тај програм, дошли бисте до решења за питање КиМ, дошли бисмо сви до одговора како да се држава Србија и српски народ на КиМ понашају.

Хвала вам. Очекујем овај одговор, наравно, не преко медија, не на конференцији за штампу, не приликом новог обраћања нацији председника Републике, већ како Пословник каже – писаним путем. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Иван Бауер.

Изволите.

ИВАН БАУЕР: Захваљујем председавајући.

Уважене колегинице и колеге народни посланици, грађани Републике Србије, ја бих затражио обавештење од Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а тиче се Математичке гимназије и плана њеног унапређења, односно даљег унапређења њеног рада.

Пре неколико дана, у уторак, Математичка гимназија је прославила 51 годину постојања. Дакле, 19. септембра 1966. године сели су први ђаци у клупе Математичке гимназије. Неке четири деценије касније, 5. маја 2007. године, Влада Републике Србије одлучила је, односно прогласила је једном одлуком Математичку гимназију школом од посебног националног значаја.

Верујем да већина грађана зна да је Математичка гимназија значајна, али ја бих хтео кроз неколико илустративних примера да покажем и мојим колегама народним посланицима али и грађанима Републике Србије због чега је Математичка гимназија толико значајна за Србију.

Ево, један пример. Ове године је чувени британски универзитет Оксфорд доделио укупно пет стипендија за цео свет ван ЕУ; од тих пет стипендија три стипендије су добили ђаци Математичке гимназије. Сваке године на други чувени британски универзитет, Кембриџ – пазите, ради се о два универзитета који спадају у топ пет највећих универзитета на свету – упише се отприлике око шест-седам ђака из Математичке гимназије. Једна велика економска и образовна сила каква је Шведска, отприлике у просеку у 10 година упише по једног ђака на Кембриџ, да не говоримо о добијању стипендија наших ђака на Кембриџу.

Још један пример. Град Москва већ традиционално одржава једно екипно такмичење које се назива Турнир метропола, на коме учествују, осим, наравно, Москве, градови какви су Пекинг, Шангај, Берлин, Милано, Варшава и многи други велики градови. Прошле године Математичка гимназија, која представља Београд, освојила је прво место. Ове године освојила је друго место. Да вам кажем одмах, такмичење се одржава у знању из математике, физике, информатике и хемије. Најпре због тога смо били други што Математичка гимназија мање ставља фокус на хемију а више на физику, нарочито на математику и информатику.

Надаље, ево једног занимљивог податка везано за тему која је интересантна свуда у свету па и код нас, ради се о родној равноправности. Некада се говорило да нема довољно жена у ИТ сектору и због тога је Универзитет Кембриџ пре неких пет година покренуо Математичку олимпијаду за девојке. На тој Математичкој олимпијади 2013. године девојке из наше Математичке гимназије су биле прве, 2015. су биле друге.

Да сумирам, до данашњег дана ђаци Математичке гимназије су на научним олимпијадама освојили 420 медаља за Србију, а само ове године

16 медаља. Да ли схватате какав је то податак? Хајде да узмемо да пребројимо колико су медаља освојили наши спортисти на спортским олимпијадама, које се одржавају већ трећи век, ове модерне олимпијске игре. Чак да узмемо и стару Југославију, мислим да не би било толико медаља колико је освојила Математичка гимназија у Београду.

Највећи број наших највећих ИТ стручњака, и у земљи а и у свету, долази из Математичке гимназије, а знамо колико је ИТ сектор важан за наш извоз. Уосталом, доскорашњи премијер а садашњи председник Вучић је хиљаду пута истакао да је ИТ сектор најважнија стратешка грана развоја наше привреде.

Зашто вам све ово говорим? Математичку гимназију свуда у свету препознају као изузетно важну институцију. Пре неколико дана, у понедељак, у посети Математичкој гимназији била је делегација града Пекинга. Био је секретар за образовање града Пекинга, то ће рећи градски министар града Пекинга, у Математичкој гимназији – града који има више становника него цела Србија; то је као да наш министар оде у посету некој школи, у некој држави, јер су заинтересовани за сарадњу њихових школа са Математичком гимназијом.

Из Македоније су долазили код нас, да уче од нас. Из Анголе су долазили у нашу Математичку гимназију да уче од нас. Из Македоније су дошли и рекли – ми ћемо да направимо посебан закон о Математичкој гимназији, а онда ћемо 2019. године да је оснујемо и да почнемо да уписујемо ђаке.

Е то је оно што ја желим да сугеришем и да питам наше Министарство – да ли се планира да се донесе посебан закон о Математичкој гимназији? Ако се не планира – мислим да би требало, јер мислим да је важно – онда би требало да донесемо један посебан правилник којим ће се регулисати специјалан статус ове школе, посебно важне за Републику Србију. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани грађани Србије, у име свих оних који се, наравно, не слажу са актуелном влашћу СНС–СПС имам обавезу да поставим неколико питања онима који су најодговорнији у овој држави.

Пре свега, поставио бих питање министру културе Владану Вукосављевићу и државном Регулаторном телу за електронске медије – да ли разматрају забрану ријалити програма у Србији, за шта имају основа по

закону и што би требало да буде обавеза и Министарства културе и републичког Регулаторног тела за електронске медије? Дакле, какав је став министра културе и РЕМ-а о ријалити програмима у Србији? Да ли ће они бити забрањени?

Под два, какав је став министра културе и републичког Регулаторног тела за електронске медије по питању одузимања националне фреквенције телевизији „Пинк“, што такође има основ у закону и што смо тражили не само ми него и бројни грађани, десетине и стотине хиљада грађана који су потписали петицију за забрану ријалити шоуа у Србији?

Под три, наравно, оно што се тиче Јавног медијског сервиса, који дефинитивно не игра своју улогу јавног медијског сервиса и не испуњава онај свој слоган „Ваше право да знате све“ – да ли ће министар културе, да ли ће РЕМ реаговати и обезбедити макар једну политичку емисију на јавним медијским сервисима РТС и РТВ којом ће омогућити сучељавање власти и опозиције? Дакле, шта мисли министар културе и шта мисли РЕМ – да ли је нормално да тренутно у Србији на Јавном медијском сервису немамо ниједну политичку емисију у којој може да се разговара о актуелним друштвеним темама а да гостују и представници опозиције?

Друго питање односи се на председника државе, Александра Вучића, и то питање, што каже наш народ, поставио бих и у слици и у речи. Да ли познаје ове новинаре који се виде на овим сликама и који су пребијени мучки на дан полагања заклетве Александра Вучића испред Дома Народне скупштине? Да ли их је обишао у болници? Да ли је осудио насиље над овим новинарима? Ево, има ту још слика. Да ли је, дакле, председник државе иницирао решавање питања насиља над овим новинарима који су повређени на дан његове инаугурације?

Друго питање тиче се једне специфичности која, мислим, а ево тражим и одговор од председника државе, не постоји нигде на свету, а то је да је један човек председник државе, председник владајуће странке, вршилац дужности председника Владе и шеф свих тајних служби безбедности у нашој држави. Дакле, да ли је, господине Вучићу, нормално да сте ви и даље шеф свих тајних служби безбедности у Србији и када ћете престати да вршите ту, једну од многобројних, функција?

Завршно питање за господина председника – када ће Синиша Мали поднети оставку на место градоначелника Београда, јер је то обећао лично Александар Вучић, а као што видимо, прође лето и нема оставке Синише Малог.

Наравно, једно питање за тужилаштво и за министра просвете, Младена Шарчевића, тиче се Богдана Лабана, градоначелника Суботице. Да

ли сте, господине министре просвете, стали у заштиту универзитетског професора коме је господин Лабан обећао да ће му ишчупати гркљан и ставити му бетонске ципеле на ноге... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Затражите поново реч, нешто није у реду са електронским системом.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајући. Увек је проблем са микрофонима када опозиција говори, али то је нормално. Захваљујем.

Желео бих на крају да поставим једно веома важно питање Народној банци Србије, тужилаштву и полицији, јер ево већ седам дана постављамо питање а на њега нема одговора и позивам оне који су надлежни да на то питање одговоре и да се распитају о том случају.

Наиме, да ли је тачно да је један од водећих медијских тајкуна у Србији, Жељко Митровић, узео кредит од 27.000.000 евра, а онда 5.000.000 евра уплатио на рачун Украјини као мито и корупцију онима који су му омогућили да узме кредит од 27.000.000 евра? Дакле, има ли таквих сазнања код НБС? Има ли таквих сазнања код полиције и тужилаштва? Да ли је, дакле, Жељко Митровић уплатио 5.000.000 евра на један украјински рачун да би тиме платио мито за добијање кредита од 27.000.000 евра?

Ко, дакле, штити Жељка Митровића од кривичне одговорности? Зашто Жељко Митровић још увек није у затвору, јер иза себе има најмање два убиства за које је одговоран, и он и његова породица? (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Обрадовићу, изричем вам опомену.

(Бошко Обрадовић: Ко ме?)

Изрекао сам вам управо опомену.

(Бошко Обрадовић: Мени?)

Изричем вам другу опомену. Назвали сте човека убицом.

(Бошко Обрадовић: Ја?)

Ви.

Реч има народни посланик Татјана Мацура.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Прво питање иде министру Ђорђевићу. Да ли је Министарство извршило неопходну контролу рада у центрима за социјални рад након последња два убиства која су се догодила испред центара за социјални рад у Раковици и Новом Београду? Уколико јесте, молим вас да Министарство обавести јавност како је онда могуће да Основни суд у Панчеву, у сарадњи са Центром за социјални рад у Панчеву, додели старатељство човеку који је ножем искасапио своју супругу након што је то дете изјавило да има страх од оца који је ово учинио? Ко је

проценио да је човек који је од своје бивше супруге направио трајног инвалида способан да води рачуна о малолетном детету?

Друго питање – знате ли да се више од годину дана касни са доношењем закона о равноправности полова? Будући да сте упознати са тим да се на Нацрту закона радило више од две године и да на том закону није радило само Координационо тело за родну равноправност већ велики број цивилних организација, велики број појединаца и појединки који су стручњаци у овој области, Министарство за рад, као и некадашњи министар одбране а данас министар за рад, били су упознати са радом на овом закону – како је могуће да данас тај исти министар инсистира да се Нацрт закона о равноправности полова врати на почетак и да се формира нова радна група?

Шта је прави разлог због којег се одлаже усвајање закона о родној равноправности? Да ли је то страх тог једног човека од тога да се у извршној, законодавној и на неким другим местима одлучивања нађе већи број жена?

Питање за Републичко јавно тужилаштво. Након што су се у јавности појавиле информације у вези са имовином, односно власништвом над трособним станом у општини Звездара министра Вулина, занима нас шта је Републичко јавно тужилаштво учинило тим поводом. Да ли сте испитали министра Вулина о пореклу новца којим је купио стан на Звездари? Да ли сте контактирали Управу царина, НБС, канадске и шпанске власти и утврдили порекло новца? Да ли сте испитали тетку супруге министра Вулина, која је наводно министру Вулину уступила двеста хиљада евра како би купио трособни стан на Звездари? Да ли сте поставили питање министру Вулину на који начин мисли да врати дуг тетке своје супруге уколико су му примања само сто хиљада динара?

Питање за бившег председника Владе а садашњег председника државе. До сада смо са скупштинске говорнице поставили укупно 24 питања и ниједном нисмо добили одговор од Александра Вучића. Наше 25. питање је следеће – наша листа, дакле листа СНС, Српска листа је пре само десетак дана ушла у Владу званично непризнатог Косова тако што је ушла у коалицију са Рамушом Харадинајем. Да ли то значи да нас овим вашим потезом у ствари уводите у процедуру избацивања преамбуле из Устава Републике Србије? Да ли сте упознати са тим да је за успешност референдума по овом питању потребно да на исти изађе 50% плус један од укупног броја бирача уписаних у бирачки списак, а да би дошло до тога да се преамбула избаци потребно је да од укупног броја изашлих бирача већина гласа за избацивање? Да ли вам је јасно да вам та намера неће проћи?

Двадесет шесто питање за Александра Вучића гласи – када ће председник државе престати да крши Устав и поднети оставку на функцију председника СНС како не би био у сукобу интереса и како би коначно постао председник свих грађана Републике Србије?

Питање за председницу Народне скупштине. Ово је 17. пут да постављамо питања Маји Гојковић и она доследно не даје одговоре. Поновићемо их – када ћемо добити одговор на претходно постављених 16 питања и зашто их још увек нисмо добили? Када ће донети план рада Скупштине? Када ће председница Скупштине сазвати Колегијум и зашто га уопште не сазива? Када ће председавајућа на дневни ред ставити предлог о њеној смени, а обећала је?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Пет минута, колегинице.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Као и увек, напомињемо да сте дужни да нам ове одговоре проследите у писменој форми, а не усмено.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Татјана Мацура: Зашто сте ми искључили микрофон?)

Па имали сте пет минута.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине, питање постављам Министарству правде и тужилаштву, везано за медијске нападе на председника Републике.

Последњих годину дана, посебно последњих неколико месеци грађани Републике Србије сведоци су свакодневних примитивних, злонамерних, неистинитих, тенденциозних и бруталних напада на председника Републике Србије, господина Александра Вучића, његову породицу и његове родитеље.

Никада у новијој историји Србије није приземније и бруталније медијски нападнут један председник Србије као што је медијски нападнут наш председник Александар Вучић. Ти медијски напади на председника Републике Србије, господина Александра Вучића, његову породицу и његове родитеље дело су спреге рекеташко-мафијашко-криминално-политиканских група из земље и иностранства. Њихов циљ је слабљење улоге председника Републике и Владе Републике Србије, са тенденцијом слабљења економске, финансијске и безбедносне моћи Републике Србије и одвраћања од реформског курса наше земље који води наш председник, Влада Републике Србије, СНС и највећи део посланика овог високог дома.

Медијски напади на председника Вучића, његове родитеље и његову породицу дубоко су склизнули у патологију и медијско лудило

незабележено на овим просторима, као и у кривичну одговорност. Одређене личности, као што су власници попут Александра Родића или запослени у одређеним таблоидима, лидери неких опозиционих група, као што су Саша Јанковић у штампи познат као „Сале Прангија“, Саша Радуловић звани „Краљ Стечаја“, Бошко Обрадовић звани „Силеција“, Драган Шутановац звани „Грабиновац“, Зоран Живковић звани „Пољопривредник у Покушају“, стручно-политички аналитичари као што је Ђорђе Вукадиновић, познат у Народној скупштини као „Ђорђе Влах“ или „Влахочевић“, поједини глумци као што је Сергеј Трифуновић, звани „Пишановић“ или „Пишоје“, који је изјавио да ће пишати по председниковом гробу, и поједини академици као што је Душан Теодоровић, трују грађане Републике Србије свакодневним медијским нападима на председника Републике Србије Александра Вучића и његову породицу до крајњих граница.

Ти свакодневни медијски напади на председника Републике Србије Вучића пљувањем, подметањем, измишљотинама нису су се зауставили само на њему већ су се проширили на поједине ministre у Влади Републике Србије – министра унутрашњих дела господина Небојшу Стефановића, министра војног Александра Вучића и начелника БИА Братислава Гашића. Оно што грађане Републике Србије још више брине је то што су медијски први пут у историји Србије нападнути Војска Србије, МУП и БИА.

Поштовани народни посланици, Србија је демократска земља у којој је критика власти чак и пожељна, али између медијских напада и критике постоји непремостива разлика. Критика се заснива на истинитости чињеница и зато је чак и друштвено корисна и делује лековито. С друге стране, свако ће осудити нападе на новинаре, без обзира на повод, као што осуђујемо и нападе звери из Двери на новинарке Пинка Мају Узелац и њену колегиницу.

За очекивати је, поштовани грађани Републике Србије, да ће медијски напади на председника Вучића бити све жешћи и бруталнији кад год буде отварао или ударао камен темељац за наше фабрике и ауто-путеве.

Постављам питање Тужилаштву Републике Србије – има ли елемената кривичне одговорности за свакодневне медијске нападе на председника Републике Србије, његову породицу, Војску Републике Србије, МУП Републике Србије и безбедносно-информативну службу? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народна посланица Марија Јањушевић, повреда Пословника.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Захваљујем.

Указујем на повреду Пословника члан 27, који казује да се ви старате о реду на овој седници, а такође и 107, достојанство ове Скупштине.

Ја вас молим да престанете да примењујете силу на овој седници, вербалну силу, тако што изричите опомене за слободан говор и демократију, коју подржавате, како кажете, а нисте опоменули неког ко у својим годинама себи дозвољава да се на овакав начин понаша у Парламенту.

Заиста се надам да ћете ухватити конце, да се на овој седници држи ред и да се не понижавају они људи који искључиво говоре истину и боре се за истину. То шта грађани Србије виде и кога подржавају, то се осећа и те како у јавности и то је оно што вас брине. Немојте да примењујете силу, да се понашате силецијски и делите опомене без основа, а искључите професоре који себи у тим годинама дозвољавају да на овај начин вређају народне посланике. Ја вам се захваљујем.

Извињавам се грађанима Србије што су изложени оваквој срамоти у овом високом дому.

ПРЕДСЕДНИК: Дакле, ово није повреда Пословника него извињење.

Ја вас нећу казнити што сте управо у свом говору исказали непоштовање и увреду према члановима Парламента који се налазе у трећем добу. Читав ваш говор је био усмерен на дискриминацију посланика који се налазе у трећем добу. Значи, после жена, сада имамо и такву врсту дискриминације.

Да ли желите да гласамо о повреди Пословника коју је евентуално учинио потпредседник?

(Марија Јањушевић: Да.)

Хвала.

Реч има народни посланик Драган Весовић.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала.

Мислим да је заменик председника Скупштине који је председавао пре вас извршио повреду члана 109. Пословника, где каже да се опомена изриче народном посланику који се непосредно обраћа другом народном посланику. Господин Атлагић, који је говорио, непосредно се поименице обраћао неколицини народних посланика. А онда, у следећем ставу истог члана 109. каже – ако се употребе псовке и увредљиви изрази... Да ли је увредљив израз ако се каже – звери из Двери?

Питама председавајућег – ја припадам посланичкој групи Српског покрета Двери – на основу чега се сматра да сам ја звер? Мени је то увредљиво, захтевам да на исти начин на који су изречене две опомене господину Обрадовићу и сматрам да је господин Арсић требало да изрекне опомену и господину Атлагићу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Имамо неко неписано правило да баш не изричемо опомене. Не знам како је дошло до изрицања опомена посланику Бошку Обрадовићу, видећу. Имамо неко неписано правило иако је, нажалост, институт постављања питања и тражења објашњења постао све осим стварног постављања питања и тражења објашњења. Тога смо сви свесни, нико ту није мали. Али видећемо како је дошло до опомене и да ли је било неког основа. По мени, само неке грубе, грубе увреде или сличне квалификације, али видећемо.

Реч има народни посланик Горан Ћирић.

ГОРАН ЋИРИЋ: Поштована председавајућа, рекламирам члан 27. Претходни председавајући седнице није применио ову другу тачку из Пословника, да се председник или председавајући Народне скупштине стара о примени Пословника.

Колега посланик, иначе професор, у дану када говоримо о законима о образовању даје примере и својим колегама и колегиницама, и даје примере својим студентима, ђацима у Србији.

Јуче смо имали једно предавање и толерантан и прави приступ једног професора, професора Мићуновића, који је говорио управо о теми, а овде смо имали и демонстрацију различитог односа и примену демократије уживо. Председавајући је толерисао све што смо чули од представника посланика из позиције, позиционе коалиције.

С друге стране, начин и однос према посланицима из опозиције је нешто што се наставља из дана у дан, али је то још видљивије, не онако како смо виђали свих претходних година, баш данас када треба показати пример, пример другачијег понашања, а посебно од професора који треба да васпитавају генерације – у прозивкама, погрдним надимцима које изговара за своје политичке противнике. Мислим да то није начин. Заслужио је, свакако, опомену.

Још једном вас молим да и ретроактивно примените неке могућности председавајућих из овог Пословника. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Сматрам да не тражите да гласамо.

Ја ћу се, оно што могу да вам обећам, уверити у лепоту садржаја говора и посланика Бошка Обрадовића и Марка Атлагића. Ако треба да доносим неку одлуку или пресуду, морам да проценим оба.

Молим потпредседника Верољуба Арсића, пошто се о њему радило, да се суздржи од коментара кроз повреду Пословника.

Настављамо рад.

Прелазимо на тачке 1. и 2. дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА и ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ (заједнички начелни претрес).

Реч има народни посланик Муамер Бачевац.

Пријавите се још једном.

МУАМЕР БАЧЕВАЦ: Уважене колегинице и колеге, пред нама су два изузетно битна, базична закона која доносе решења и могу рећи да смо имали, вероватно због озбиљности самих закона, квалитетну расправу, квалитетна виђења разних политичких опција и, верујем, квалитетне одговоре које је министар дао.

Јасно је да и ми као једно савремено демократско друштво, као и већина озбиљних друштава, тражимо решење да наше образовање у 21. веку буде замајац и основа озбиљног развоја, како економског тако и друштвеног напретка и благостања.

Важећи Закон о високом образовању који је донет 2005. године када је Србија приступила Болоњској декларацији, Болоњском процесу, као и важећи Закон о основама системског образовања, био је више пута иновирани. На те промене закона треба гледати позитивно. Процеси техничко-технолошког развоја су заиста данас јако брзи, данас треба стално мењати образовање, стално модернизовати наш образовни систем, јер сваки застој данас у образовању и нешто што не прати савремена кретања може заиста скупо коштати све генерације које ће доћи након нас, бити директно регресиван и штетан.

Ја ћу вас подсетити на чувени амерички систем образовања који је доминантан од почетка 20. века – стално трпи промене, стално трпи преиспитивања и стално се посматра. Пазите, то је закон који је омогућио комплетан напредак, односно вид образовања који је омогућио велике патенте у науци – од полио вакцине, пејсмејкера, преко млазних авиона, прочишћавања воде итд. Један такав систем образовања Американци стално мењају, стално надгледају, стално прате. Иако је он стандард у свету, спремни су да уведу нека друга сазнања и неке друге облике који би могли да унапреде њихову привреду. Основа њихове модерне политике је стална промена, *change*, који они стално потенцирају. Американци су шампиони у масовном високом образовању и огромне своте улажу у научна истраживања, што њихова индустрија обилато користи.

Морам да кажем да СДПС велики значај придаје образовању. Ми имамо један посебан план, имамо тзв. програм који се зове „Држава образовања“ и ми инсистирамо, као Социјалдемократска партија, на уставним променама које ће омогућити да не само основно образовање буде бесплатно и доступно свима, обавезно за све, већ да то буде и средњошколско образовање. Мислимо да је то једини начин да ова земља крене напред.

Тренд омасовљења високог образовања је присутан у свету 60-их, 70-их година. То је препознала Европа, препознала је Јужна Кореја, препознала је Кина и могу да кажем да данас у Јужној Кореји готово сви млади људи иду на факултет. У Кини је 2001. године око 7,5 милиона људи ишло на факултет. То је помак за десет година са милион на седам милиона. Кина планира да 2015. године око 50% свих младих људи нешто студира.

Највећи бенефит од високообразованих људи имају друштва која су у развоју и ми морамо инсистирати на овим моделима. Као најсветлији пример истрајности и онога што треба чинити поменуо бих нашег научника, генетичара, господина Миодрага Стојковића, коме су пре десет година рекли да оно што он ради неће успети у Србији. Међутим, он је својим радом и упорношћу показао да наша памет вреди и да и ми можемо остваривати завидне резултате у веома тешким и компликованим научним пољима. Ту је једна његова заиста занимљива реченица, коју желим да вам прочитам. Он каже: „Образовање и наука су скупии, али необразовање је много скупље. Брига о младима је тежак и дуготрајан посао, али ако се на време не побринемо за тај камен, он ће се откотрљати ка туђем поседу.“

Ми данас имамо тај проблем да наши најквалитетнији људи, најобразованији људи иду тамо где им је боље, где могу да заснују породице, где могу лакше да живе. И то је оправдано. Заиста морамо развити прави патриотизам, све снаге упрети у консолидацију наше земље, наше економије и на сваки начин покушати да овим људима повећамо плате и дамо боље услове за живот и за рад. То је једина шанса која може ову земљу да ишчупа да не буде трећеразредна земља и место где ће најнеквалитетнији производи из света бити продавани. То је нешто на шта указују најумнији људи у овој држави и нешто што су препознале неке друге земље. Видите, арапске земље планирају шта ће радити за 50, 100 година, шта ће развијати, иако сада живе у благостању од неких ресурса које имају. Ми морамо смоћи снаге да заиста променимо услове за младе истраживаче, за младе људе који раде да би нешто направили од ове земље.

Због тога ми подржавамо свакако унапређење закона којим се стварају креативни образовни модели, као што су установе, вежбаонице,

ресорни центри, различити модели, јединствени информациони центар, студирање уз рад и све оно позитивно што доноси овај закон, а верујте ми, има много позитивних ствари које овај закон иновира и уводи у наше образовање. На сваки начин мора се зауставити не само поплава нових универзитета и високих школа, већ у првом реду то што се продукује осредњост, плагијати, непотизам на дужи рок.

Без обзира на мере које ће држава предузети, ове институције немају добру прогнозу. Свршени студенти ових факултета и школа неће бити у стању да у практичном раду испуне очекивања послодаваца, те ће после неколико генерација студенти са таквих факултета бити непожељни на тржишту рада. Такве установе, колико год у почетку имале материјалне користи јер су привлачне студентима због лаког студирања, временом ће изгубити углед и пропасти.

На државним факултетима студирање је озбиљније, захтевније, али, истине ради, на овим факултетима имамо забележене појаве примања мита, корупције, преписане докторате и то подједнако као и на приватним факултетима, што урушава њихов углед.

Вероватно најбитније и најквалитетнији део овог закона о којем данас расправљамо јесте то што отвара могућност да образовне институције буду у бољем контакту са привредом. Оне омогућавају приватно-јавно партнерство, оне омогућавају дуално образовање у средњошколском стручном образовању. То је најквалитетнији део овог закона, верујте ми. Ја долазим из Новог Пазара, а иста је ситуација у свим градовима Србије, у свим мањим градовима и свих регијама које су опредељене за неки мали бизнис, за микробизнисе.

Главни проблем тих људи је недостатак квалитетне стручне снаге. Овим омогућавамо малим предузетницима – текстилцима, обућарима из Новог Пазара, људима који се баве производњом плочастог намештаја, да сами својим капиталом могу да оснивају, помажу школе и да на тај начин дођу до квалитетног кадра. Верујте ми, то је најбитнија ствар коју овај нови закон доноси и то је нешто што је проблем, са сваким предузетником у Новом Пазару сам причао – исти је проблем. Немају квалитетну радну снагу и све више људи иде ван. Ми морамо мотивисати ове школе да се што више баве овим послом.

На крају, требало би да кажем да ћемо ми као СДП овај закон подржати, да сам ја као Бошњак презадовољан и тиме да смо ове године завршили, комплетно је уведен босански језик као равноправан у Санцаку, тренутно око 14.545 ученика средњих школа, основних школа похађа школе на босанском језику. Заоквирен је процес и сви проблеми које смо

имали, па и онај са службеницима је превазиђен. На крају су и европске институције препознале Србију, практично 2016. године у документу, Европској повељи о употреби мањинских језика и регионалних језика дали су позитивну оцену и указали да је Србија направила велике помаке на том пољу и то је заиста резултат ове Владе.

Желим да кажем да ћемо ми као социјалдемократе подржати овај закон и гласати за њега. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Дубравко Бојић.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Опет нови закон а прича стара. Ово је још један од предлога закона који илуструје неефикасност рада Владе, а од народних посланика се тражи да по хитном поступку прикрију ту неефикасност. Дакле, наставља се пракса Владе да Народној скупштини доставља предлоге закона које треба донети по хитном поступку. То је случај и са данашња два закона о образовању, први закон – Предлог закона о основама система образовања и васпитања и други закон – Предлог закона о високом образовању.

Српска радикална странка сматра да оваква пракса предлагача није на линији добре и темељне, дуго најављиване и дуго очекиване реформе образовања. Вишедеценијско искуство на пословима професора на свим нивоима образовања кандидује ме да на ову тему кажем неколико реченица. Успут ћу са поносом поменути да сам био и дугогодишњи професор надалеко чувене Математичке гимназије. Свака срећна и уређена држава, каквом претендује да буде и наша земља, питање образовања третира као једно од најбитнијих, ако не и најважније државно питање. Зато ми сматрамо да ове законе никако није требало обједињавати, већ водити појединачну расправу.

Зашто је образовање тако битна делатност? Из једноставног разлога што је образовање процес стицања знања, а знање је најквалитетнија, најтраженија и најскупља роба на светском тржишту. Ми производимо знање али га не користимо, поседујемо знање као ресурс али то други користе, младим људима нудимо радну несигурност а стално их позивамо на демографску обнову. Када човек заврши школовање, не чека га радно место, не чека га посао, па је принуђен да прихвати било који посао – не у струци, на одређено време, где не може да се стручно усавршава, где не може да напредује у служби, где не може да конкурише код неке банке за кредит којим би решио најбитније животне проблеме. Шта му преостаје? Преостаје му пут под ноге.

Следећа наша примедба на овај предлог закона је хитност поступка његовог доношења. Шта је разлог за доношење ових закона по хитном поступку? Господин министар је јуче говорио о неким разлозима у прилог хитности поступка, па захтевам да нам још једном наведе макар најбитније разлоге за такав предлог. Народне посланике не треба да занима где је настао курцшлус или квар на линији везе или прекид комуникације између појединих актера у целој овој причи.

Сматрам да је један од разлога за овакву журбу и нестрпљивост наших колега, превремених Европљана, за чланство у ЕУ. И ми желимо да уредимо наше законе, наш систем и нашу земљу, али смо категорички против чланства у ЕУ – ту наопаку, вештачку творевину која се и сама налази у фази конфузије и расула. Исто тако сматрам да је и ЕУ, као таквој, много битније и важније да у Србији има доброг и поузданог партнера него лошег члана.

Код овог првог закона навели сте да се у остваривању образовно-васпитног рада, поред уџбеника које одобрава министар, могу користити и додатна наставна средства која одобрава Завод за унапређивање образовања и васпитања, али у пракси имамо случај да су нам деца, нарочито у основној школи, преоптерећена и програмом и уџбеницима. Српска радикална странка се залаже за образовање у ком се ученици, наставници и родитељи неће утапати у мору информација, често и непотребних.

Илустровао бих вам то само једним примером. Пре неки дан дете узраста осам-девет година на леђима носи ранац пун књига, а какве је крхке грађе, просто се од тежине искривило. На наше питање да ли су то све књиге које поседује одговорило је – не, само по распореду за тај школски дан. Не бих сада отварао питање важних или мање важних предмета, али је прави нонсенс да деца у том узрасту из појединих предмета користе два или више уџбеника или приручника.

Видели смо из овог предлога закона ко све може обављати образовно-васпитни процес. Ми сматрамо да се у образовању морају бирати најбољи учитељи, наставници и професори, који ће поседовати искуство комуникације са младим људима и који ће бити адекватно награђени за свој рад како би и даље остали у образовању, а не досадашња пракса да је свако ко је могао наћи ухлебљење негде другде напуштао професију коју воли.

Залажемо се за школу у којој ће се деци дати право на слободу више да испоље неку своју индивидуалност, способност, креативност и идеју, за школу у којој ћемо ученике награђивати петицама за њихове идеје а не за наше, за школу у којој ће деца бити слободомислећа људска бића.

Набрајајући циљеве образовања, под бројем 18 навели сте као циљ повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању. Можда бих и разумео шта сте хтели рећи, али некако просто мислим да се нисте срећно изразили.

Имао сам јуче једну дилему коју сам покушао да решим са својим колегама, а у паузи седнице разговарао сам директно са министром образовања Шарчевићем, а тиче се фонда часова физичког васпитања. Ми сматрамо да је овај недељни фонд часова физичког васпитања мали с обзиром на значај које физичко васпитање има у развоју младе популације, тј. у формирању скелетно-мускулатурне и менталне конструкције човека.

Зато захтевам од господина министра да још једном извага аргументе за и против, да преиспита могућност повећања овог фонда часова без обзира на сва ограничења која има Министарство у погледу финансирања повећаног броја наставног особља, јер да би се негде нешто добило, негде се мора нешто одузети. Повећањем броја часова за физичко васпитање младе генерације у Србији сви су на добитку.

Када је данашњи председник државе у својству мандатара подносио експозе пред овим парламентом, рекао је да се у његово време чекало у реду да би се ослободио терен за баскет, мали фудбал или одбојку, а колега Палма му је тада добацио, добро се сећам, да нам се деца данас не играју ни на часовима физичког. Нажалост, то је истина. У овој помами и поплави интернета, електронске и брзе комуникације и информације деца су престала да нам се друже, да се играју и да читају, деца су почела да живе у неком свом виртуелном свету где су криминал, насиље, алкохол и дрога доминантни на друштвеним мрежама и медијима.

Деца која се играју мешају се са другом децом из различитих социјалних и интелектуалних средина, размењују искуства. Пасивно седење за компјутером, који смо им ми одрасли наметнули као тренд, код деце ствара напетост и нервозу, а вишечасовно седење у нефизиолошком, неправилном положају доводи до разних деформитета, пре свега кичме, кварења вида, зрачења. С друге стране, дете занемарује друштвене обавезе.

Када је реч о Предлогу закона о високом образовању, осим измештања Националног савета под ингеренцијом Владе, сматрамо да се нови предлог закона и концепцијски и методолошки не разликује од старог закона, осим у неким ситним детаљима. Ми сматрамо да је погрешна претпоставка да ће ново решење са Националним саветом при Влади унапредити развој и квалитет високог образовања. Ново решење ће у

практици довести до непотребног осамостаљења и отуђења овог тела, па чак и његове изолације.

Непотребно је доношење овог закона по хитном поступку и из разлога што се његова примена у појединим сегментима мери месецима, од шест месеци до две године, нпр. доношење подзаконских аката.

Чули смо јуче од једног народног посланика који припада владајућој коалицији, а који је уз то био и носилац система у ранијем периоду, да никаквих проблема са акредитацијама није било, а ви дословце кажете, прочитаћу – у периоду примене Закона о високом образовању, који је у више наврата мењан и допуњаван 2008, 2011, 2012, 2013, 2015. и 2016. године, уочени су проблеми у вези са поступком акредитације и вредновања квалитета високошколских установа.

Пошто сам прекорачио време, а када смо овде код вредновања ових, тј. код „Болоње“, морам да изразим наш негативан став. Чак мислимо да је „Болоња“ унела много конфузије, забуна и нејасноћа и није се снашла на нашем образовном простору, чак је довела и до урушавања квалитета образовања. Значи, донела је много знања а мало знања. Добили смо много диплома иза којих не стоји знање. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Бојићу.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите, господине Шарчевићу.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Хвала, поштовани колега Бојићу.

Дужан сам само да завршим ону реплику од јуче, коју смо нас двојица започели информацијом да смо ове године повећали фонд часова физичког васпитања са два плус један предмет на три и по.

У суштини, радна листа наставника физичког је другачија од математике, јер он нема писмене задатке, нема допунску и додатну наставу, али зато има довољно некаквих секција. Нама је циљ да деца сваки дан имају физичко, значи као предмет и као вежбање, као спорт. То су сада две компоненте – једна је предмет Физичко, којем је враћено и оно здравствено, које је било некада, јер деца га немају као посебан предмет.

Ово друго смо дали школама као много модела. Укључили смо много људи из струке да то осмисле, значи да у школи буде и турнира и свих других могућности, да деца која не могу да имају велику физичку кондицију раде оријентиринге, све друге ствари. Мислим да смо на овај начин почели да подижемо ниво. Ни ја нисам задовољан, али у овом тренутку мислим да је остварен напредак.

Деценијама су деца носила ненормално много књига у школу. Мени нису јасни њихови педагози, пре свега директор школе или разредне

старешине, или само наставничко веће, како год, који ће прописати шта је то обавезно. Ми смо сада, када су куповали уџбенике, рекли шта је то обавезан пакет. Он за пети разред није 16.000, може да се купи за непуних осам а остало држи школска библиотека. Ово су ствари које улазе у домен некакве трговине, шпекулација, потпуно се слажем са вама.

Ми ћемо врло брзо поново бити у овом дому, рекао сам и јуче око измена и допуна Закона о уџбеницима, јер компетенције за дигиталне уџбенике нису ни стављене у овај садашњи закон. Пошто иде измена наставних планова и програма, то је идеална прилика да се запитамо и шта се чита од лектуре, шта се све ради на овај или онај начин. Ми ћемо поново послати препоруке да инсистирају наставници, наставничка већа, на тој ђачкој торби док је не олакшамо на много конструктивније начине.

Помињао сам јуче и ђачко задругарство, јер нама је циљ да кроз јефтине уџбенике и лакшу торбу родитељима уштедимо значајна средства и појачамо буџете за категорију бесплатних уџбеника. Тако да мислим да је то све у неком бољем тренду, како и ви предлагете. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народни посланик Милетић Михајловић.

Изволите, колега.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: Поштовани председавајући, господине министре, сарадници министра, даме и господо народни посланици, добро је да данас имамо законе из области образовања и васпитања на дневном реду. Морам на самом почетку да кажем, а поновићу то и на крају, да ће посланичка група СПС подржати ове законе.

Време свакако доноси нове околности, нову праксу, одређене новитете који утичу на сферу образовања и због тога закони који регулишу ову област буду превазиђени, непримерени и неуподобљени ономе што је стварност. Тако да смо у протеклом времену имали еволуцију законске регулативе у овој области, почев од 2003. године, када је донет нпр. Закон о основама система образовања и васпитања којим су започете реформе у области школства. Донет је нови закон под истим називом 2009. године. Коначно, у 2017. години, тј. сада, поново доносимо у потпуности нови закон који регулише ову материју, што говори о потреби да се законска регулатива осавремени и уподоби с оним што је стварност данас, код нас и у ширем окружењу.

Наравно, не мислим да је наш образовни систем тако лош као што се често оцењује. Напротив, наш образовни систем, да фигуративно кажем, даје добре образовне производе, односно производи стручњаке који су

често веома цењени са завидним образовним квантумом и употребљиви и у ширем окружењу, и на европском и на светском простору.

Далеко од тога да све то не може и не треба да буде боље и ми у том правцу треба да створимо амбијент који ће побољшати наш образовни систем, па и кроз законску регулативу. Зато ми посланици из СПС поздрављамо то да је примарни циљ доношења новог закона постизање оптималних резултата у свакој етапи образовања и васпитања. У том смислу је важно да у пуном капацитету функционишу сви делови и све карике у области праћења, унапређивања, вредновања, стручно-педагошког надзора образовног процеса. Ове алате, односно механизме у циљу подизања квалитета потребно је развијати и учинити их делотворним, без њих није могуће учинити нешто добро и нешто боље што се очекује у образовном процесу.

Стручно-педагошки надзор нарочито треба побољшати. Рећи ћу оно што је често констатација у овим дискусијама, да се надзор у области образовања готово суновратио од 2000. године наовамо и да се сада постепено диже, али он мора да буде заиста на завидном нивоу јер без те карике, без те компоненте не можемо да поправимо оно што морамо у образовном процесу.

Када је реч о Националном просветном савету, имамо смањење броја чланова Националног просветног савета и не бисмо ту имали неке примедбе изузев што мислимо да треба уместо онога што је категорија „заједница музичких и балетских школа“ убацити струковно удружење, што је сасвим природно јер су струковна удружења најкомпетентнија за учешће у ономе што је улога Националног просветног савета, а то је Удружење музичких и балетских педагога које обухвата стручњаке и предшколског, основног, средњег и високог образовања, док заједница музичких и балетских школа представља правна лица. Ту имамо категорију гимназија и категорију средњих стручних школа. Ако би се ишло на заједнице школа, онда би с правом могле и пољопривредне школе да траже да убаце своје стручњаке, односно не стручњаке него представнике своје заједнице или заједнице средњих хемијских школа итд. Уосталом, то образложење ћемо дати кроз амандман који смо поднели, да не бисмо сада о томе дискутовали и улазили у детаље.

Када је реч о аутономији установе, веома је значајно да у духу онога што јесте пракса на европском образовном простору унапредимо и проширимо аутономију установе. Једна од компоненти аутономије установе јесте и предлагање, односно избор запослених и представника запослених у органе управљања и стручне органе. Ми смо ту компоненту имали у

досадашњем закону, односно још увек важећем, актуелном закону, под једном тачком која је гласила: Избор запослених и представника запослених у орган управљања и стручне органе. Уосталом, у другим деловима закона имамо то да тзв. категорију овлашћених представника, односно субјеката који предлажу чланове школског одбора и самим тим онда то представља и категорију аутономности, заправо су то аутономни овлашћени предлагачи. Нема разлога да, ако то већ постоји, не дефинишемо и у закону.

Када говоримо о органима управљања, о органима руковођења, рећи ћу да ми из СПС никада не полазимо од тога да постоји тенденција предлагача да то политизује и да практично контролише тај састав који ће руководити и бавити се питањима од значаја за руковођење и доношење одлука у школи.

Мислим да је и раније и сада законодавац, па и ви, господине министре, трагао управо за најбољим решењима из најбољих намера, и са друге стране и ми, па и ја лично то тако посматрам у жељи да заиста ту ствар унапредимо и учинимо школу неполитизованом установом, јер је она од општег интереса и не припада никаквој политичкој опцији. Она треба да припада ономе што је национални интерес наше државе, ономе што је интерес друштва и свих појединаца у њој.

Трипартитни систем, односно састав школског одбора је свакако добар покушај који се појављивао у пракси не само код нас него и у другим европским земљама и он даје добре претпоставке да се изабере такав орган који неће омогућити политизацију школе. Међутим, ту постоје и одређени проблеми, а ти проблеми су у ономе што је пракса показала у протеклом периоду – да се често врше притисци да јединица локалне самоуправе не изгласа оно што је предложио овлашћени предлагач, тј. наставничко веће у име колектива и савет родитеља са своје стране.

Мислим да је добро да у овом тренутку имамо у закону да се посебним ставом регулише ово питање, да је јединица локалне самоуправе обавезна да уважи предлоге овлашћених предлагача. У локалним самоуправама, нажалост, имамо случајеве да тамо политику воде они који мало знају о образовању, који су политички неживљени и који заправо по сваку цену желе да на одређена места доведу оне који нису кадри и нису на висини задатка да учествују у органу управљања, нити да руководе школом. Из тих разлога би ваљало у закону још више учврстити ту клаузулу која ће гарантовати аутономност у предлагању и уважавати оно што је предлог овлашћених предлагача, али не бих даље залазио у детаље

јер и ту имамо неке амандмане којима ћемо образложити због чега је то потребно.

Мислим да је потребно да ви, господине министре, у овом делу донесете одређено упутство у ономе што је процедура предлагања и избора органа управљања, да не би било тумачења која могу да искриве ову вашу намеру као законодавца да се ослободимо опасности да у том делу и у том поступку дође до политизације и злоупотребе. Зато бих то и предложио.

Радује нас и чињеница да је сада, по овим новим решењима министар надлежан да на предлог школског одбора изабере директора, и може га изабрати или не изабрати, али, наравно, ви ћете пред собом имати све предлоге, односно документацију свих оних који су конкурисали за место директора. Дакле, радује нас чињеница да ће директор бити изабран на основу одређених критеријума, на основу онога што је његов резултат, а резултат се мери кроз оно што је стручно-педагошки надзор учинио прегледом система руковођења самог директора и резултата других наставника у оквиру школе којима је он, рецимо, руководио у случају да поново конкурише.

Такође је веома важно да екстерна евалуација, односно спољашње вредновање има значајну улогу у вредновању онога што је резултат рада и да ће на основу тога бити поново, рецимо, изабран или неизабран директор ако је у питању кадар који је већ био у ранијем периоду.

Свакако да је недозвољено и неприхватљиво да, рецимо, локална самоуправа по сваку цену, непоштовањем онога што је процедура избора органа управљања, кроз неуважавање предлога овлашћених предлагача настоји да изабере нов школски одбор који ће бити инструментализован у служби политике. Тако се дешавало, на пример, и у мојој општини да буде смењен директор који је у спољашњем вредновању од стране Министарства школа је добила највишу оцену а директор добио највишу оцену у систему руковођења школом. Ако затварамо очи пред тим, пред таквом праксом, онда чинимо зло себи и сечемо грану на којој образовање седи.

На крају, напоменуо бих још нешто што мислим да је веома значајно да се чује. Ви нисте били овде, господине министре, када су постављена питања, али је један посланик говорио о ономе што су резултати Математичке гимназије итд. Нећу понављати то што је он причао, али мене заправо веома импресионира а верујем и не само мене, то да резултати неких школа, у овом случају је реч о школи и о школама од националног значаја за Републику Србију, постижу веома значајне и велике резултате који су вредни пажње на европском и на светском нивоу. Ја мислим да морамо изнаћи начин да то боље промовишемо, да јавности

прикажемо да је за нас то понос и дика – за друштво, за државу, као што су, на пример, значајни резултати са којима се поносимо спортски резултати на европском и светском нивоу.

Зато бих замолио, господине министре, да се бар на јавним сервисима, односно средствима информисања која су у власништву државе, са националном фреквенцијом, нађу термини за популаризацију таквих достигнућа а самим тим и за промоцију тих младих људи, које треба свакако подржати на сваки начин.

Поновићу да ћемо ми ове законе, Закон о високом образовању и Закон о основама система образовања свакако подржати, као и вас, наравно, у ономе што је ваша намера – да унапредимо и побољшамо образовни систем у Републици Србији.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Михајловићу.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Унапред се извињавам, да не испадне да стално реплицирам, али у ствари покушавам да будем васпитан и да одговорим на питања, и због вас и због јавности. Значи, кратко ћу и ефикасно.

Слажем се, ја сам покренуо са министром информисања и културе причу да телевизије са националном фреквенцијом преносе одличне примере школске праксе, не само врхунске резултате. То раде многе земље и то је нека добра прича. Мислим да чак имају обавезу, да су добили лиценцу због тога да буду национално гледани, где морају имати добро подручје образовања. Ми им чинимо услугу. Једног часа ја сам ту тему покренуо и инсистираћемо на томе.

Када је у питању било који директор, спољно је вредновање само један од индикатора, врло важан, јер смо рекли да, ако већ има јединицу и двојку, директор не може да буде узет озбиљно у разматрање приликом конкурса. Он може да конкурише, он може да повећа своје компетенције, он није осуђен до века, он је стекао лиценцу и, када стекне лиценцу, он је повећао компетенције. Не треба посебно објашњење, све је у закону врло прецизно дато. Значи, сва процедура је иста као што је била, комплетно од конкурса, од јављања, с тим што мора озбиљније да да програм и да сви, локална самоуправа и људи у школи то процењују. То је та промена, а не сад овај нам одговара јер не морамо да радимо, овај одговара јер је с нама добар у кафани, или шта год треће било, или нам је по партијској линији повољан или није.

Опет говорим, јавност у раду. На порталу Доситеј кад стоје сва објашњења, неће бити те врсте дилема. Врло јасно стоји које компетенције он мора да оствари. Значи, ми у овом тренутку водимо мали рат са људима који прикривају радна места, који прикривају број ђака у одељењу јер тиме подижу себи формулу за већи број запослених. Ја нисам против већег броја запослених, али не могу кршити закон због тога и не могу одговарати да ли имамо још нераспоређених људи или не. То је моја обавеза заједно са синдикатима, имамо потписан посебан колективни уговор.

Тако да су само то разлози и ова цела структура треба да позове људе да погледају све елементе рада тог човека. То ће бити главни носиоци реформи, са свима другима који треба да буду – зато смо им и продужили мандат, сачували им привилегију тог места чувања, да буду релаксирани од некаквих уцена на пола мандата – хоћу ли сад да прекинем да радим квалитетно, па да се удварам. Дакле не мораш, радиш квалитетно и то те једино делегира за причу даље. То је био смисао. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Шарчевићу.

Реч има народна посланица Александра Чабраја.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Хвала.

О овом закону желим да говорим не само као народни посланик већ као просветни радник, јер сам, а тиме се посебно поносим, скоро 15 година, како се то лепо каже, носила дневник, односно радила као професор енглеског језика у средњој школи. Одлично познајем живот просветних радника. Ово наше друштво најчешће за просветне раднике нема баш много разумевања, али они имају обичај да кажу да свако онај ко не разуме како је просветним радницима, довољно би било да одржи само један једини час. Могу да вам кажем, без обзира на то што знам да не би многим било лако да то ураде, да је држање часова вероватно најлакши део посла просветног радника. Они су оптерећени бројним ваннаставним обавезама. Свака реформа и све што се дешава у школству ломи се преко њихових леђа.

Многи су ме питали ових дана да ли ћемо говорити о обимним наставним програмима, да ли ћемо говорити о тежини школске торбе која се већ помињала овде данас. Само могу да кажем да сигурно ниједном просветном раднику није у интересу да наставни програм изгледа овако како изгледа сада. Јер, како можете да радите када у 72 часа, рецимо, ако имате два часа недељно, готово ниједан час немате за обнављање градива, за утврђивање градива, већ сваког наставног часа морате да радите нову наставну јединицу, или готово сваког часа? Имате, рецимо, 50 или 60 нових наставних јединица, а 68 или 70 часова у току школске године.

Просветни радници су непрестано притиснути између захтева родитеља, деце, државе, захтева који им се постављају и, како рекох, свака реформа и свака промена у систему иде преко њихових леђа. Због тога се дешава да сваки просветни радник страхује непрестано од такозваних технолошких вишкова и од губитка посла. Верујте ми, готово да не постоји просветни радник који није у сталном страху од тога да му се то догоди, јер било да се промени број часова, било да се промени програм, било да се промени било шта или да се донесе један овакав нови закон, они су непрестано у страху од тога да ли ће имати или неће имати посао.

Због тога гласаћемо против оваквог закона и мислимо да закон који је донет на овакав начин, без дијалога, без правог дијалога са самом просветом, са свим органима, са синдикатима итд. није прихватљив и сматрамо да не решава практично ниједан од свих нагомиланих проблема у просвети, већ ће само отворити нове проблеме, о којима, нажалост, немам времена да причам много, али о функционисању како просветног савета тако и школског одбора покушаћу да нешто више кажем кроз амандмане. У сваком случају, сматрамо да ово може само да отвори нове могућности политизације и корупције а неће решити ниједан проблем који у овој области постоји. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите, господине Шарчевићу.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ово што сада имате као праксу је доносио Национални просветни савет и тај шаблонски начин рада. Управо аутономија установе и вас као наставника даје вам право да то креирате и ми очекујемо заједничке исходе, које ћете прво ви сами проценити а онда и неко екстерно. Мислим да је управо то промена о којој ви причате и да сигурно нема бојазни да радимо како је било. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Народна посланица Снежана Богосављевић Бошковић има реч.

Није присутна.

Реч има народна посланица Александра Томић.

Изволите, др Томић.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре, поштоване колеге посланици, и јуче и данас имамо квалитетну расправу када је у питању Предлог закона о високом образовању, зато што из ових начелних расправа нисмо чули суштинско неслагање било кога од колега, већ имамо, пре свега, критике на хитан поступак доношења овог закона, што је постала мантра, која нам говори о

томе да смо, у суштини, врло ефикасни због тога што доносимо велики број закона, перманентно из седнице у седницу, на основу динамике коју нам налаже и време у којем се налазимо али и Влада која са својим министарствима јако ефикасно ради.

Према томе, неке је то можда разлог за велику критику а нама представља велику част да имамо седнице Скупштине на којима можемо на потпуно отворен начин да разговарамо о јако важним темама, а једна од најважнијих тема је образовање. Оно што треба да схватимо као друштво је да се помиримо са реалношћу која данас много другачије изгледа него што је изгледала пре пет или пре 10 или 15 година. Сведоци сте великих не само економских промена већ геополитичких промена у свету, политичких земљотреса великих сила у смислу начина вођења политике, државне и економске политике. Да не причамо о великој експанзији ИТ технологија, захваљујући којој техничке науке неминовно брзо расту. Привреда мора да се прилагођава тој експанзији, односно тој четвртој индустријској револуцији, а друштвене науке по природи ствари увек негде каскају за техничким. Стога је јако тешко данас уопште говорити о реформи образовања, променама које као друштво морамо да пратимо.

Рећи ћу вам још нешто – и развијене државе ЕУ данас говоре о промени система образовања. Једна Немачка, за коју кажемо да је земља која има најбољи систем образовања, данас у јавности говори о промени начина функционисања образовања. Значи, 80% грађана Србије у анкетама говори о томе да би своју децу волело да пошаље на школовање баш у Немачку јер сматрају да је то једна од држава која има најбоље организован систем образовања. Зашто? Зато што негде... Као родитељи, сви препознајемо да они са својим дипломама имају загарантована радна места. То је управо због тога што спој образовања и привреде мора да постоји, морамо да производимо кадрове, да учимо ученике и студенте да ће њихова занимања бити у функцији будућности привреде и развоја саме привреде. То значи да морамо да се помиримо са тим да ћемо имати континуирано учење до краја живота. То је оно са чим наставници и професори морају да се помире – да свака промена у систему образовања треба да постоји. Уколико ње нема, једноставно, нећемо добити кадрове који ће моћи да одговоре функционисању нашег друштва.

Стога ове предлоге закона које сте дали уопште не видим као нешто лоше, што ће закони доживети одређене модификације и данас али можда и за годину или две дана. Мислим да је то добра основа да Србија има резултате када је у питању уопште производни сектор и економски резултати. Нама производња – уколико обезбедимо раст од 3% до 5% сваке

године, уколико смањимо буџетски дефицит и јавни дуг на мастрихтски, испод 60%, постаје конкурентна, постајемо привреда, држава која ће моћи да стане раме уз раме са чланицама ЕУ после 2020. године. Зато је стратешки документ развоја образовања до 2020. године, који је усвојен 2012. године, суштински наша основа која представља пут којим треба да идемо до 2020. године што се образовања тиче, али и пут којим наше друштво треба да иде и после 2020. године.

Оно што сте дали, министре, као концепт реализације ове стратегије, као законске предлоге које данас имамо на дневном реду, показује да су наставници, родитељи, ученици, али и држава, министарства, локалне самоуправе, сви на истом задатку. Тај задатак је да помогнемо свима нама да у овом систему дајемо најбоље ефекте, да повећамо тај систем квалитета, повећамо ефикасност. А како ћемо то? Успостављањем одређених механизма. Ваш механизам успостављања концепта предузетничког духа и у систему образовања суштински даје могућност да, пре свега они који мисле да после добијања диплома овде треба да иду у иностранство, једноставно потпуно промене свој став.

Рећи ћу вам да смо имали прошле недеље заједничке састанке са европским парламентарцима по питању спровођења ССП-а и да смо имали прилике да чујемо и од земаља које су некада биле чланице СФРЈ, као што је Словенија, да и тамо долази до иницијатива студената који заврше одређене престижне факултете да не раде у Словенији, где је стандард на одређени начин много, много виши него у Србији, где је просек плате 1.200 евра, да они такође траже да оду у развијене земље и нађу тамо посао. Али то је једноставно тренд, не само у Европи него и у свету, да долази до миграције и тзв. каријерног кретања.

Оно што је нама задатак овде у Србији је да сви смогнемо снаге да све ове промене које сте ви дали као законске предлоге уведемо и заједнички спроведемо. То је много тешко, поготово што ми имамо ситуацију да се наставни кадар увек осећа запостављеним када гледате онај крајњи део, који се односи на личне дохотке, да се јако тешко живи. Али промене су од последњих пет година неминовне и виде се у друштву, осећа се да се много боље живи него што се живело онда када је пре 2012. године било 200.000 мање радних места, када је било још 200.000 људи који су отишли у пензију, када је долазило до тога да не постоји ниједна фабрика која жели, ниједан инвеститор који жели да дође у Србију.

Значи, много тога се променило. Стога нам ове промене које ви дајете као предлоге закона, које говоре о промени процеса самог функционисања наставног система дају за право да кажемо да ће сигурно

доћи до унапређења квалитета и ефикасности. И то када вам неко спочитава да се сада цео систем одлука преноси на министра, једноставно није тачно. Ја ћу вам рећи, и после 2000. године министар је потписивао сагласност за именовање директора, само што уопште није имао прилике да донесе свој суд на основу такве одлуке. Зна се како иде процедура избора директора. Зна се да постоји конкурс, да школски одбори који су делегирани по систему 3+3+3 – локална самоуправа, наставничко веће и део који се односи на школске одборе – доносе одлуку о избору директора, да на основу тих избора директора ви као министар последњи стављате потпис на тај документ. Према томе, та процедура се није променила и нема везе ни са СНС, ни са било којим странкама, и то мора стално да се говори.

Да вам кажем и ово – у времену од 2000. и 2010. године сви директори су се хвалили тиме да су чланови ДС-а. Можда они данас нису чланови СНС-а него једноставно траже политичку подршку за то да би спроводили своје програме. Оно што ви сада уводите, управо та лиценца да са својим интегритетом и са својим знањем као директори могу да буду изабрани, значи дајете им шансу, једнаку шансу свима да конкуришу, али да на основу свог знања могу да конкуришу за таква радна места.

Мислим да оваквим начином покушавате да комплетно избаците политику као један од сегмената који је до сада био један од критеријума због чега неко треба да буде изабран или не. И мислим да о томе треба све више да у јавности говорите, јер сте, пре свега, дошли из приватног сектора, знате како се то ради, да струку једноставно ставите на прво место а да политику избаците из нашег образовног система, и због тога мислим да је јако значајно да данас причамо о овом концепту.

Што се тиче високог образовања, могу само да вам кажем да ће бити јако тешко мењати систем високог образовања, зато што су професори навикли да се крећу у оним круговима већ виђеног система функционисања и увек је много тешко довести свежу крв, у смислу да млади професори постану саставни део таквог круга професора где ће њихово младалачко мишљење и показан став бити прихваћени. Али мислим да је та идеја да се смањи мандат ректора и декана на три године јако добра, због тога што ће међу њима самима доћи до преиспитивања одлука о вођењу научних установа, па на крају крајева и поспешити научноистраживачки рад.

Оно што је ова влада показала, то је да је дала фокус и акценат на иновације. Стога је формирала засебно министарство и показала да је то резултат рада високообразовних установа и да ми студенте и ученике морамо више да мотивишемо да примене нове методе учења. Јер

заинтересовати данас ученика или студента, поред оваквог развоја ИТ технологија да узме да чита, што ја кажем, књиге, то је највећи проблем.

Прво, нема се толико времена, живимо у једном брзом систему функционисања уопште. Немамо времена да функционално, после сат времена читања одређеног штива, направимо себи концепт и изведемо закључке шта смо прочитали, зато што нам је једноставно такав темпо живота. И сад мотивисати ученике и студенте да заједно са професорима заиста стекну то функционално знање, то ће бити најтежи задатак, а притом, ако имамо на факултетима већину професора који су навикли на старе методе рада, и то сваки од њих признаје, и сад наћи тај баланс између новог и старог а ићи напред великим корацима биће, у ствари, јако тешко.

Ми сви треба, пре свега, себе да мењамо у том делу као професори и у раду са студентима, јер они траже нове методе рада, они траже од нас да им дамо функционално знање и то је оно што сте ви покушали, тако ја видим, да овим новим законом дате тај печат. Због тога вам честитам на томе и мислим да га треба подржати и свака следећа промена која буде била треба да буде у подизању лествице за ове стандарде које данас постављамо.

Због тога у дану за гласање ово треба подржати и мислим да у расправи о амандманима треба одговарати само на оно што је суштина промена, не на оно што неки желе да прихвате као политизацију ове теме, да прикажу да ова скупштинска већина нема визију о томе како треба да изгледа будућност високог образовања или уопште развоја образовања у Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, докторка Томић.

Реч има министар Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Дужан сам, због јавности, да кажем да је после законских решења, после израде новог наставног плана и програма и почетак реформског начина рада у 2018. години на нивоу првог основне до петог разреда у потпуно дефинисаном реформском систему, као и првог средње. Следи велики посао, и ту сте у праву, Александра, а то је обука наставника. Више десетина хиљада људи ће проћи одређену обуку и аплицирали смо за европска средства која су спремна за то. Тај посао обухвата заиста најтежи део рада у свему овоме, а то тек треба да доведе до овога првог старта и циља. Наравно да је доношење овакве структуре руковођења решавање тренутно лошег стања и да заиста, ко ме убеди да се до сада политика није мешала у избор директора или било шта друго – ја одох одмах одавде. Значи, све друго је било важније од струке.

Понављам, постоје све компетенције које тај човек мора да испуни и зато постоје обуке за њих, школе за њих, лиценце. Сви опет имају шансу, а не на начин као до сада. Постоји и процедура, то смо рекли више пута, која је потпуно иста, потпуно демократски очувана. Значи, као у немачком законодавству и у многим другим који су се угледали на Немце, ово треба да буде још један филтер, провера да ли је испоштовано оно што пише у закону и ништа више. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реплика, Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Колегиница Томић је у неколико наврата поменула ДС у врло негативном контексту и због тога сам се јавила за реплику. Па, оно што је рекла о образовању, о законима и о ДС-у је тачно отприлике исто онолико колико и њена тврдња да људи данас много боље живе него пре 2012. године. Када причамо, ево, о тим просветарима о којима би данас требало да причамо, треба рећи да им је плата до 2012. године била 500 евра а у време процвата, сада када много боље живе, плата је 370 евра. То није случај само са наставницима и учитељима, то је случај са свима онима који раде поштено и вредно свој посао.

Верујем да људи које ви познајете много боље живе. Верујем да људи у вашој странци, њихови кумови, браћа, тетке и функционери много боље живе, па ево, неки не могу ни да објасне колико им је тетака дало колико стотина хиљада евра да би покуповали станове од неколико стотина квадрата, али рећи, госпођо Томић, да људи много боље живе заиста вређа интелигенцију не само нас овде присутних него сваког грађанина који мисли својом главом.

Једнака је и ваша тврдња да, ето, млади људи одлазе из Србије али, боже мој, свуда одлазе људи, па и у Словенији, то што млади људи одлазе одлазе Срби, нас не треба да брине. Мене страшно брине што млади људи одлазе из Србије. Страшно ме брине што им ви не омогућавате да остану и страшно ме брине што радите све да бисте их отерали из ове земље и што притом мислите, како чујемо, да то и није неки проблем. Страшан је проблем, а ви га само погоршавате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Повреда Пословника, народна посланица Маја Гојковић.

Изволите.

Ако можете да се пријавите само, молим вас.

Ево обрисао сам листу, можете поново.

Имам само господина Мартиновића.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Члан 104, који говори када се добија реч и могућност за реплику. Дакле, врло је јасно у ставу 1 – ако се народни посланик у свом излагању увредљиво изрази о народном посланику који није члан исте посланичке групе, наводећи његово име и презиме или функцију, односно погрешно протумачи његово излагање, народни посланик на кога се излагање односи има право на реплику.

Значи, Александра Томић је искључиво говорила као посланица о предлозима закона. Изнела је своје политичко мишљење, мишљење СНС-а, зашто треба подржати предлоге закона који се данас налазе на седници.

Не видим како сте успели ингениозно да смислите начин да дате посланици право на реплику, која је говорила о свему осим о ономе због чега би могла да добије право на реплику. Говорила је о нечијим теткама, не знам, можда је говорила о тетци Божидара Ђелића, не знам те родбинске односе овде у Парламенту, који је на неки начин можда везан и за посланицу Јерков, јер ја не знам више ко је чија тетка. Али о ономе о чему је говорила Александра Томић, осим у једној реченици где је споменула да има директора школа који су чланови ДС-а, што није забрањено...

Заиста не разумем те нове тенденције овде у Парламенту и у политичком животу да се забрањује људима, мимо оних одредби у Уставу када неко не може да буде члан политичке странке, да наједном сви престану да буду чланови странака и да добијемо некакве „Телетабисе“ који ће сада да добију одређене функције. Заиста не могу то да разумем. Помозите ми ви као неко ко можда схвата нешто. Сачекаћу ваше објашњење, па ћу видети да ли ћу се јавити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Искључиво због помињања странке, ја сам, наравно, хтео да дам прилику на реплику колегиници Јерков, наравно, мислећи да ће говорити о Предлогу закона и да ће реплика, као што је то ред и процедура, бити усмерена на оно што је говорила др Александра Томић а било је стварно везано за Предлог закона.

Да ли желите да се Народна скупштина у Дану за гласање изјасни?

(Маја Гојковић: Не, разумела сам.)

Хвала пуно.

Повреда Пословника, Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, председавајући.

Дакле, став 3. члана 104. на који нас председница Гојковић подсећа сваки пут када рекламирамо повреду члана 104. гласи – о коришћењу права из става 1. и 2. овог члана...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Извињавам се, не можете, колегинице Јерков, на исти члан да указујете.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Онда члан 103, зато што је колегиница Гојковић злоупотребила... Имала сам две повреде Пословника...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можемо сада да лицитирамо.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Можемо. Можемо, зато што сте у два члана повредили... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хајдете да кренемо да расправљамо о Предлогу закона...

(Александра Јерков: Срам вас било.)

Хвала лепо.

Александра Томић, реплика.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Захваљујем, председавајући.

Ако је оно што је повредило некога „бољи живот у задњих пет година“, онда прихватам на себе критику, али због грађана Србије да кажемо истину – да је плата од 500 евра наставника и професора у основним и средњим школама била у време када је курс евра био 84 динара, када је дошао на 120, 121, 122 и 123, она је пала на 330 евра.

Према томе, ако имате финансије којима немате за две недеље да поделите ни плате професорима, наставницима, пензије пензионерима, онда је јасно о каквој економији причамо до 2012. године. У сваком случају, када је пад активности практично био 3,6% а сада када је раст негде на 2,7% у прошлој години, велика је разлика и сигурно је да се боље живи, али не знам чије су тетке сада фокус расправе у Закону о образовању.

Што се тиче тога да смо забринути за студенте који одлазе, јесмо. Због тога нешто и радимо, отварамо иновационе центре где се запошљава 2.000 младих инжењера у сарадњи са немачким компанијама које ће имати плату у ИТ сектору преко 2.000 евра. За разлику од оних који су били до 2012. године, ми нешто радимо, боримо се за ту децу да остану овде. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По ком основу колегинице Јерков?

Нема могућности сада да вам дам реплику. Нити вас је поменула госпођа Томић по имену и презимену, нити је поменула вашу странку. Стварно немам никаквог основа. Хвала на разумевању.

Реч има народна посланица Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Даме и господа народни посланици, гре'ота је и срамота што скупштинска већина није разумела значај ова два предлога закона и зашто народним посланицима није омогућено да, барем у оном

регуларном времену које предвиђа Пословник, расправљамо о овим темама, одвојено о ова два закона.

Министар показује разумевање и жељу да расправља са народним посланицима, да размењује аргументе, али ови ваши, министре, нису вам то омогућили зато што ми немамо довољно времена. Да случајно знају податак који је поражавајући, статистички податак, да Срби спадају у најнеписменије и најнеобразованије народе у Европи, можда бисмо имали мало више разумевања.

Половина нашег становништва, нажалост, има само основну школу или је функционално неписмено. Дакле, 20% има само неколико завршених разреда а свега 7% има високо образовање. Ово је нешто што треба да забрине и ово је нешто на чему треба да ради и Министарство и Влада, наравно и народни посланици, пре свега, јер они доносе и усвајају законе.

Податак са нивоа ЕУ је, замислите, сличан – 20% младих у ЕУ и 15% одраслих није довољно савладао основе читања и писања. Овај податак наводим зато што од 2000. године сви режими инсистирају на увођењу некаквих стандарда ЕУ у наш, иначе добар, систем образовања. Још од оног првог досманлијског министра Гаше Кнежевића је кренуо тај суноврат и до дана данашњег није заустављен.

Зато је лицемерно када и ови из претходне власти приговарају нешто овима из садашње, јер су и у овом сегменту показали да имају исте програме, исте ставове, али питање је ко у ком периоду спроводи ту погубну политику ЕУ. Својевремено, када је тај Гаша Кнежевић био министар, питали смо га да ли себе сматра школованим човеком. Рекао је да јесте. Да ли себе сматра образованим? Рекао је јесте. Био је универзитетски професор, био је министар. Све је то успео по том неком, како је тада тврдио, накарадном систему образовања и он је кренуо са денацификацијом и ништа се од тада до данас није променило.

Немате право да кажете, ни ви министре ни скупштинска већина – ми смо то затекли. Али ви сте ти који сте учествовали у кампањи владајуће већине. Обећавали су да ће променити све, да ће кренути све боље, да у образовном систему више неће бити проблема какви су били до тада. Дакле, то се очекује од вас а не слегање раменима: „то смо затекли“. Шта нас брига шта сте затекли. Ви сте преузели обавезу да мењате, а не да наставите то што сте затекли. Ви сте ту на потпуно истим позицијама и зато ништа претерано и не мењате.

Много тога накарадног из ЕУ, много тога што је код нас преузето ни они не користе у свом образовном систему. Сећате се сви оних страшних, скарадних радионица Гаше Кнежевића када су девојчице од 13

година бацале брустхалтере дечацима, водили су их на Фрушку гору, на некакве радне излете. Да ли сте то заборавили? Ми нисмо, ми не заборављамо никоме ниједан грех.

Наставници морају да слушају, да учествују у неким радионицама, министре, тамо им дају некакве лиценце. Те радионице држе неке девојке које изгледају као полустарлете, па онда дођу, окупе се наставници, образовани људи, завршили регуларно школе, више или високе, и онда дође та нека старлета и каже: Тао, другари; сви сада морате мене да поздравите. И после тога им каже три реченице, она добије паре из фондова ЕУ, а они добију лиценцу ако су ту, осим ако случајно немају желудац да слушају тако нешто где добијају лиценцу. О томе нема ништа ни у овом предлогу закона а ни у вашој расправи, господине министре.

Не смемо заборавити ни владу Војислава Коштунице и Болоњску декларацију, која нам је уништила генерације. Својевремено су у оној бившој Југославији „шуварице“ уништиле неколико генерација, а сад „Болоња“. Знате, нема веће штете за друштво од уништених генерација у области образовања. Уништену привреду, фабрике, криминал, одговорна власт може надокнадити, али уништене генерације не може. Ви сте прихватили оно што јесте био циљ ЕУ – да у Србији буде што више формално образованих људи, а у суштини необразованих. Такви су најлакши за манипулацију. Такви, који су у међувремену завршили неке високе школе, такви су вам на разним државним функцијама, такве шаљете у бели свет да им тамо чиновници ЕУ држе лекције и они нам овде доносе и уводе неке стандарде апсолутно неприхватљиве за овај народ и за наше националне интересе.

Нисте говорили, министре, о безбедности у школама, а то је веома важна тема. Покушаћу у неколико области уопштено да говорим зато што немамо времена да детаљније у овом делу говоримо о овим предлозима, али посланици СРС поднели су 98 амандмана и ми ћемо кроз те амандмане говорити о појединим члановима и, верујемо, министра убедити да усвоји већину наших амандмана, да бар колико-толико ови предлози закона личе на нешто.

Дакле, безбедност у школама је на најнижем могућем нивоу, са тим ћете се сложити. Свашта сте покушавали – од ђачког динара да се плаћају чувари, од полицајаца који само прошетају... Ви знате да се, нажалост, чак и у основним школама негде деца дрогирају, да им се доноси дрога, да то вршњачко насиље све више узима маха.

Мора се нешто предузети да се то спречи. Касно је када се нешто деси и када неко због политичких поена запоседне медије па тражи да се

донесе, не знам, Алексин закон, Зојин закон, Маријин закон итд. То је вређање тих жртава, те деце која су жртве на овај или онај начин вршњачког насиља или неког другог. Закони морају системски да реше проблем и онда немамо потребу за доношењем тих појединачних закона када се већ неки случај деси.

Причате о дигитализацији, о умрежавању. Подржавамо то, подржавамо сваки технолошки напредак, али умрежити на територији општине све школе и да тамо неко седи за компјутером у канцеларији у МУП-у и да у сваком моменту види шта се дешава у дворишту сваке школе. Немојте да запошљавате пензионисане бивше чуваре или раднике који немају право ништа да ураде него само да отварају или затварају врата. Мора се урадити нешто да се подигне ниво безбедности у школама.

Било је примедби око тога да министар бира директора. То заиста јесте озбиљна примедба, министре, и то је потпуно у супротности са децентрализацијом коју заступа СРС. Како ћете ви као министар стати иза избора директора, нпр. у Бољевцима, у Пуковцу, у Брајићима, у Ритопеку, у Дренови, у Врби? И да не набрајам, личићу на неког ако почнем да набрајам села по Србији а знам их много.

Локалне самоуправе треба да буду у процесу избора директора, али пре свега то морају да раде школски одбори, али не овако како сте их ви предвидели. Школски одбор, где имате три представника локалне самоуправе, три представника родитеља и три представника наставника су јако лоше решење. Знате, локална самоуправа, нажалост, користи своју тренутну моћ, тамо неке локалне кабадахије, локални моћници у општини користе своју моћ и злоупотребљавају је у тим школским одборима.

Локални моћници, који имају мало више пара, дођу у школу и кажу – дај, окречићу вам целу школу. И после тог кречења он се сматра газдом школе, директора и наставника, његово дете нико не сме попреко да погледа, његово дете прети наставницима, шаље којекакве поруке, то дете не сме добити лошу оцену, иживљава се над другом децом и онда дође тај родитељ, довезе се у ципу и каже – ја сам ову школу кречио, ваљда се и ја овде нешто питам, а не онај наставник који је задужен за образовање и васпитање деце.

Не плашимо се ми да ћете ви постављати директоре искључиво из СНС-а, знамо да ће тако бити. Али ми српски радикали, за разлику од других, нисмо лицемери. Ми немамо ништа против да на свим функцијама буду људи који су чланови странке. Па сви ми желимо да у својим странкама имамо и наставнике и директоре и лекаре. Зашто би то било

срамота? Па није бити члан странке ништа кужно; ми смо врло поносни што смо чланови СРС-а.

Ми имамо функционере и на локалном и на републичком нивоу који су просветни радници и који могу бити директори. Не смета нам да је неко директор зато што је члан владајуће странке, али нам смета да неко тамо из општине позове директора и каже – ако хоћеш и даље да будеш директор, мораш да приступиш нашој странци и морају наставници да сликају гласачки листић да су гласали за напредњаке.

То не сме да се дешава, а то се, министре, дешава. Не смем да говорим имена због тих људи који би већ данас поподне летели када бих поменула. Али навешћу пример једног директора који је био директор и члан ДСС-а па је, чим су дошли „жути“, позван у општину и речено му је – одлично радиш свој посао, остаћеш на месту директора али услов је да пређеш у ДС. Тај директор као пређе у ДС и ради кампању ДС у школи, међу децом, међу родитељима, међу колегама наставницима. Дошли напредњаци, тај директор каже – нећу се више понижавати, нећу прећи у ове напредњаке по цену да не будем директор. Позову га у општину, врати се после сат времена спуштеног погледа и каже колегама – шта ћу, морао сам. То не сме, министре, да се ради, а ако мислите да то можете да урадите са нивоа Министарства у целој Србији, о томе тек нема ни говора.

Што се тиче ових предлога у закону, разних завода итд. које сте предвидели, ми смо тражили да се све то брише и о томе ћемо појединачно причати, али принципијелно да вам кажем. Јуче вам је проф. Шешел рекао да треба да се повећа број инспектора. И то јесте добро решење, а ви, уместо да повећате број инспектора, имате пет-шест тих неких завода, како се већ зову...

(Председавајући: Време.)

...Сваки од њих има директора, сваки од њих има не знам колико запослених. Дакле, погрешно сте принципијелно поставили и један и други предлог закона и надам се, ево завршавам овом реченицом, да ћете прихватити неке наше амандмане.

Нисам стигла, наравно, да кажем да су просветни радници на просјачком штапу, да раде под веома тешким условима. Дакле, урадите нешто, немојте само да се хвалите. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Хвала.

Само кратко, да се сложим са вама да је безбедност ученика у школама велики приоритет и да смо за годину дана неке помаке направили. Није то довољно и укључујемо јако много и предавања. Присуство школских полицајаца је веће у школама. У неким школама, у ранијим периодима је сама школа могла да реши ту ситуацију добрим дежурством наставника и добром сарадњом, али на томе ћемо да радимо. То, просто, није питање закона. Ту се разни нормативни акти, правилници доносе и то је степен добре организованости школе али и сарадње са МУП-ом. Има ту много трибина и програма.

Око лиценце. Не губи се тако лиценца, аутоматски, због тога што није завршио све те семинаре. Значи, то ће бити потпуно другачије. Заводи су нешто што постоји и мора да постоји, јер ако укинете њих, онда заиста ко доноси процедуру припремања планова и програма?

Код инспекције, ја бих волео да могу да повећам, али ми Закон о забрани запошљавања то у овом тренутку онемогућава.

Ја сам изјавио још пре годину дана да лично мислим да школске управе које су сведене на јако мало људи, инспекције су алат да бисмо могли да знамо, јер оне покривају 17 већих територија. То су мала министарства, тако да је то нешто што је нама главни алат и они имају одличан увид у све школе, самоуправе, јер на један тај тим људи тамо дође педесетак школа што је потпуно извесно да се може посматрати. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Министре, да вас подучим како можете да повећате број инспектора а да не запошљавате нове људе. Ви сте најавили велики број отказа за просветне раднике. Свако од тих просветних радника би могао бити просветни инспектор на одређеном нивоу. Немојте људима давати отказе; запослите их па ће бити боље и њима и школама и комплетном образовном систему.

А поготово немојте, министре, да грешите душу. Немојте давати отказе људима пре него што завршите мрежу школа. Ви сте у овом предлогу закона најавили да ће мрежа школа бити завршена тек за годину дана. Немојте онда да дајете људима отказе. Ево, нека раде као инспектори док не завршите мрежу школа па ћете онда видети да ли заиста има потребе да тим људима дајете отказ или не. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, госпођо Радета.

Реч има министар Шарчевић. Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Не дајем ја никоме отказ, Вјерице. Постоји математика, број ђака, одељења и како се финансира, студенти по броју студената, по акредитацији. Значи, то нити је моја воља, нити сам ја тај неки егзекутор. Не бавим се ја тиме.

Друго, финансирање из буџета оставља само такве могућности. Свакако, да се ја питам, да има много више пара, могли бисмо о томе да причамо и вероватно бих подржао ово што ви кажете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има народна посланица Александра Малетић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА МАЛЕТИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министра са сарадницима, поштовани посланици, заиста је јуче и данас вођена различита дискусија у вези са ова два веома битна закона. Пре свега ћу се само кратко осврнути на многе критике које су биле у вези са постављањем директора по новом предлогу закона и заиста постављам питање на основу чега су многи посланици опозиције закључивали да ће се ту постављати директори СНС-а када јасно стоји у закону, вероватно већина њих није ни прочитала предлоге закона, да је процедура у потпуности иста као и до сада – да учествују сви чиниоци који су и до сада учествовали у бирању директора, изузев једне новине, да сада министар верификује такве одлуке.

Можда таква размишљања опозиционих посланика долазе одатле што имају такву животну филозофију – да би вероватно своје блиске рођаке, на пример сестре, постављали у РИК или очеве у ОИК, па би самим тим веровано поставили своје рођаке и блиске људе за директоре школа? То свакако не стоји и овим предлогом закона се не доводе у питање овакве одлуке.

Ми смо видели и јуче у току расправе и данас, када су се јавили у расправи у начелу, да велики број посланика није прочитао овај предлог закона и да паушално износе различите..., пре свега користећи тему образовања, као битну и, рекла бих, пресудну тему за друштвени развој једне озбиљне земље, да прикупљају ситне политичке поене.

Тако смо могли чути од колегинице која је била, нажалост, и председник Одбора за образовање у овом парламенту, која неколико пута може да у себи понови да се разуме у образовање и да онда заиста помисли да је то тако, али то заиста није истина. Велике критике је изрекла на дуално образовање. Заиста постављам сада питање – да ли су 2000. године, када су се сви утркивали да се приближе или на неки начин, без размишљања, подрже све што је долазило из Немачке или из неких

западних земаља, зашто данас то не ради и зашто колегиница доводи у питање дуално образовање, које је окосница немачког друштва?

Мислим да је дуално образовање једна од битних ставки коју је потребно увести у српско друштво и на основу чега је потребно градити средње стручно образовање. Не можемо никако рећи да оно служи за злоупотребу и искориштавање младих људи који би на тај начин били уопслени. То је заиста једна глупост коју не може нико озбиљан, ко се разуме у образовање, да изрекне.

Дуално образовање је неопходно да би млади људи изашли комплетно опремљени за посао који могу да нађу на тржишту рада. Да је то тако говори и ситуација да је у последњих пет година, захваљујући Влади Републике Србије, доведено низ инвеститора у земљу и самим тим су наступиле промене које условљавају и промене у образовању.

Сасвим је логично да је неопходно увести дуално образовање у наш образовни систем, како би ђаци што припремљенији изашли на тржиште рада и заиста узели учешћа. Ако се неко определи за средње стручно образовање, не видим шта је спорно да добије најквалитетније образовање које му следује и не видим на основу чега се може причати о томе да је то спотицање високог образовања. Ако је неко одлучио да заврши средње стручно образовање, не видим зашто би га ми спречавали у томе и ако може да нађе на тржишту рада задовољавајуће запослење.

Вратићу се, пре свега, на Закон о основама система образовања и васпитања као кровни закон, који чини кровни закон за систем образовања. Поред дуалног образовања треба истаћи да се овим новим нацртом закона уводи још неколико новина. Једна од новина јесте и увођење иновативног начина рада и увођење установа вежбаонице.

Претходна посланица је причала веома погрдно, да се уљудно и културно изразим, о овим новинама које су уведене у закон и то одсликава њихов заиста неозбиљан приступ овако великом фактору друштвеног уређења у Србији какво је образовање. Не можемо никако спомињати старлете када се у закону спомињу радионице које су уведене са циљем да они студенти који се школују за наставни кадар прођу у свом процесу образовања на практичан начин како то треба да буде заиста када буду дошли да предају у школи или у некој образовној установи. Заиста не разумем уопште коментар претходне говорнице која је неозбиљним тоном причала о овој позитивној новини која се уводи у закон.

Такође, уводи се још један информациони систем који је веома важан за просвету и, поред њега, још и јединствен образовни број који ће

ученик имати као свој лични број током читавог система образовања у којем буде учествовао.

Поред овога, заиста је битно што овај закон уводи и једну, рекла бих, одговорност свих учесника, односно фактора у систему образовања. То подразумева и директоре и наставнике, али и децу и родитеље.

Веома често се долазило овде до стављања на два различита краја – родитеља, са једне, и школе, са друге стране. Заиста, овим законом се на један користан начин сви чиниоци уврштавају као битни фактори који заједничким радом треба да доприносе што бољем образовању, али да понесу и одређене одговорности које тај систем и тај процес обезбеђује и подразумева.

Рекла бих да су многи посланици који су овде говорили заборавили период док је бивши режим био на власти. Говорећи о директорима који ће бити на неки начин оштећени у овом избору по новом систему, ја бих само подсетила на неколико пропуста које је бивши режим урадио када је био на власти. Рецимо у Покрајини, која је један од оснивача средњих школа на територији Републике Србије, односно северног дела а то је територија Аутономне Покрајине Војводине, када су директори у неколико случајева радили различите малверзације, Покрајина је пропуштала да их смени и постави принудну управу па је то било законски омогућено њима као оснивачу.

Онда се ту поставља питање ко заправо крши закон, ко ће да крши закон и да ли је овај предлог закона заиста добар. Наравно да јесте добар, јер све ово што је било могуће да се провуче кроз неке пролазе овим законом је исправљено и омогућиће заиста квалитетнији крвни процес који ће даље бити регулисан осталим законским и подзаконским актима.

Када је у питању Закон о високом образовању, бићу кратка и рећи да се у овом делу веома јасно дефинише и уређује систем акредитације, пошто је закон који је бивши режим донео док је био на власти заиста био пропустив, да тако кажем, и није добро дефинисао све начине на који акредитација може да се изврши и под којим условима. Сада је веома јасно речено да високошколске установе могу добити дозволу тек кад прође систем акредитације и то је потпуно јасно и даље нема никаквих допуштања неких пропуста у вези са тим.

У дану за гласање ја ћу подржати ова два закона јер мислим да су заиста добра решења и свакако је велики број посланика још у претходном периоду причао о томе да је заиста неопходно донети потпуно нови закон о високом образовању и основама система. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице.

Реч има народни посланик Јован Јовановић.

Изволите, колега.

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ: Обраћам се као неко ко посебан значај придаје квалитетном образовању, ко поседује диплому најбољег светског универзитета Харвард и као члан Управног одбора Харвард клуба Србије, који сваке године додељује две стипендије најбољим студентима завршних година основних студија. Те стипендије носе име Драге Љочић и Чедомиља Мијатовића, светлих личности српске историје за које сам, нажалост, сигуран да већина оних који се ките патриотизмом не зна ко су били.

Образовање би требало да, као што је рекао Сидни Харис, претвори огледала у прозоре, али се плашим да су у Србији огледала изузетно чврста и отпорна и да се у њима виде само наша изопачена лица. Једно је огледало телевизијских програма и таблоида, који промовишу простаклук, насиље и ниске страсти. Друго је огледало политичких лидера, који, пошто су неспособни да решавају животне проблеме, константно производе тензије и атмосферу страха. Треће је огледало политичке подобности и некомпетентности које нас уназађује и као последицу има највећу стопу одлива мозга у свету.

С обзиром на овакво окружење, овај закон, са неким позитивним техничким иновацијама које предвиђа, неће ништа суштински променити у образовном систему који није у складу са савременим светским трендовима већ ће га само зацементирати. Плашим се да ће до суштинских промена у овој области моћи да дође тек када се претходно наведена огледала буду разбила.

Ови закони поготово не могу да доведу до потребних промена јер су рестриктивни и воде ка централизацији одлучивања, политизацији и ограничавању аутономије. Оно што је најважније је да ниједан систем не сме да се заснива на добронамерности једног човека, колико год он добронамеран био.

Осврнуо бих се такође на две јучерашње изјаве министра. Прва је да је у вези са овим законима постигнут компромис са заинтересованима. С обзиром на то да је ректор Београдског универзитета изјавио да је прихваћена само једна трећина примедби Савета, да су струковни синдикати против, да ће више од 9.000 људи који су завршили струковне студије законом изгубити статус, плашим се да ће ови закони изазвати оштре реакције.

Друга изјава је да од 2012. године није начињен ниједан акциони план за реализацију Националне стратегије о образовању, што најбоље

сведочи о резултатима рада Владе и потврђује изреку да је већи трошак од образовања незнање, чега смо, нажалост, сведоци у последњих пет година.

На крају, добронамерна сугестија министру да обрати пажњу на речник који користи, због тежине тих речи које изговори као министар образовања, да не користи речи попут: гомила проблема, чекирање итд. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ја ћу да почнем са Платоном, уколико ови други не мисле да они имају ексклузивно право на старе изреке. Платон је у својој „Држави“ рекао и залагао се да се кроз строги систем образовања образују управљачи, војници, произвођачи, односно сељаци, занатлије и сељаци.

Ја сам се школовао по сличном систему. Кад смо имали школу ученика у привреди, кад смо имали металску школу са три разреда, кад смо имали машинске, техничке школе, кад смо имали електротехничке школе – тад смо имали електричаре, водоинсталатере, кад смо имали школу ученика у привреди, тј. кројаче, трговце, фризере, све што је требало привреди и занатским радњама.

Као неко ко се школовао у то време, ја не памтим Платона. Верујем да колега Мићуновић памти, јер то је било три века пре нове ере, колико се ја сећам.

Али ја бих почео своје излагање трансфером знања. Ко обучава и на шта треба обратити пажњу? На предавачки кадар. Уколико желимо да пренесемо неко знање, онда и предавачи морају – сем да буду професори, учитељи, наставници – истовремено да буду и ученици.

Постоји она изрека која каже – учење је као веслање узводно;, чим престанеш веслати, идеш уназад. Тако је и са образовањем – наставни кадар који се не буде обучавао у ова брза технолошка времена, нема велику шансу да пренесе то знање на неке друге.

(Председавајући: Време.)

Закључујем. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Народни посланик Зоран Драгишић; није у сали.

Народни посланик Зоран; нема време.

Реч има народни посланик Бранислав Блажић.

БРАНИСЛАВ БЛАЖИЋ: Поштовани председавајући, господине министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, једна стара

кинеска изрека каже: „Ако мислиш на будућност за једну годину, посеј пиринач. Ако мислиш на будућност за 10 година, посади дрво. Ако мислиш на будућност за 100 година, образуј народ“. Ова кинеска мудрост на врло леп начин показује да је темељ будућности сваког друштва образовање.

Ови закони покушавају да исправе многе нелогичности и грешке, намерно или ненамерно учињене у не тако давној прошлости. Период после 2000. године био је погубан за све сфере друштвеног живота, па и за образовање. Образовање губи основну друштвену васпитнообразовну улогу и претвара се у бизнис. Све је на продају, па и академска честитост постаје предмет трговине. Приватни факултети бујају, а знање, морал и одговорност се маргинализују и централну улогу у систему образовања заузима новац. Све се обезвређује, па и дипломе и титуле.

Преко закона од 2005. до 2012. године приватни факултети својим директним утицајем коче развој високог школства и онда 2013. године почиње реформа целокупног друштва. На примеру Београдске пословне школе може се видети како реформа друштва позитивно утиче и на рад ове високе школе струковних студија.

До 2013. године Београдска пословна школа представља легло корупције и друштвене неодговорности, морално и стручно посрнула, без друштвеног угледа. Године 2013. на чело Београдске пословне школе долази професор др. Ђуро Ђуровић, који инсистира на начелима реформи, раду, знању, одговорности, штедњи и борби против корупције и криминала.

У односу на пословање и резултате у које сам лично имао увид, Савет Београдске пословне школе је усвојене завршне рачуне достављао и буџетској инспекцији и Министарству и ДРИ. Ту се јасно може видети да су за три године – 2014, 2015. и 2016 – расходи и трошкови пословања школе у односу на претходни период смањени за 365 милиона динара, или преко три милиона евра, а да при томе школи ништа није недостајало.

У прва четири месеца, до средине 2014. године, акредитована су два нова студијска смера – Јавна управа и Менаџмент у туризму. Било их је пет, а сада их има седам. Овог момента на та два смера има око 1.000 студената. Београдска пословна школа је испунила услове и добила акредитивни програм мастер струковних студија пословне економије, што даје могућност да се реализује настава и оствари диплома од 300 бодова. Ове године Београдска пословна школа је акредитовала студијски програм Струковни инжењер информатике из техничко-технолошког научног поља и на тај начин стекла услов за промену организационог облика пословања и затражи оснивање прве академије струковних студија.

У борби против корупције и криминала и друштвеној неодговорности дато је 28 отказа, а Школа је од 22 судска процеса добила 21, што указује на законитост и исправност донетих одлука. Поднета је кривична пријава за организовани криминал, јер је у периоду од 2011. до 2014. године, због разних злоупотреба и ирационалних одлука претходног руководства, Школа оштећена преко 900 милиона динара.

Београдска пословна школа је ове године добила сертификат за квалитет ИСО 9001/2008 од лондонске куће ДАС и на тај начин постала равна Лондонској пословној школи. У имплементацији ИСО 9001/2008 школа је донела 110 правилника, упутстава и других подзаконских аката које предвиђају закони ове земље, и то је остварила сопственим снагама, што указује на висок стручан и радни капацитет професора Београдске пословне школе.

Ови изузетни резултати показују да је квалитет образовања узрочно-последично повезан са друштвеним амбијентом. Најзад смо ушли у циклус међусобног усклађивања – да друштвене реформе прати реформа образовања и да образовање поново почиње да даје морални оквир развоја друштва. Инсистирање на повећаној безбедности, одговорности и ефикасности свих учесника у просвети кроз ове законе враћа сигурност и поверење у образовни систем. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, др Блажићу.

Реч има народни посланик др Дарко Лакетић.

Изволите, колега.

ДАРКО ЛАКЕТИЋ: Захваљујем се.

Поштовани председавајући, поштовани министре са сарадницима, уважене колеге народни посланици, генерално, сваки закон о образовању мора да прати потребе друштва у целини, мора да прати технолошки напредак, цивилизацијски напредак једног друштва, али исто тако мора да прати потребе тржишта и потребе послодаваца. Управо предлог овог закона и видим у том светлу и на тај начин.

Од самог доношења важећег закона о образовању, говорим о Закону о високом образовању, можемо рећи да се Министарство просвете сусрело и са одређеним проблемима. Ти проблеми су, пре свега, везани за акредитацију здравствених установа, за вредновање квалитета студијских програма, за упошљавање наставника и сарадника, али можемо рећи да је постојао проблем везан за завршетак започетих студија у прописаном року, по започетом програму и по правилима студија.

Ја сам читањем овог данашњег предлога закона осетио потребу Министарства просвете да све те проблеме који су постојали у важећем

Закону о високом образовању практично реши. Могу рећи да Предлог закона који је данас на дневном реду нуди одговоре на све те проблеме и та питања која су била нерешена или дискутабилно решена у ранијем предлогу.

Посебно бих нагласио значај увођења комерцијализације научних резултата, јер је то један од путева којим долазимо до унапређења научне делатности једне високошколске установе. Наравно, овде видим да је прецизно дефинисано, а вероватно ће и подзаконским актима бити прецизније дефинисано, да се та средства морају користити наменски, само за унапређење научне делатности којом се та високошколска установа управо бави.

Оно што сам такође протумачио на сличан начин јесте увођење института менаџера универзитета. Менаџер универзитета неће имати само потенцијал менаџера људских ресурса, где ће на адекватан начин пре свега оцењивати, награђивати – говорим о наставницима и сарадницима – тај људски фактор, већ ће имати улогу да потенцира ту комерцијализацију патената, са једне стране, и научне делатности, повећавајући финансијски капацитет своје високошколске установе.

У досадашњој пракси, као што сам поменуо, било је проблема који су везани за акредитацију високошколских установа. Ти проблеми су били доминантни у оном делу где се говорило о другостепеном поступку, где практично није дефинисан тај другостепени поступак у одлучивању за акредитацију одређене високошколске установе. На овај начин, овим предлогом је практично решен тај недостатак тиме што се формира жалбена комисија, и то компетентна жалбена комисија, дакле везано за другостепено одлучивање за акредитацију.

Постоји једна ствар која ми се нарочито свиђа, а то је да се установи може одузети дозвола за рад уколико инспекцијски надзор утврди да не постоје услови за обављање те делатности. Мислим да ћемо на тај начин поправити квалитет високошколског образовања, јер адекватна инспекција и реакција у том смислу је једини пут ка томе. Разлог више зашто се на овај начин обраћам и на овај начин излажем јесте тај што је веома значајна ствар дефинисана у овом предлогу закона, а то је формирање тела за проверу квалитета у високом образовању, тзв. НАТ. Ово тело формира Влада, има органе управљања, има стручне органе за проверу квалитета. Мислим да овим телом, које је врло значајно у провери квалитета рада високошколских установа, добијамо, пре свега, податке који ће бити врло значајни у једној компаративној анализи са високошколским установама у ЕУ и окружењу.

Такође, мислим да ће овај предлог закона донети мноштво позитивних ефеката, не само за установе, високошколске установе, већ ће донети позитивне ефекте и за наставнике и сараднике, са једне стране, али оно што највише очекујем, и за студенте.

Што се установа тиче, поступак акредитације ће бити много квалитетнији и ефикаснији на основу изложеног. Такође, установе ће имати могућност да свој научни рад комерцијализују и на тај начин побољшају и поправе свој статус. И не само да га поправе, него да додатно улажу у научноистраживачки рад, чиме ћемо опет затворити тај круг који је већ на прави начин замишљен.

Увођењем категорије предавача ван радног односа, из реалног сектора, правимо врло значајну копчу између високошколских установа, са једне стране, и послодаваца, привреде, са друге стране. Ово је врло битно, јер сматрам да полемика о дуалном образовању не треба да постоји. То је нешто што је прогрес, то је нешто што је доживело значајну имплементацију у свим развијеним земљама западног друштва. Мислим да треба да усвојимо све оно што је паметно, што је значајно. Наравно, треба га модификовати на начин који нама одговара.

Нагласио бих, такође, један врло битан став, а то је предлог реалнијег услова за упис студената који се финансирају о трошку буџета. Снижавање тог броја ЕСПБ поена на 48 је реално и на тај начин овај предлог закона чини реалним и актуелним, што је, по мени, више него разумљиво и поздрављам. Зато сматрам да се овим предлогом закона коначно прави могућност за образовање младих генерација.

Паралелно са тим, мислим да је врло значајно, и на томе морамо сви заједно радити, да се установи један принцип континуираног и перманентног образовања и усвајања знања у току живота, у току радног века, јер је то неопходно. Са друге стране, молим вас да омогућите, као министар здравља и као сарадници министра здравља, да се омогући већа транспарентност образовног система – мислим на међународну отвореност, мислим на међународну сарадњу, јер једино на тај начин моћи ћемо да пратимо савремене кораке у образовању. Хвала вам пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, докторе Лакетићу.

Реч има народни посланик Србислав Филиповић.

Изволите, колега Филиповићу.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Уважени министре, даме и господо народни посланици, свако време има неку своју карактеристику и особину и у сваком времену се доносе неке одлуке. Ми живимо у времену – ова Скупштина, народни посланици и

власт коју наша посланичка група подржава – које је апсолутно историјско. Време великих одлука, великих одлука за будућност наших грађана, за будућност Србије, за будућност наше деце, за будућност оних који ће једног дана можда седети у овим клупама, за будућност оних који ће бити учитељи, наставници, професори, који треба да наставе да изграђују ову земљу у оном правцу који ми управо данас одлукама које доносимо трасирамо.

То време, које је историјско и тако испуњено важним одлукама и променама, наравно, није изузетак у односу на нека претходна времена, пре 150 или 200 година, када су се у Србији доносиле такође неке велике, крупне историјске одлуке и започињале бројне реформе. Подсетићу вас да су некада у Србији постојали и такви који су се плашили Вука Караџића, да су се плашили реформи и промена које је он доносио у Србију, у њен образовни систем. Таквих има и данас у Србији. То су оне ретроградне снаге које би желеле да Србија остане онаква каква јесте, који би желели да у њој буде све горе, да се у њој ништа не промени набоље, јер је то једини амбијент у коме такви могу да опстају и да постоје.

Ми који овде представљамо грађане Србије, који смо изабрани на изборима испред СНС-а, председник Србије Александар Вучић, Влада Републике Србије, одлучни смо да наставимо, без обзира на све отпоре променама и реформама у друштву, да те реформе и даље снажно, брзо и јако у српском друштву спроводимо, а све ради бољитка деце и грађана Републике Србије. Управо су предлози закона који су на дневном реду такви да у кључне делове српског друштва доносе промене и реформе. Зато ово и јесу нови закони и нису предлози измена и допуна, него два нова закона који треба умногоме да допринесу развоју и напретку и образовног система и друштва у целини.

Ми смо се определили да идемо ка Европи, ка ЕУ и да прихватамо вредности које су саставни део друштва чији Србија жели да буде део. Ако то желимо, онда не треба да имамо икакву дилему и да будемо против ових предлога закона данас, него да их подржимо, па ћемо временом неке делове, уколико буде било потребе да се мењају, и мењати, али је важно да поставимо јак, снажан и добар темељ развоју нашег образовног система, бољитку у њему, реформи, где ћемо кадрове које будемо стварали на нашим факултетима, у нашим школама, имати припремљене за будућност, спремне да преузму одговорност у друштву, спремне да могу да се запошљавају у компанијама, које све више долазе у Републику Србију и траже све више радне снаге, школоване и припремљене за радна места која се отварају. Зато не можемо да будемо против реформи образовања, јер смо

онда и против запошљавања наших људи. Морамо да будемо свесни тога да је данас на нама одговорност за та радна места која наша деца сутра треба да преузму у Републици Србији.

Због тога што верујем у будућност ове земље, што верујем у реформе и промене, и у оквиру образовног система и у другим сегментима нашег друштва, апсолутно сам сагласан са свим оним предлозима које садрже оба ова закона која су данас на дневном реду и зато ћу у дану за гласање апсолутно подржати овакве предлоге закона. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Филиповићу.

Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

Колико видим, он није у сали.

Реч има народна посланица Милена Турк.

Изволите, колегинице Турк.

МИЛЕНА ТУРК: Захваљујем, председавајући.

Господине министре, даме и господа народни посланици, пред нама су два предлога закона – Предлог закона о основама система образовања и васпитања и Предлог закона о високом образовању.

Када је у питању Предлог закона о основама система образовања и васпитања, ово је заиста један систематски организован приступ променама система у циљу отклањања недостатака који су уочени. Ово је, дакле, прилика да ускладимо закон са Стратегијом образовања за 2020. годину, али исто тако да ухватимо корак са развијеним системима образовања у земљама ЕУ. Ово је прилика да, наравно, преузмемо оне позитивне ствари које развијене земље имају у својим системима образовања, да ухватимо корак са савременим друштвом, али исто тако да негујемо наше традиционалне вредности.

Наравно, потребно је систем образовања прилагодити потребама савременог ученика. На првом месту је квалитет, квалитет када је у питању образовање, осигурање квалитета када су у питању наставничке професије, сам образовни процес, али исто тако и достигнућа ученика. Јасно се утврђују надлежности директора, јасно се утврђују права и обавезе и запослених и ученика, предвиђано је веће ангажовање стручних сарадника али исто тако и родитеља, и уверена сам да ће ангажовање свих карика у систему образовања довести до тога да ово буде једна уређен систем који ће довести до оптималних решења. Довешће до уређеног система, до пораста угледа наставничке професије и до тога да ученици стекну функционална знања која ће моћи да примењују.

Дефинисани су циљеви и исходи кроз овај закон у образовању и васпитању и усклађивање, наравно, са европским циљевима образовања.

Закон предвиђа и низ механизма за проверу, контролу, вредновање остварености ових резултата који су предвиђени и планирани кроз програме. Наравно, сви ови прописани циљеви ће се на републичком нивоу пратити од стране Министарства просвете.

Када је у питању самовредновање, које је новина у закону, оцењује се квалитет програма, његово спровођење, професионални развој кадрова, задовољство ученика и родитеља, што је изузетно важно и сви ови индикатори ће показати где се налази наш систем и колико напредује. Када је реч о спољашњем вредновању, један од показатеља ће бити успех ученика на завршним и матурским испитима.

Када је реч о условима у којима се одвија образовање у установама, истакла бих да је у последње време велики акценат стављен на улагање у саме објекте, у саме зграде, кроз пројекте Канцеларије за управљање јавним улагањима, кроз пројекте Министарства просвете, што је заиста изузетно и никада раније није било оволико великих улагања која се односе и на адаптирање и на реновирање и на енергетску ефикасност, а све у циљу побољшања услова у којима се ученици школују.

Када је реч о стручном усавршавању запослених, осим стручног усавршавања кроз семинаре, заиста бих истакла, као неко ко је радио у просвети, да би велики акценат требало ставити на наставнике који желе да уводе иновативне методе, који желе да буду креативни, да овакво увођење нових метода треба поздравити и подржавати и инсистирати на томе да је недопустиво да неко кроз читав свој радни век спроводи методе које временом бивају застареле и да не хвата корак са новим техничким достигнућима, а сведоци смо да се заиста технологија вртоглаво брзо развија.

Када је у питању дуално образовање – доста је било полемике у ова два дана – ово је прилика за јачање везе са привредом, за учење, стицање знања кроз практичан рад.

Још једном бих истакла да је образовање наша развојна шанса, да је нешто највредније што имамо и у шта треба улагати, јер је то улагање у будућност. Намера је, наравно, да пратимо развијене системе, да се угледамо на европске земље са добрим системима образовања, да образовање прилагодимо савременом друштву и да ученик стекне функционално и применљиво образовање. Циљ је, наравно, и да се избегне оптерећење ученика али и да се избегне продукција формалних вуковаца.

Дакле, отклањање уочених проблема и постизање оптималних циљева. Због свега наведеног у дану за гласање ја ћу подржати овакав предлог закона. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Турк.

Реч има народни посланик Горан Богдановић. Није присутан.

Народни посланик Верољуб Матић.

Изволите, колега Матићу.

ВЕРОЉУБ МАТИЋ: Захваљујем.

Што се тиче ова два предлога закона, мислим да смо сви ми, сви грађани Србије у неком периоду подложни овим законима, тако да они практично не мимоиђу ниједног грађанина наше државе. Из тих разлога, ако је добро образовање, онда нам је добра и држава и то је, вероватно, поред природних богатстава, највеће богатство и највећи капитал.

Ја ћу, с обзиром на то да је данас и јуче речено доста тога, само на пар ствари обратити пажњу. Можда неће бити систематизоване, али мислим да су битне.

Васпитање, поред кућног васпитања, мислим да је васпитање једна грана која би требало да иде упоредо са образовањем, а има нешто карактеристично у овом закону. Рецимо, у делу предшколског практично стоји у закону васпитање и образовање, док код основног и средњег образовања стоји образовање и васпитање. Вероватно на том нивоу треба прво да иде васпитање па онда образовање, а на другим нивоима обрнуто, образовање и васпитање. Сигурно да најмлађи прво треба да су васпитани па онда образовани, али добро је да буду и једно и друго.

Што се тиче предшколских установа – мислим да је и ту мало речено данас и јуче у расправи – ту нам деца прво стартују, ту су први кораци и у васпитању и у образовању, и све више је потребе за простором за предшколско образовање, тако да ту треба радити да се постојећи слободни капацитети у школама или нови капацитети спремају, опремају и да се стављају у функцију. Јер ако имамо те деце која хоће да иду, односно родитељи који упућују децу у предшколско, то је једна ствар. Друга ствар је потреба, ја бих волео да је то због наталитета, увећаног наталитета, и трећа ствар да је то због заузетости родитеља који су на својим радним местима.

Даље, сем министра, данас нисам приметио да је ико рекао нешто о школским управама. То је део министарства који, чини ми се, најдиректније ради са образовним установама средњег, основног и предшколског образовања и васпитања, или васпитања и образовања. Мислим да они треба да добију пун значај кроз опремање и спремност да у сваком моменту могу да реагују и брзо и квалитетно. У сваком случају, треба радити и на квалитету, а мислим и на опремању. Моја искуства са надлежном школском управом у Ваљево су позитивна и надам се да су такве школске управе које треба да функционишу на прави начин.

Што се тиче инспекцијског надзора, мислим да га треба појачати, али мислим да га можда треба и трансформисати у смислу да дејствује по нивоима за основно образовање, па да буде везан за помоћника министра у том нивоу, а помоћник везан за министра. Можда ће тиме делом да се побољша инспекцијски надзор. Тако да, ако је добра примедба, у реду; ако није, нека буде као и досада.

Што се тиче средњошколског образовања, ту су многи говорили и ја ћу рећи да једноставно, ако имамо специјалистичко и мајсторско образовање, то је нешто где практично спремамо некога да буде образован и спреман да брзо, у оквиру будућег свог радног места ради. Ако имамо добру привреду, добру државу, имамо и добре приходе; ако имамо добре приходе, онда нам се пуни и буџет за образовање. Тако да је у том пуном кругу укупан добитак.

Нешто што је мој предлог јесте да се у будућности користи један простор који можда није у довољној мери покривен, Стална конференција градова и општина. Јер не можете са сваком локалном самоуправом да комуницирате приликом доношења одређених одлука на глобалном нивоу, а Стална конференција градова и општина је асоцијација свих градова и општина. Она заступа интересе градова и општина, али мислим да има баланс и меру да разуме и ону другу страну, мислим на државу, на Владу, на министарство итд. Тако да је Стална конференција градова и општина добар саговорник у име локалних самоуправа. И оно што је битно, да се рад Министарства осећа на терену. Рад министарства, примену закона, првенствено образовне установе треба да осете.

Игром случаја, био сам укључен у одређене активности и знам да се то осећа на терену. То је нешто што је јако добро, што треба наставити, што треба побољшати, што треба појачати и овим новим законским предлозима за које се надам да ће у овој форми, или у форми амандмана који буду прихваћени, бити изгласани. Имате и мој глас у оквиру посланичке групе СНС, тако да вам желим срећу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Матићу.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Могу вам рећи да смо баш о таквом моделу рада инспекције размишљали ових дана, а пошто нас чека нова систематизација и нови буџет за наредну годину, то ћемо већ у октобру сагледати. И ми мислимо да је паметније да можда по секторима, а са друге стране, видећемо да ли да направимо комбиновани модел. У сваком случају, одређене школске управе раде јако квалитетно, а у одређеним

мењамо руководиоце и заиста радимо на томе. Присуство на терену је стално, бар два пута недељно када су нормалне околности и једном када су заиста изузетно заузети на терену и ту иду сви тимови.

Мислим да смо на тај начин упознали колеге, људе, њихове капацитете. Сада сигурно знам преко 700 директора лично. Биће тога више, усредсредили смо се на законе и остале. Помоћ школске управе је драгоцену и неопходну.

Само да кажем, и око ранијих дискутаната сам имао потребу, јуче нисам изрекао да није направљен ниједан акциони план на бази Стратегије, него ниједан добар. Последњи који сам затекао, тимови су рекли да је негде 26% применљиво. То је нешто што је заиста била прилика да сада кажем и јавно. Знате како, када се раде закони... Један од дискутаната је рекао да се један од ректора изјаснио колико је његово учешће било у закону. Знате, има шест ректора, има много студентских организација, бар две велике, има много других људи који су учествовали у јавној расправи. То је исто као када неко од синдиката каже – да, ми нисмо радили на закону. И то сам чуо. Па са киме сам ја два месеца преговарао око сваког члана? Срећом па ми водимо евиденцију око свих састанака те су то приче за ТВ пренос. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ставови 2. и 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити после 18.00 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе законе из дневног реда ове седнице.

Реч има народни посланик Бојан Торбица.

Изволите.

(Бојан Торбица: Одустајем.)

Одустајете. Хвала.

Реч има народна посланица Весна Ивковић.

ВЕСНА ИВКОВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани господине министре са сарадницима, поштоване колегинице и колеге, данашња парламентарна дебата недвосмислено потврђује да је образовање међу најважнијим темама нашег друштва, а да су предложени закони из ове области и овог пута повод за широку и садржајну расправу.

Двадесет први век је век савременог друштва, које подразумева низ економских и социјалних промена, као и брзу транзицију друштва у друштво знања. Сходно томе јављају се и нови изазови и потребе за новим приступом васпитању, образовању и учењу. Услед све бржег развоја друштва, термин о коме се све више говори јесте учење током целог живота

са циљем сталног унапређивања знања, вештина и способности на пољу личне, грађанске, друштвене и пословне перспективе.

Образовање нам нуди не само знање из различитих области и наука, већ и начин да се тако изградимо као личности и чинимо свет бољим за живот. Неко много мудрији од мене је рекао – највећа нада сваке земље лежи у примереном школовању младих. Зато образовни систем стално мора да се мења, јер знања се стално обнављају, иновирају, али и прилагођавају потребама тржишта рада.

Реформе у савременим условима подразумевају образовање за нова занимања и нове вештине. Да би се то постигло, потребне су даље реформе и основног и средњег стручног и универзитетског образовања, у чему Република Србија доста напредује последњих година, посебно од доношења Стратегије образовања. У том смислу и доношење ових закона сматрам даљим унапређењем система образовања.

Предлогом закона омогућава се систематичан, рационалан и поштан приступ променама образовановаспитног система, уз свеобухватно сагледавање процеса од почетка до краја школовања.

Навела бих најпре неке од промена и новина у Предлогу закона о основама система образовања и васпитања које сматрам важним.

Овај предлог закона ствара услове и даје могућности за оснивање установа по моделу јавно-приватног партнерства за области образовања и васпитања. Затим, овим законом се успоставља модерни и ефикасни јединствени информациони систем у образовању и васпитању. Прописује се већа одговорност директора, секретара и органа управљања установе, али и обавеза веће укључености родитеља и других законских заступника ученика. Ствара се законски основ за увођење дуалног образовања у средњем стручном образовању и васпитању у складу са европском праксом, што треба да допринесе бржем укључивању младих у свет рада.

Оно што је такође важан циљ закона је повећање образовног нивоа становништва Србије, који још увек није задовољавајући а то је један од најважнијих циљева стратегије образовања, а показатељи нивоа образованости становништва директно су повезани са степеном друштвено-економског развоја.

Укључивањем маргинализованих група, лица са сметњама у развоју и инвалидитетом у систем образовања и васпитања путем оснивања ресурс центра. Веома је важно да се законом прецизније регулише статус запослених у просвети, статус наставника, васпитача и стручних сарадника који обављају образовно васпитни рад, при чему ће се питање плата регулисати посебним законом.

Наша посланичка група је поднела неколико амандмана са жељом да се прецизирају неке одредбе и унапреде решења. Поменућу амандмане којима смо предложили да у Националном просветном савету буду представници Друштва школских библиотекара Србије, као и представници актива наставника који предају у нашим допунским школама у иностранству. О овим и осталим амандманима говориће више моје колеге посланици у расправи о појединостима.

Када је у питању Закон о високом образовању, истакла бих неколико ствари. За квалитет високог образовања изузетно је важно што се значајно унапређује систем акредитације факултета кроз оснивање Националног тела за акредитацију и увођење нових стандарда и процедура за издавање дозволе за рад и упис студената.

Желим да похвалим предлог за успостављање јединственог информационог система просвете, који, између осталог, подразумева и регистре акредитованих студијских програма, запослених и студената. Верујем да ће се тиме знатно олакшати праћење постигнутих резултата и напретка у високом образовању, као и да ће овај систем бити база за утврђивање објективних критерија финансирања.

Циљеви предлагача су јачање веза факултета и привреде, и унапређења функционалних знања наших студената како би се што већи број њих по завршетку студија запослио у струци. То је и разумљиво, јер нека испитивања кажу да чак 56% наших стручњака по завршетку студија није запослено на позицији за коју се школовало. Због тога је изузетно важно да се успостави и ојача спона између факултета, тржишта рада и привредних и друштвених субјеката.

У том смислу предлог закона нуди решења попут формирања савета послодаваца на факултетима, могућност ангажовања у настави експерата из привреде као предавача ван радног односа, увођење кратких програма студија и студија уз рад који омогућавају стицање практичних знања и вештина у складу са потребама тржишта рада.

Питање ефикасног студирања је такође један од проблема нашег система високог образовања. Како болоњски принцип студирања подразумева континуиран рад на праћењу и провери усвојених знања у току школске године, то практично значи да су студенти максимално оптерећени обавезама текуће академске године, па уколико се свему томе дода још један или два предмета из претходне године, јасно је са каквим оптерећењем се суочавају наши академци.

Изузетно би била корисна свестрана анализа овог проблема како би се утврдили разлози због којих је 60 бодова за наше студенте често

недостижан циљ. Тек на бази овакве детаљне анализе могле би се предложити и адекватне мере за повећање ефикасности студирања и успеха наших студената.

У том смислу, верујем да ће нови закон о високом образовању дати довољно јасан правни оквир за унапређење ефикасности студирања и очување и даље унапређење квалитета високог образовања. Јер Србија има квалитетно високо образовање, што доказују наши универзитети који су већ стекли светску репутацију – како рангирањем на Шангајској листи, тако и знањима наших стручњака који су након завршетка студија запослење пронашли у данас водећим светским компанијама.

Подсетићу да је Шангајска листа једна од најутицајнијих листа која рангира најбоље универзитете света. Позиционирање на овој листи, која обухвата свега 2% светских универзитета, доказ је конкурентности и квалитета нашег високог образовања.

Београдски универзитет је и ове године међу 300 најбољих универзитета у свету. Рангиран је у чак 17 ужих научних области. У појединим областима, као што су математика и прехрамбена технологија, резултати Београдског универзитета још су бољи.

Ове године на Шангајској листи наша су се још три наша универзитета – Универзитет у Крагујевцу, Новом Саду и Нишу. Светски реноме нашег високог образовања изградили су и многи наши стручњаци који су радили или и данас раде на престижним местима у свету. Неки подаци кажу да само у Америци и Канади има готово 5.000 студената Београдског универзитета који раде у многим великим компанијама. Они су пренели славу и свог универзитета и Србије.

Искористила бих на крају прилику да дам и неке предлоге за даље унапређење универзитетског образовања. Наиме, на свим факултетима и високим школама изучава се један или више страних језика, предмет информатике и информатичке писмености, али по завршетку студија студенти не добијају никакве сертификате о нивоу стечених знања страних језика, познавања одређених информатичких језика, односно информатичких програма.

Наш предлог је да се на крају студирања у оквиру ових предмета на факултетима организује провера знања од стране релевантних институција из ових области и да студенти заврше студије са сертификатима о нивоу информатичке писмености и знања страних језика, јер знамо да данас ниједан конкурс за запослење не пролази без ова два услова. Зашто да не омогућимо младим људима да у оквиру редовних студија добију

сертификате и за ова знања и тиме им помогнемо да брже дођу до посла и да не морају да улажу додатна средства?

(Председавајући: Време.)

И да завршим реченицу коју је пре пет векова изрекао филозоф и државник Франсис Бејкон – знање је моћ, моћ коју нам нико не може узети. Инвестиција у знање није никада изгубљена инвестиција и зато и наше друштво мора да улаже у знање, али и да га цени.

У дану за гласање Посланичка група Социјалистичке партије Србије гласаће за оба ова закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Ивковић.

Реч има народни посланик Муамер Зукорлић.

Изволите.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Даме и господо, имамо пред собом два веома важна закона којима се утврђује оквир како бисмо дошли до квалитетнијег, модернијег образовања на свим нивоима.

Сведоци смо да се ових дана током расправе ломе копља око неколико битних питања. Једно од тих је везано за Закон о основама образовања, а тиче се именовања директора. Ја припадам оним људима који у начелу и принципијелно више подржавају децентрализацију и у организационом смислу и у смислу одговорности именовања. Међутим, у својству народног посланика и сведока онога што се дешава у школама на простору са којег долазим уверио сам се да је досадашњи начин именовања, односно избора директора био јако погрешан и јако штетан. Имали смо школске одборе 3+3+3, који су осигуравали неку врсту демократичности у избору. Међутим, имали смо и потпуно разливање одговорности, тако да је три родитеља значило да ће на њих неко извршити утицај. Можда и неког наставника. Углавном су то политичко-тајкунске, па и криминалне структуре. На крају опет имамо један те исти фактор именује директора, али нико не одговара.

Оно што сада имамо јесте адреса, врло јасна адреса. Наравно, уз процедуру која креће из базе, из локала, али врло јасна адреса. Сутра, уколико тај директор не ваља, знамо коме ћемо се обратити и знамо од кога ћемо тражити да исправи и, на крају, знамо ко је за то крив. Мислим да је ово својеврстан искорак којим се утврђује јасна одговорност.

Друго питање око кога се такође води расправа јесте питање школа са мањим бројем деце. Шта са њима? То јесте једно веома тешко питање и дилема – да ли те школе затварати или одржати по сваку цену? Наравно да је јако болно затворити било коју школу, али ја желим да подсетим на политички став Бошњачке демократске заједнице који смо овде више пута

презентирали – да бисмо одржали школе, морамо очувати село; да бисмо спасли село, морамо бенефицирати свима онима, кроз порезе и друге бенифите, који желе да живе на селу – имати радника, имати инвестицију, он ће имати децу а онда ћемо имати и децу у школама. Без тог темеља, било који став да заузмемо, верујте, нећемо ништа постићи.

На концу, можемо донети било какав закон, закон је увек оквир али фактор човек и његов квалитет у целокупном систему хијерархије, од уполсника до министра, заправо је кључни фактор. Ми ћемо кроз именоване свих кадрова, али и директора, заправо имати праву слику оних који су на челу ове лествице и шта они хоће. Морални ће именовати моралне, а они други ће именовати оне друге. Зато процес борбе унапређења образовања и суочавања са бројним аномалијама тек предстоји и он се тиче нас који сносимо извесне одговорности, и то колико ћемо успети и желети да се са тиме обрачунамо.

Што се тиче високог образовања, већину својих ставова сам већ изрекао али ћу подсетити на недавни извештај Савета Европе, односно Експертске групе за корупцију у високом образовању, која је указала на проблеме који су делимично обухваћени Предлогом закона о високом образовању али је важно да до краја пропратимо те проблеме кроз амандмане и отклонимо све недостатке, а тичу се концентрације моћи одлучивања, монопола који оставља простор за корупцију, непотизам, што најалост јесте појава у високом образовању у нашем друштву.

И по питању академске слободе. Дакле, академска слобода, да, то је велика вредност али не само за институције, не само за председнике, представнике, ректоре и друге предводнике институција, већ за све – и за студенте и за професоре. Не да два-три моћника имају академску слободу а остали су застрашени. Није академска слобода уколико велики универзитет забрани својим професорима да раде на малим универзитетима. Хајдемо отклонити те недостатке и свакако да овај закон треба добити подршку. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народна посланица Дијана Вукомановић.

Изволите.

ДИЈАНА ВУКОМАНОВИЋ: Захваљујем.

Поштоване колеге народни посланици, хтела бих да искористим прилику што имамо ретко задовољство да се виђамо са министром и његовим сарадницима очи у очи и, ето, то је прилика да поставимо нека питања која нису толико у оптицају у јавности.

Заједно са својим колегиницама и колегама имала сам прилику да пре годину дана присуствујем изложби која је била уприличена овде, у холу Народне скупштине, где су биле фотографије усамљене деце. Зашто кажем усамљене деце? Тада је изнет податак да у преко 100 школа у Србији имају само једног, евентуално двоје ђака. То је била једна потресна слика оронулих школа, заборављених, која заиста, сада читајући овај предлог закона о основама образовања и васпитања, изгледа као да живимо у неком паралелном свету. Лица те деце, лепе деце, усамљене деце, сигурно вредне деце која се ујутру спремају да иду у школу, која километрима пешаче и овај портрет ученика, ђака, који је написан бирократским, технократским речником и преточен у Предлог закона о основама образовања и васпитања – то су заиста два паралелна света.

Будимо реални, будимо искрени, овде су неке моје колегинице и колеге које раде скоро целог живота у просвети, у науци, у образовању, и заиста сведоче како то изгледа, колико је тежак посао професора, наставника. Сви смо прошли кроз неко образовање, имамо различита искуства, али знамо да би било идеално када би ово што је предочено као предлог закона заиста заживело у пракси.

Када сам читала почетак тог закона – о циљевима, о исходима, ту се користи један, да тако кажем, технократски речник, говори се о дигиталној компетентности, говори се о предузетничком духу, говори се о животним стилевима. Ми знамо да је бивши премијер, садашњи председник Републике Србије говорио о својој амбицији да унапреди ниво хигијене. Да сад не улазим у ту тематику, али ви знате колико је тешко одржати, да тако кажем, животни стил ученика на неком нивоу у овим условима сиромаштва. Наравно, сиромаштво је реч која се избегава у политици, не само у току ове власти него и раније; Србија није просперитетна земља.

Али ја бих заиста желела да укажем на то колико има смисла разговарати о Предлогу закона, јер, ево, желим да похвалим, председница наше посланичке групе Санда Рашковић Ивић је већ указала на то да је једна народна иницијатива дала резултате. Овде у Предлогу закона је проглашена нулта толеранција на насиље. Колегиница Рашковић Ивић је већ рекла да у овај закон уопште не улази реч које смо сви свесни и која излаже децу ризику, а то је вршњачко насиље. Значи, ушле су многе друге иновативне, нове речи, нови говор, али вршњачко насиље је, изгледа, још једна забрањена реч, као што је и сиромаштво, која не улази у наше законе.

Овај закон се највише односи, Закон о основама образовања и васпитања, на ђаке који још увек немају бирачко право. И наставници, и учитељи и професори имају бирачко право, али за децу заиста не постоји

могућност да утичу. Али поменула сам ту народну иницијативу и хоћу рећи да сет предлога који је организован и који је познат у јавности захваљујући родитељима нажалост несрећно страдалог дечака – Алексин закон, и управо захваљујући тој петицији и тој акцији која је прикупљана подршком на Фејсбуку, дала је резултате. Неки од тих правних института за које су се они залагали, као што је, рецимо, одузимање лиценце директору или наставном особљу, ушли су у овај закон, што је добро. Значи, има смисла разговарати.

Заиста се чудим министру Шарчевићу што приликом промоције дуалног образовања, што ће рећи предузетничког духа у Србији успоставља, немам ништа против, али сарадњу са председником Привредне коморе. Мислим да то није та релација, да наши ђаци по завршетку основног и средњег образовања неће одмах ухватити ташну и ставити машну, па чак и да им заиста ставимо те лепе униформе гледајући енглеске или белосветске колеце. Ви знате да то није реалност у Србији. У Србији се тешко живи, живи се највише од рада а не од предузетничког духа. Зато бих саветовала да сарадњу током вашег мандата оријентишете ка САНУ, ту су умни људи. Значи, учимо од оног што је најквалитетније образовање, не само у Европи него и у свету.

Већ сам помињала, наравно то медијски није интересантно, ту листу која постоји, рецимо, у Америци, где постоји 5.000 термина које је један човек, проф. универзитета у Вирџинији, сакупио. То су не само фразе, не само оно што ми можемо да научимо из хришћанства, из исламске културе, што је део наше националне традиције, што је део наших народних пословица, што су чињенице, што је традиција из латинског или старогрчког језика, али на којој наша деца не могу да развију читалачке компетентности и да постигну боље резултате на ПИСА тестовима. Овде је наведен податак у образложењу Закона колико је лош, незадовољавајући перформанс наших ученика на ПИСА тестовима – читалачке, математичке компетентности, функционалне писмености, научне писмености. Није предузетнички дух него иновативност, значи способност ученика у Србији да размишља и да креативно даје допринос, а не само да буба информације и све остало.

Мислим да ови стратешки предлози закона иду у једном погрешном правцу, у области Закона о високом образовању негују медиокритетство јер када зацементирате у закону да је 48 европски преносивих бодова довољно, ви једноставно младом човеку, будућем академском грађанину, будућем научнику говорите – довољно је да будеш осредњи студент, ево ти 48 бодова. У моје време се ценила изузетност и заиста још увек, хвала богу,

чак и у овој Влади а поготово у опозицији има изузетно добрих ђака, бриљантних ђака. Завршићу и ја пословицом – ум царује, снага кладе ваља. Мислим да СНС треба да буде заиста на опрезу и на крају ће побити знање и образовање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу. Са радом настављамо у 15.00 часова. Хвала.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДНИК: Настављамо са радом.

Реч има народна посланица Јасмина Николић.

Изволите.

ЈАСМИНА НИКОЛИЋ: Најлепше се захваљујем.

Поштовани министре, поштоване колеге, узимајући у обзир да сте усвојили бројне примедбе, затим да закон садржи нова решења која имају потенцијал да реше неке од великих проблема високог образовања, међу њима два која су по мом мишљењу веома значајна – увођење професионалаца у високо образовање и студирање уз рад – а знајући да ви лично имате жељу да унапредите високо образовање у Србији, због кратког времена говорићу начелно о две кровне и тешке теме. Једна је усклађеност Предлога закона са Стратегијом образовања у погледу пребацивања надлежности са Скупштине на Владу, друга је усклађеност са Законом о заштити података о личности у погледу вођења евиденције у јединственом информационом систему просвете, односно ЈИСП-у. Ако остане времена, осврнућу се на још неке усклађености са програмом Владе и са европским простором високог образовања, а ако не, о томе можемо да разговарамо и у расправи у појединостима, пошто сам се свакако потрудила, као и обично, да поднесем конструктивне амандмане имајући у виду да ми је ово професионално заиста најуже поље интересовања.

Што се тиче пребацивања надлежности са Скупштине на Владу, Предлог закона прописује следеће. Трудићу се да говорим максимално чињенично. Дакле, Национални савет је високостручно тело чије чланове именује и разрешава Влада. Затим, Национално акредитационо тело образује Влада. Управни одбор Националног акредитационог тела именује такође Влада. Народна скупштина у новом закону више нема практичну надлежност, дакле не спомиње се. И то је чињеница. Све њене надлежности пребачене су на Владу.

Одбацили сте сугестије академске заједнице, што сте образложили да не пребацујете надлежности на Владу и практично ћете, ако ја сада добро разумем закон, за шест месеци именовати нов Национални савет за високо образовање у складу са чланом 139. у прелазним одредбама став 1. и чланом 11. став 4. Конус мора да распише конкурс за чланове Националног савета чим закон ступи на снагу.

Образложили сте промену пребацивања надлежности са Националне скупштине на Владу ефикасношћу, јер се Одбор за образовање ретко састаје и уме да направи проблем код именовања нових чланова. Пошто је Влада по дефиницији ефикаснија од Скупштине, ово би могло да значи да и неке друге ствари треба пребацити на Владу, што онда није добро. Дакле, ја сад знам да постоје и друга образложења, али ово сте једино навели у образложењу закона и наводим ваше образложење.

У образложењу сте се позвали на Стратегију, међутим, изостављено је да наведете да Национално акредитационо тело треба да буде независно не само од академске заједнице већ и од Министарства, јер Стратегија каже под тачком 10 – спољашњу проверу квалитета и процес акредитације у наредном периоду требало би да спроводи Национално тело које делује потпуно независно од академске заједнице и Министарства, а у образложењу када се позивате на Стратегију кажете да образовањем тог тела поступке акредитације и спољашње провере квалитета спроводи тело које је независно од академске заједнице. Дакле, овде нема Министарства. Да би вам било лакше, то је страна 73 Предлога закона, други пасус, четврти ред.

Национално акредитационо тело, иако финансијски независно од Владе, а знам да то јесте аргумент, зависи од ње у следећим важним стварима – актом о оснивању, а образује га Влада, јер практично она доноси акт, одређују се ближи услови за именовање и разрешење чланова Управног одбора. То је члан 15. став 2. и најстроже говорећи ми заправо не знамо да ли је НАТ независно тело. Агенција за борбу против корупције је дала мишљење да би услове за именовање и разрешење требало уредити законом. Видим да нисте прихватили ту сугестију; ако бисте могли да образложите зашто нисте, претпостављам да разлог постоји.

Затим, Национално акредитационо тело зависи од Владе и у следећем – Влада даје претходну сагласност на Статут Националног акредитационог тела. Даје сагласност на годишњи програм рада и финансијски план. То је члан 17. став 1. тачка 3) – на висину накнаде за акредитацију, за накнаду за рад члана Комисије за акредитацију и утврђује, дакле не даје ни предлог ни сагласност него утврђује накнаду за рад

рецепента. У овим питањима, а сва су значајна баш за независност Националног акредитационог тела, просто морам да закључим да није у потпуности независно од Владе, јер морали бисмо да одговоримо бар на једно питање – постоји ли могућност да Влада не да сагласност, ко разрешава чланове Управног одбора Националног акредитационог тела. То су питања на која одговор немамо тренутно, јер су остављена да се дефинишу подзаконским актом а не законом.

Исто тако, Предлогом закона није прецизирано може ли Влада да одбије предлог академске заједнице на Национални савет и Национално акредитационо тело. Дакле, предвиђено је да они предложе, и то ће свакако бити стручњаци, ту дилеме нема, само може ли Влада да одбије предлог? Зашто ово питам? Примера ради, Влада би морала да може да одбије предлог. Ако предлагач није водио рачуна нпр. о заступљености полова, јер предлагач нема обавезу, али Влада има обавезу, па ако види да полови нису једнако заступљени морала би да одбије предлог, али нема поступка за одбијање предлога. Тако да мислим да сам поднела неки амандман да се уведе поступак за одбијање предлога.

Друга тема су регистри евиденције и све то у вези са финансирањем. Добили сте мишљење Повереника за информације од јавног значаја и заштитника података о личности да одредбе Предлога закона које се односе на евиденцију добрим делом нису у складу са основним начелима прикупљања обраде података, а то су сврховитост, сразмерност и законитост. Повереник указује на то да „начин на који је сада дефинисана сврха ЈИСП-а није прихватљив са становишта чланова 20. и 42. Устава Републике Србије, као ни са становишта Закона о заштити података о личности и ратификованим међународним документима у овој области. С обзиром на то, усвајањем оваквих законских решења могла би бити нанета штета зајамченим правима на приватност и заштиту података о личности“.

Дакле, нисте усвојили сугестије Повереника. Нисте образложили зашто их нисте усвојили; претпостављам да разлог постоји и да можете да га кажете, а признаћете да не звучи добро. Ако сам добро разумела, ради се о томе да ће бити створена једна велика централизована база података, једна од највећих у Републици Србији, за коју се не зна да ли је сразмерна сврси, пошто по мишљењу Повереника није дефинисана јасно, несумњиво, одређено итд. Рећи ћу нешто у вези са тим на крају.

Оно што ја знам јесте да је уведен нови регистар студената – он досада није постојао у важећем закону – и у њему се води евиденција врло осетљивих података као што су подаци о здравственом статусу, подаци о социјалном статусу и, пошто се сада подаци не достављају више у

анонимизираним облику Министарству, закључујем, а исправите ме ако грешим, да ће у Министарству имати приступ по имену и презимену студента свим овим осетљивим подацима. Дакле, подацима о социјалном, здравственом, образовном статусу и личним подацима. Дакле, у питању је нови регистар.

Оно што знам и што могу да закључим из образложења јесте да ће подаци из регистра бити коришћени за финансирање по новом моделу јер се одредбе о евиденцији наводе као пример тога да се иде у сусрет новом закону о финансирању. Могуће је да нисам добро разумела. Остављам све остало за прилику када буду били амандмани, да бих оставила време колегама. Толико од мене за сада о ова два начелна питања и захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Евиденција је питање које још треба да решавамо и ту имамо задатке и договоре, управо са вашим тимом, да ћемо на томе радити. Министарство неће имати податке, које сте ви рекли, него установа која то ради, а само основну статистику има Министарство.

Повереник је имао примедбе у јулу и вероватно имате записник тога што је тада речено. Ми имамо прерађену верзију, јер смо допунили ово што сте ви исказали, ове податке од јула, након више серија састанака, и уважили смо и допунили оно што је повереник наложио. Тако да смо то отклонили.

Национално акредитационо тело неко мора да оснује. О томе можемо да дискутујемо, али када они направе, и сами сте рекли, свој оснивачки акт а имају своје управне органе, значи сами стичу средства и неће бити зависни. КАП добија паре буквално од нас. То је нека разлика била, али ја очекујем управо од онога о чему смо разговарали са ХЕРЕ тимом да се управо ове теме дају као једна врста сугестије, допуне и разраде да би ово било савршеније. Ово је сада почетни оквир. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има Михаило Јокић.

МИХАИЛО ЈОКИЋ: Поштовани министре, поштовани посланици, мислим да су ова два предлога закона урађена више него добро. Због чега? Шест пута је мењан овај први Закон о основама образовања и васпитања, а осам пута мењан Закон о високом образовању. Проблеми су се акумулирали. Црта се морала подвући и то је сада урадило ово министарство, односно овај министар, и они су дали решења за све те проблеме која су у овом тренутку најбоља, да се разумемо, а сутра, сутра је нови дан, сутра то можда неће бити. И ово што су се закони мењали, и то је било нужно јер се наука мења.

Које су основне карактеристике ова два закона? Прво, што се стварају услови да се побољшава материјални положај образовања и оних који раде у образовању. Ту желим да поентирам предлог који је дат, и гласи – комерцијализација научних резултата, уметничког стваралаштва и проналазака високошколских установа, да оне могу да оснивају привредна друштва. Значи, научне установе треба да дођу у ситуацију да прве користе научна сазнања, оно што су они створили. То сигурно ствара капитал, то ствара новац.

Ви, министре, морате да обезбедите да то остаје том факултету, да то не може ићи у буџет, да се од тога једним делом побољшава материјални положај и оних професора и оних наставника који су учествовали у стварању и добијању тих нових научних сазнања. То је много битно ради развијања квалитета у образовању.

Друга ствар, кад је у питању средње образовање, ово дуално образовање такође ствара могућност за побољшање материјалног положаја. Ту сте чланом 103. увезали ђачку задругу. Ја сам вама говорио, део практичне наставе у дуалној настави мора бити реализован кроз ђачку задругу, где су чланови ђачке задруге и наставници и ученици. Стварањем дохотка, један део тог дохотка такође мора ићи на побољшање материјалног положаја и тих наставника и тих ученика који утичу на то. Значи, не може део тога ићи у буџет Републике, не може то да се враћа.

Следећа ствар, која је врло битна, јесте да сте ви створили услове да се врши контрола – Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за мерење квалитета образовања и васпитања, то је члан 78.

Прва верзија Закона о основама васпитања и образовања 2005. године је уништила средње и основно образовање. Господо, морате знати да број неоправданих изостанака није био уопште ограничен. Школа није имала теоријску могућност да избаци ученика из школе.

С друге стране, надзор над васпитнообразовним процесом су вршили психолози, не педагози, психолози, и у већини случајева вршили су наставници страних језика, да не кажем политички итд.

Знате шта је то стварало? Ви сада обезбеђујете да час математике мора и треба да контролише професор математике. Значи, стварају се услови да се створи увид у рад сваког појединца и да се стварају услови да се они који стварају квалитет, који вуку, школе које вуку, професори који вуку, морају се створити услови да они имају веће личне дохотке од оних који су испод њих. Ви бисте морали да покушате да те аконтације које иду из буџета у следећој школској години буду веће за оне школе које остваре резултате у претходној школској години.

Даље, оно што је врло битно, повећали сте одговорност родитеља. Знате ли ви да је до сада било случајева да дође родитељ у школу и да родитељ у Ваљево не зна да ли му син учи техничку или економску школу, таквих има случајева, да ли је у другом или трећем разреду, да ли је у другом пет или другом шест. Ви сте то поентирали и то је много добро. Много добро је то што сте предвидели чланом 121. оснивање општинских, односно градских савета родитеља.

Даље, оно што је битно и што нико није рекао, ја причам само то, да се не понављамо, саставни део ових предлога су и ови правилници и подзаконска акта које сте ви предвидели. Значи, ови закони не иду без њих. Ви сте предвидели да ће Влада да уради 4, да ће Национални савет за високо образовање да уради 11 и да ће Министарство да уради 7. Са тим комплетом то је целина и тако то треба посматрати. Господо, основни циљ образовања јесте да ученик напредује према својим могућностима. Наставник у васпитно-образовном процесу треба да се појави пред учеником у оном моменту када ђак дође до зида и не може даље. То је плус.

С друге стране, ако не може да ради, наставник треба да буде са њим све време и у оном моменту када осети да може сам, да пусти да буде сам. То је та индивидуализација образовног процеса. То је нешто најлепше и најјаче што сте ви урадили у овом закону. То сте ви овде рекли, ИОП – предвидели да свако напредује према својим могућностима. Тиме сте непосредно утицали да се смање трошкови родитеља, да се не плаћају посебни професори за оне који су посебно надарени, да се не плаћају посебни трошкови за оне који не могу да савладају ово градиво. Зато кажемо још једном, индивидуализација наставе је врх и основни циљ образовања.

Даље, оно што сте ви решили а што нико није рекао, то ћу да поновим, решили сте проблем критеријума и оцењивања студената. Значи, тамо је било интервалски, од 91 до 100 је 10, а код неких је било од 94 до 110. Сада сте ви утврдили да је 10 од 91 до 100, од 81 итд., да не понављам, што је у сваком случају врло битно.

С друге стране, министре, увођењем јединственог образовног броја ви сте ученика и студента учинили субјектом у образовноваспитном процесу, и то је крај. То и јесте био основни циљ у васпитању и образовању. А овим јединственим информационим системом просвете ви уводите и сређујете хаос који постоји, да се зна ко где ради, колико школа има.

Ово је, министре, велики посао. Само ово да урадите, ви ћете оставити траг у Министарству јер сте урадили нешто што је данас узрок многих тешкоћа са којима се сусрећемо.

Да не бих одузимао више времена, то су моја запажања. Мислим да је ово искорак напред. Кажем, данас-сутра морамо мењати; мења се наука, морају се мењати и закони. Толико од мене и хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

Ђорђе Вукадиновић.

Бранимир Ранчић, изволите.

БРАНИМИР РАНЧИЋ: Захваљујем.

Поштовани господине министре, поштовани гости из Министарства, даме и господо народни посланици, данас су пред нама посланицима у Скупштини Србије два предлога закона образовања, а ја ћу говорити само о Предлогу закона о високом образовању.

Најпре да се подсетимо, важећи Закон о високом образовању, који је донет 2005. године, после приступања наше земље Болоњском процесу, у више наврата је мењан и допуњаван – 2008, 2010, 2012, 2013, 2014. и 2016. године, јер су уочени проблеми са поступком акредитације и вредновања квалитета високошколских установа и студијских програма, успостављањем јединственог информационог система у области високог образовања, ангажовањем наставника и сарадника и завршетком студија у прописаном року и по започетом програму и правилима студирања. Такође је уочена потреба за усаглашавањем овог закона са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године.

Имајући у виду све ово као и број измењених и допуњених чланова у односу на важећи Закон о високом образовању, целисходније је донети нови закон него вршити измене и допуне постојећег закона.

У расправи се овде поставило питање зашто се доноси закон по хитном поступку. Предлог закона о високом образовању доноси се по хитном поступку, између осталог, због услова за утврђивање статуса студената у погледу финансирања студија у наредној години студија. Успостављен је критеријум који се односи на потребан број ЕСПБ бодова, 48, за рангирање у оквиру буџетске квоте а ради остваривања, односно задржавања буџетског статуса у наредној школској години. Да подсетим, наредна школска година почиње 1. октобра, значи број бодова који студент у текућој школској години треба да оствари како би стекао услов да се финансира из буџета смањује се са 60 на 48 ЕСПБ бодова и на тај начин је утврђен реалан и одржив праг за финансирање из буџета.

Издвојићу само неке новине, не све, које доноси Предлог закона о високом образовању, компаративно са тренутно важећим законом из 2005. године.

Прво, Национални савет за високо образовање, да се подсетимо, образује се ради обезбеђивања развоја и унапређивања квалитета високог образовања. Значи, Национални савет за високо образовање бира Влада, именује и разрешава, уместо Народне скупштине и, уместо 17, Савет има 21 члан.

Што се тиче надлежности Националног савета, у члану 12. став 1. тачка 15) каже се – утврђује минималне услове за избор у звања наставника, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције Академија и висока школа, што ће имати утицај на члан 74, где се дефинишу услови за избор у звање наставника, и на члан 93 – престанак радног односа.

Тако, на пример, за звање доцента, поред осталих дефинисаних услова, мора да има најмање три године педагошког искуства. Подвлачим, најмање три године педагошког искуства на високошколској установи, што у закону из 2005. године није дефинисано, односно није било потребно.

Такође, Предлогом закона о високом образовању, када се у Поглављу 8. говори о особљу високошколске установе, уводи се у члану 85. асистент са докторатом. Уведено је како би високошколске установе могле да задрже асистента који је докторирао и коме је истекао други период ангажовања у случају када нема могућности да се изабере у звање доцента. На овај начин је омогућено да високошколске установе извесно време задрже докторанде, развијају њихову компетенцију за наставу и, ако се укаже могућност, бирају их у наставничко звање.

Што се тиче радног односа наставника, наставнику који је навршио 65 година живота и има најмање 15 година стажа осигурања а имао је звање редовног професора, у важећем закону могао би то да буде и ванредни професор, може се продужити радни однос уговором на одређено време до две године, уз могућност додатног продужења, а најдуже до краја школске године у којој навршава 70 година.

Такође, наставнику се може продужити радни однос ако има најмање 20 година радног искуства у високом образовању и ако је након стицања звања редовног професора, подвлачим – након стицања звања редовног професора, остварио научне резултате који су потребни за избор у звање редовног професора, што је дефинисано у члану 74. став 10–12.

На крају, осврнуо бих се на органе пословођења. Орган пословођења универзитета је ректор, факултета декан, академије струковних студија председник, а високе школе и високе школе струковних студија директор. Мандат органа пословођења траје три године, са могућношћу још једног узастопног избора. Значи, све оне шпекулације које су биле у новинама да ће ректори и декани задржати могућност да до

пензије буду на тим функцијама овим новим законом је то сведено на три године и још једно њихово постављење од три године.

На крају да закључим – високошколске установе дужне су да докторску дисертацију, извештај и оцену комисије у електронској верзији чувају на званичној интернет страници установе и у штампаном облику, као и у библиотеци установе, најмање 30 дана пре одбране дисертације. Универзитет је дужан да у форми дигиталног репозиторијума, у којем је трајно чувана електронска верзија, исти мора у року од три месеца од одбране да достави у централни репозиторијум Министарства. Ово овако није било дефинисано што се тиче завршног рада и дисертација у претходном закону у члану 30.

На крају, пошто сам афирмативно говорио о овом закону, у дану за гласање гласаћу за предлог овог закона о високом образовању. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народна посланица Олена Папуга.

ОЛЕНА ПАПУГА: Поштована председнице, поштовани министре и сарадници Министарства, ја ћу првенствено да говорим о Закону о високом образовању, пошто Лига социјалдемократа Војводине има доста амандмана на онај други закон, о систему образовања и васпитања, тако да ћемо онда оно време искористити на наше примедбе које имамо на тај закон.

Углавном, у овом Закону о високом образовању ме интересује да ли ће тај закон коначно исправити неправде које постоје, а тичу се шифарника, односно тога што школујемо непостојећа занимања. У шифарнику занимања је препознато око 140 непостојећих занимања, за која се школују наши студенти на државним и приватним факултетима. Листа занимања, са друге стране, не препознаје 79 или 80 образовних профила за које школују наше студенте универзитети у Србији. Међу њима су дипломирани менаџер у хотелијерству, струковни зубни техничар итд.; нећу сада да набрајам тих 79 образовних профила који постоје а не постоје.

Закон о високом образовању који је усвојен 2005. године донет је првенствено због тога што смо се придружили Болоњском процесу. Између осталог, ипак, бројна звања која се стичу по том Болоњском процесу нису препозната, о томе сам већ говорила, и они једноставно немају место у шифарнику. Студенти и даље конкуришу, уписују се на факултете, завршавају факултете, чак и полажу државне испите и лиценце, јер им је то омогућено на неки начин, али после тога не могу да нађу запослење или, ако и нађу одређено запослење, нађу га са нижом стручном спремом јер њихова занимања нису препозната.

Зато вас питам, министре – да ли ће то нови Закон о високом образовању некако разрешити и да ли ће приватни и државни факултети коначно да школују образовне профиле који ће наћи посао и који ће, ако оду на биро рада, бити тамо препознати?

Навешћу вам један конкретан пример око тог шифарника и једног непостојећег занимања, а врло важног јер се тиче области здравства. Ово питање сам већ постављала неколико пута у Народној скупштини Републике Србије, а први пут у марту 2003. године. Од тада сам добила само неке преписке са Министарством здравља и Министарством образовања; једноставно су ми преписани чланови закона, да тај смер постоји и знате већ како то изгледа кад се препишу чланови закона.

Питање се односи на студенте, тј. високообразоване медицинске сестре које су стекле звање дипломирани организатор здравствене неге на Медицинском факултету у Новом Саду, а има такав исти смер и у Приштини, сада Косовској Митровици, не знам тачно. Значи, то је државни факултет. Универзитет је у Новом Саду. То су основне академске студије здравствене неге са 240 бодова. Из буџета Републике Србије се сваке године издвајају средства за 70 студената на тим академским студијама, а на струковним се школује око 30 самофинансирајућих студената.

Овај смер на Медицинском факултету у Новом Саду постоји од 2003. године. Значи, он од те 2003. године уписује те студенте, студенти који завршавају тај смер стичу звање дипломираног организатора здравствене неге. Полажу, кажем вам, и даље лиценце и полажу државне испите. Сад видим, наша сам на сајту Министарства да од ове године, од овог септембра, тај смер неће моћи да полаже државни испит.

У образовном систему пронађено је решење за медицинске сестре које завршавају вишу школу, и те сестре су и у тим неким систематизацијама добиле већи коефицијент, једноставно, њих наш систем и клинике препознају, а те дипломиране сестре, једноставно, наше клинике и наш систем не препознаје.

У Републици Србији 70% свих услуга у здравственој заштити обављају медицинске сестре. Иначе, у Србији, према подацима Коморе медицинских сестара и техничара, имамо само око 0,03% високообразованих медицинских сестара, док тај постотак у Европи износи око 70%.

Последњих година велики број високообразованих медицинских сестара које је држава школовала, знамо у каквом стању нам је образовни систем, да имамо недовољно финансијских средстава за образовање из буџета, школујемо те високообразоване медицинске сестре, оне или не могу

да дођу до тог радног места за које су се школовале, школују се и уз посао. Значи, оне одлазе из ноћне смене на факултете, редовно студирају, завршавају факултете за четири године.

Оне нису на неки начин терет овој држави, јер држава их је препознала и факултет постоји од 2003. године али, једноставно, после разноразних напора да добију посао у својој струци и да буду унапређене на пословима које раде, не могу то да нађу. То је на неки начин, све те медицинске сестре постају неки наш кадар за извоз. Питам – да ли ми имамо толико новаца да школујемо високообразоване, сада, у овом случају медицинске сестре, и да их извозимо? Користим тај можда непримерени термин. То је моје питање вама, Министарству, можда и Министарству здравља. Шта ћемо са тим непостојећим занимањима и да ли ће тај шифарник некако да се среди?

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ја ћу вам дати неке одговоре, али мислим да ће и министар Лончар морати да да, пошто је део његове надлежности, као и када је шифарник у питању, део надлежности Министарства рада.

У праву сте да ту имамо много више неких занимања него што треба, али ми радимо нови закон о националном оквиру квалификација, што је наша надлежност, и доводимо у ред са европским оквиром квалификација. Оно што је јако важно, направљена је међуминистарска група. Управо 21 институција ће радити да се ово усагласи. То је већ почело. Био је прошле недеље први радни састанак и овај проблем је препознат, тако да сам дужан да вас информишем о томе.

Ако сам узео реч, само бих се захвалио професору Локићу који је приметио ону новину, а то је значајно присуство ђачких задруга унутар установа, значи као место где деца могу стичу одређена знања и радне способности.

Допунио бих само реченицом – када говоримо о предметном надзору, није он само надзор. Увек је било да је то и саветодавни рад, јер када неке дођете као професионалац, као неко ко је добио звање, одете на наставу и видите да неке ствари не ради правилно, ви сте свакако дужни и да га обучите за то. То је сврха целе приче. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала

Реч има народни посланик Зоран Бојанић.

ЗОРАН БОЈАНИЋ: Захваљујем, уважена председнице.

Господине министре, колегинице и колеге, слушајући дводневну расправу видим да у досадашњим дискусијама нема озбиљних примедби на предложена два закона, што говори, господине министре, да је ваш тим

озбиљно пришао овом проблему и да је стварно урадио два добра предлога закона. Опет ме то не чуди знајући из ваше биографије којим сте се послом бавили и какви су били резултати вашег рада. Све оно што сте досада уложили у свој рад желите да имплементирате у ове предлоге закона. На томе вам захваљујем.

Оно што ћу ја у пар минута рећи пре свега говорим као родитељ и као човек који је, богами, 16 година био или члан школских одбора или члан родитељских савета. За тих 16 година променило се много министара, променило се и много тога у систему образовања. Пре свега, треба да знамо да је образовање жив процес, свакодневни, и да се сваког дана мења и усавршава и да треба што чешће да примењујемо све те нове вредности. На крају крајева, човек учи док је жив, ако жели да се образује и ако жели да има нека нова сазнања.

Овим законом су дефинисане, пре свега, обавезе просветних радника, могу рећи квалитетних кадрова које ми имамо, обавезе ученика и уређена су и питања и учешће самих родитеља.

Када сам поменуо 16 година које сам провео као члан савета, родитељских или школских, осврнућу се на дискусије које сам чуо у ова два дана, које су у ствари биле примедбе на предлоге закона а ја их не видим као примедбе. Овде се говорило о нашој функционалној неписмености. То је податак који сте ви дали у прилогу, значи тачно сте навели колико људи упише основну школу, колико заврши основу школу, колико од њих упише средњу, колико заврши, колико упише факултет, колико заврши. Управо и јесте циљ ова два законска предлога да то променимо.

По мени, бројеви нису важни. Када кажем бројеви, мислим на оцене. Много ми је важније знање и како ће то знање неко сутра применити у послу којим се бави. Мислим да на томе и треба радити, јер и ви сте у свом излагању на почетку поменули да неки много високи бројеви на неким квалификационим испитима нису дали ваљане резултате.

Да сте ви човек који жели да мења систем образовања знам из сопственог искуства, с обзиром на то да смо покренули иницијативу да у мом граду, где је једна варошица у којој је месна заједница удаљена од центра града 50 километара, отворимо одељење средње школе. Није се у овом тренутку остварило, јер управо из овог разлога нисмо ни могли. Очекивања, жеље нису довољне. Треба да имамо и интересовања. Када смо правили анкету, видело се да је врло мало људи заинтересовано да у том тренутку и у том месту буде отворено одељење гимназије општег смера. Надам се да ћемо у неком другом тренутку то и урадити.

У свим дискусијама које су биле усмерене на критику закона помињало се, између осталог, и вршњачко насиље, које никакве везе нема с овим законом – о вршњачком насиљу говоре сасвим други законски акти – као и о сиромаштву. Речено је – не желимо да причамо о сиромаштву. Па баш сте ви причали о сиромаштву и о социјалним разликама. Управо то и желимо да превазиђемо.

Неко је јуче рекао да сиромашни немају шансу да се школују. Ја мислим да имају. Много сиромашних људи је и истакнутих научника, и доктора наука и образованих. Образовање и школовање није једно те исто.

Да не бих дужио, пошто су моје колеге много чега доброга рекле о овом закону, овде ћу завршити и у сваком случају, зна се, сигурно гласати за ове добре предлоге закона. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Бајро Гегич.

БАЈРО ГЕГИЋ: Поштована председавајућа, поштовани министре, поштовани сарадници министра, народни посланици, поштовани грађани, ја ћу као посланик Странке демократске акције Санџака и припадник бошњачке националне заједнице, а и председник Одбора за образовање Бошњачког националног вијећа рећи неколико речи о Закону о основама система образовања и васпитања, и то о оном његовом делу који се односи на образовање мањинских народа.

Овим законом, поред осталог, свим држављанима Републике Србије се гарантује једнакост на образовање, као и једнакост и доступност образовању на исти начин и под истим условима, а за припаднике мањинских народа образовање се реализује, односно спроводи на језику националне мањине и писму националне мањине. Таква законска решења су постојала и у досадашњим законима и то је за нас сасвим прихватљиво и ту нема никаквог спора.

Међутим, оно што нама представља проблем, то је примена закона у пракси, у свакодневном животу. Тај пут од доношења закона до његове примене је дуг, тежак, често и недостижан. Као пример за то наводим наш случај, односно Бошњака. Ми смо, иако ова законска решења већ дуже времена постоје, оваква каква су сада или слична, успели да ово право остваримо само у граду Новом Пазару и општинама Тутину и Сјеници. И нигде више ван поменутих територије, чак ни у Прибоју, ни у Пријеполу, где Бошњаци чине знатан део становништва и где су испуњени сви услови за остваривање овог права.

Проблеми на које наилазимо при остваривању овог права су различити и многоструки. Почнимо од самог почетка, односно од момента

када родитељи ученика треба да се одреде за језик на којем ће њихова деца да слушају наставу. Тада се њима пласирају разне дезинформације, као на пример да, ако дете учи на босанском, неће моћи да студира у Републици Србији, неће моћи сутра да се запосли итд., да не набрајам. У ово су, нажалост, били укључени и неки званичници Министарства просвете, школских управа, неки директори, чак и поједини наставници.

Хоћу да нагласим још нешто. Имамо неколико случајева где су поднете и кривичне пријаве да није испоштована воља родитеља при одређивању за наставу него, иако су се они одредили за наставу на босанском, она је после неколико дана прекинута и реализована је настава на српском језику. Посебан проблем реализације ове наставе представља недостатак уџбеника, посебно за додатке за предмете који су од посебног националног значаја за националне мањине. Најзаслужнији за такву ситуацију су Завод за унапређивање образовања и васпитања и Национални просвети савет, који су учинили све, измишљајући често некакве баналне разлоге, како не би дозволили доношење наставних програма и одобравање уџбеника за ову наставу.

Има још проблема који стоје на путу успешној реализацији ове законске одредбе. Ја нећу овог пута да набрајам, рећи ћу само да се често као проблем јавља употреба неких термина, а који су уз добру вољу лако решиви.

Овим предлогом закона, министре, ви сте наговорили, као и неким одлукама које сте донели, да сте одређени за потпуну примену овог закона, па и у овом делу који се односи на образовање националних мањина и ми вам ту одајемо заиста велико признање и подржаћемо вас у том настојању. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Само моменат, да положи заклетву нови посланици.

Поштовани посланици, пошто су се стекли услови, предлагем да констатујемо потврђивање мандата народним посланицима у Народној скупштини за упражњена посланичка места како бисмо омогућили њихово учешће у раду Народне скупштине.

Уручена вам је Одлука Републичке изборне комисије о додели мандата народних посланика ради попуне упражњених посланичких места у Народној скупштини.

Такође, уручен вам је Извештај Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине који је утврдио да су се стекли услови за потврђивање мандата народним посланицима, са предлогом да Народна скупштина, сходно члану 27. став 5.

Законa о избору народних посланика, констатује потврђивање мандата народним посланицима: Александру Шешељу, изабраном са Изборне листе др Војислав Шешељ – СРС, и Ани Чарапић, изабраној са Изборне листе Александар Вучић – Србија побеђује.

На основу Одлуке РИК и извештаја и предлога Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања Народне скупштине а сходно члану 27. став 5. Закона о избору народних посланика, констатујем потврђивање мандата народним посланицима Александру Шешељу и Ани Чарапић.

Честитам народним посланицима на избору и молим да се припремите за полагање заклетве.

Поштовани народни посланици, молим вас да, сагласно члану 17. Закона о Народној скупштини, приступите полагању заклетве.

(Председавајућа чита текст заклетве, а народни посланици понављају.)

„ЗАКЛИЊЕМ СЕ ДА ЋУ ДУЖНОСТ НАРОДНОГ ПОСЛАНИКА ОБАВЉАТИ ПРЕДАНО, ПОШТЕНО, САВЕСНО И ВЕРНО УСТАВУ, БРАНИТИ ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА И ГРАЂАНСКЕ СЛОБОДЕ И ПО НАЈБОЉЕМ ЗНАЋУ И УМЕЋУ СЛУЖИТИ ГРАЂАНИМА СРБИЈЕ, ИСТИНИ И ПРАВДИ.“

Молим народне посланике да потпишу текст заклетве и да га предају мени.

(Аплауз.)

Дозволите ми да вам, у име Народне скупштине и у своје име, честитам на избору за народне посланике и пожелим успешан заједнички рад у текућем мандатном периоду.

Честитам вам.

Настављамо рад по дневном реду седнице.

Реч има народни посланик Јахја Фехратовић.

ЈАХЈА ФЕХРАТОВИЋ: Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, моје излагање биће усмерено на Предлог закона о основама система образовања и васпитања као базу на којој се темељи целокупно образовање.

Предложена законска решења недвојбено ће ...

ПРЕДСЕДНИК: Вратићу вам време. Крените поново.

Посланици, молим вас да омогућимо посланику Фехратовићу да одржи говор.

ЈАХЈА ФЕХРАТОВИЋ: Дакле, моје излагање биће усмерено на Предлог закона о основама система образовања и васпитања као базе на којој се темељи целокупно образовање.

Предложена законска решења недвојбено ће побољшати систем, особито у квалитативном смислу. Не стоји често подвлачена критика да ће овим законом министар добити превелику моћ у рукама у погледу именована директора. Напротив, њима ће се спречити досадашње злоупотребе, нарочито од стране локалних моћника који образовни систем виде као простор за партократско и криминално деловање, што је довело до тога да је у највећем броју случајева институција конкурса постала фарса, да су референце и компетенције наставника и учитеља другоразредне у односу на партијску припадност или пак спремност да купе радно место.

Таква врста криминалног и неморалног запошљавања уништава одгојну димензију школе, а врло често је кључни разлог деградације општег и обавезног образовања. Неретко директори који се желе одупрети таквим видовима злоупотреба бивају немоћни, јер их локални моћници уцењују, прете останком на позицији. Последица овога је да квалитет услуга постаје све лошији у образовном, а поготово у одгојном делу.

Можда најдрастичнији пример утицаја локалних политичких криминалних моћника на систем образовања имамо у санџачким градовима у којима, нажалост, нико ко није близак владајућим партијама СДА, СДП не може добити запошљење у струци, без обзира на компетенције, радно искуство и друге референце. Сви директори основних и средњих школа у Новом Пазару таоци су особе која долази из криминалног миљеа; нема ни средњу школу али има утицај на извршну градску власт. Нико се у државном образовном систему у Новом Пазару не може запослити уколико не добије сагласност овог лица, а на његову наредбу директори отпуштају политички нелојално особље.

И у школама у Тутину и Сјеници такође нико се не може упослити уколико није политички активиста владајућих партија, посебно Странке демократске акције. Најсвежији су пример наставници и професори верске наставе, којима, уколико долазе из Исламске заједнице у Србији, директори у Тутину и Сјеници, те делимично у Новом Пазару, дословно кажу да су добили наредбу из градских и општинских управа да их не смеју примати на посао, без обзира што су за ту врсту делатности именовани од стране Министарства и што имају најбоље референце и педагошки учинак.

Резултат оваквог односа према образовању доводи нас до ситуације да професори и наставници који тако добијају посао врло често тај амбијент преносе на ђаке. У том смислу је забележен и став чланова Градског већа и

Дома културе у Новом Пазару који саветују младе спортисте да не треба да се секирају за школу, да је њихова школа њихова брига, у смислу да не морају превише похађати наставу и учити. Ово је, нажалост, тренутна ситуација и зато предложена решења видимо као пут ка излечењу споменутих аномалија.

Такође, још један од негативних резултата оваквог стања јесте да они најквалитетнији, најспособнији и најкредибилнији одбијају да савију кичму пред локалним властодршцима и одлучују се да напусте земљу, што доводи до одлива мозга једне целе генерације интелектуалаца. Као родитељ који има већ два ђака и убрзо ће имати још два који похађају наставу на босанском језику врло важним сматрам чланове 5, 56, 60 и све друге којима се регулише употреба језика националних заједница извођења наставе на матерњем језику.

Иако и даље имамо одређене проблеме у погледу појединих наставних садржаја извођења наставе на босанском језику, мислим да је помак направљен и да ће се и преостале несугласице врло брзо решити.

Међутим, и у овом случају имамо злоупотребу и самовољу локалних самоуправа и неких других тела која врло често оптужују Министарство за опструкцију, а у ствари сами то раде да би умањили број одељења која изводе наставу на босанском језику или задржали нека фиктивна радна места, не омогућавајући родитељима и ђацима да искористе овај сет позитивних закона у погледу националних и људских права.

Такође, врло важан сегмент јесу и увјети рада. Ми у једном делу државе имамо школе које су празне а у другом које су пренатрпане. Рецимо, у Новом Пазару још увек три или четири школе раде у три смене. Министарство је ту и држава доста урадила, али се морају додатни напори учинити како би се то докраја исправило.

Из свих ових разлога, уз убеђење да ће предложеним алатима почети оздрављење образовног система, у дану за гласање подржаћемо закон, а наравно, што се тиче Закона о високом образовању, поднели смо неке важне амандмане који ће још више побољшати овај закон и, верујемо, са законом у целини бити важан искорак у побољшању нашег високошколског система. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋА: Хвала.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Морам кратко, ради јавности, да кажем да сам био неколико пута у регији, посетио Нови Пазар и обишао школе,

хвалио и грдио. Нормално, то ми је посао. Али само да кажемо јавности да проблем око уџбеника не постоји у фундаменталном смислу речи и да радимо на томе и да превазилазимо оне проблеме који су некада били. Мислим да је то закључено и мојим присуством у вашем националном већу, где сам био и гост, колико се сећам.

Такође, око уписа деце у први разред и опредељења родитеља на којем ће језику пратити наставу, предложио сам модел који једини има смисла – не под нечијом присмотром да се то ради, него родитељ, као и на изборима, може сам заокружити, ставити у коверат, и ставити, ако треба, и у гласачку кутију. Тиме не вршимо притисак ниједне стране. А поменуо сам и да, ако има притисака, морате пријавити, ако треба и лично мени.

Слажем се да у школској управи нисмо задовољни људима који је воде. И ту се мењају руководиоци, то вам је јасно. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Ратко Јанков.

Реч има народни посланик Јелена Жарић Ковачевић

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем.

Поштована председавајућа, поштовани министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, систем образовања и васпитања је у Србији уређен сетом закона, међу којима су данас и закони који су пред нама и даље у форми предлога, и то предлога за доношење нових закона.

У складу са Стратегијом развоја образовања до 2020. године и пратећим акционим планом, морамо да кроз измене постојећег законског оквира обезбедимо потребне услове за целовиту примену акционог плана и постизање стратешких циљева.

Када је реч о Предлогу закона о основама система образовања и васпитања, са једне стране имамо традиционалне вредности нашег образовног и васпитног система, али са друге стране имамо потребу за усаглашавањем са европских системом школства и за трансформацијом образовања и васпитања у складу са потребама друштва. Образовни и васпитни систем мора се пратити на систематичан начин, као и промене које долазе са новим временом и развојем друштва. То је и главни циљ доношења овог закона – сагледавање процеса школовања од почетка до краја и постизање најбољих могућих резултата.

Конкретнији резултати примене овог закона ће се односити и на неке примере које ћу само издвојити из предлога овог закона, на пример увођење дуалног образовања у средњем стручном образовању и васпитању. Дуално образовање ће подстаћи боље повезивање привреде и образовања на свим нивоима. Ради се о моделу образовања који је креиран према

потребама тржишта рада и обухвата све профиле образовања. Оно што смо могли да видимо још из програма Владе који је представила премијерка Брнабић јесте да је већ постојала јака подршка различитих компанија које су заинтересоване за сарадњу са школама и ученицима који се буду одлучили за похађање оваквих профила.

Даље, у Предлогу закона се још каже и да радни однос запосленог престаје са навршених 65 година живота, односно најмање 15 година стажа осигурања. Такође, отвара се могућност оснивања установе по моделу јавно-приватног партнерства.

Конкретни резултати примене закона видеће се и у области безбедности, заштите и одговорности учесника у образовно-васпитном процесу, и то свих учесника. Проширена је одговорност за понашање којим се вређа углед, част или достојанство. Такође, ближе се уређује и поступање установе када се буде утврдило дискриминаторно понашање, појачана је одговорност и ученика и саме установе. Ово су само неке ствари из наведеног предлога закона.

Мало ћу се осврнути и на Предлог закона о високом образовању. Дакле, овај предлог нам представља проблеме које ће решити и на који начин ће повећати флексибилност норми у односу на потребе тржишта рада. Ту такође имамо неке конкретне примере који су јако добри. Високошколске установе ће моћи да организују кратке програме студија у трајању од једног или два семестра и издају сертификат о завршеном кратком програму студија. Са једне стране, високошколске установе на тај начин одговарају потребама тржишта рада, а са друге, лица која су стекла квалификације побољшавају своју запошљивост и на тај начин смањују укупан број незапослених.

Такође, оно што важећим законом није уређено је студирање уз рад, које такође организује високошколска установа и то за оне студенте који се при упису опредељују за предмете који носе најмање 30 бодова, што је двоструко мање од онога на шта су упућени студенти који се финансирају из буџета. На овај начин студентима који су принуђени да раде или који желе да раде за време студија дата је могућност да то и остваре. Ту је и стручна пракса, која је важан део студентских програма. Даље, предлог решавања проблема неуједначених критеријума за оцењивање, такође унапређење квалитета поступка акредитације, увођење категорије предавача ван радног односа, односно увођење стручњака итд.

Видећемо какве промене ће претрпети ови предлози усвајањем евентуално неких амандмана, чему и служи заседање Народне скупштине, али углавном доношење ових закона је само још један корак напред на путу

развоја система образовања и васпитања у Србији и подржаћу ове предлоге у дану за гласање. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

Реч има народни посланик Саша Радуловић.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Поштовани грађани, даме и господо, сложићемо се да су ово два изузетно важна закона за све грађане Републике Србије. образовање је изузетно важна област и стога нам је заиста нејасно због чега по хитном поступку усвајамо ова два закона, због чега је расправа обједињена, јер и један и други закон, и о основном образовању и о високом образовању, захтевају пуну расправу и захтевају више времена од онога што је додељено Пословником. Нажалост, расправе су спојене, тако да имамо мало времена.

Наравно да је жеља свих нас да унапредимо стање у образовању – и у основном, и у предшколском, и у средњошколском и високом образовању. Нажалост, бојим се, из ових излагања које сте чули од посланика „Доста је било“ и других опозиционих посланика, у многим областима се прави корак назад, почев од тога да ово бирање директора школа од стране Министарства, то заиста не би требало тако да буде. Не постоји ниједан разлог за то. Посао Министарства би морао да буде надзор система, успостављање јасних правила, успостављање мерила квалитета и надзор над спровођењем тога, не избор појединачних људи. То је, рецимо, један велики корак назад.

Имамо питања. Ови плагирани докторати о којима смо говорили, пропуштена је прилика да се ту направи корак напред јер имамо доста извештаја – и о докторатима гувернерке Народне банке, и градоначелника, и министра полиције, градоначелника Београда и председника општине Нови Београд. Значи, доста доказа је изнето да се ради о плагијатима. Врло је јасно, пошто компјутер упореди текстове и може прецизно да да податке. Нажалост, немамо неке велике помаке у тој области.

Такође, имамо нека заиста чудна решења где поново Министарство и Влада преузимају на себе неке ствари које би требало да ради Скупштина у погледу акредитационог тела Националног савета итд., о чему је већ доста речено и не разумемо због чега се иде у том правцу. Иде се директно контра Стратегији која каже да би та тела морала да буду независна, не само од академске заједнице него и од Министарства и Владе.

Све су ово корааци који, по нама, иду у заиста погрешном правцу. Нажалост, немамо довољно времена да о њима разговарамо, на све њих смо поднели амандмане. Имате конфузију коју сте увели у Закон о високом

образовању, где сте побркали школску годину и годину студирања, о чему ћемо такође говорити кад буду амандмани у питању.

Међутим, ја бих се окренуо ка неким стварима око којих би требало да можемо да се сложимо. Деца су јако важна и ми мислимо да је образовање право детета. Шта мислимо под тим? То значи да образовање детета не сме да зависи од економске снаге родитеља. Односно, разумем, министар је само поменуо једном у својим репликама како никада у Србији нису били уџбеници плаћени из буџета. Мислим да је то пракса коју бисмо морали да уведемо, иако је досада није било. На пример, вршњаци наших малишана и средњошколаца који се образују у дијаспори, у тим земљама као што су Канада, Америка, земље ЕУ, добијају уџбенике плаћене из буџета, не купују их родитељи. Просечна примања домаћинства у Србији су 57.000 динара, значи укупна примања целог домаћинства, где улазе и зараде, често и пензије пензионера који помажу родитељима. Признаћете да са просечним примањима од 57.000, поредећи то са ценама уџбеника где један комплет кошта од 10 до чак 17 хиљада динара, породице то не могу да поднесу.

Значи, ово је нешто где би држава требало да се умеша и у основном и у средњошколском образовању. Онда се увек поставља важно питање – да ли то можемо да платимо? Гледајући ту ситуацију у развијеним земљама Запада, где су моја деца на почетку похађала школу, уџбенике добијете, свеске добијете и они онда то раде тако да не добијете трајно него на коришћење, па направе, рецимо, да на четири године мењају уџбенике – ево, министар потврђује да зна за ту праксу – и практично родитељи и деца морају да чувају те књиге, преносе их на наредне генерације и онда се четири пута смање ти трошкови.

Ако погледамо у Србији нпр. у основним школама је негде око 560.000 деце, у средњим школама негде око 260.000 и, ако обрачунамо по овом принципу, укупан трошак да за све њих набавимо уџбенике, за сву децу у Србији, износи негде око 0,2–0,3% буџета Републике Србије.

То вам је пет пута мање него што је буџет предвидео, рецимо, за субвенције „Ер Србији“. То је више од десет пута мање него губици које смо платили за Железару Смедерево од 2014. до 2016. године. То је отприлике 2% субвенција које се дају Србији за неспособне људе који воде јавна предузећа или за стране инвеститоре који нам претварају земљу у јефтину радну снагу.

Мислим да бисмо ове ствари морали да уведемо у закон. Ми смо предложили амандман који каже да је образовање право детета, да сви трошкови образовања предшколског, основне школе, средње школе морају

да буду плаћени из буџета. Новца, као што смо образложили, има довољно у буџету.

Поред тога, мислим да би требало неке стандардне квалитете увести, тако да би требало ограничити број ученика у одељењу у основним и средњим школама, број деце по васпитачу и да то ставимо на један такав ниво. Јер, ако заиста кажемо да је наталитет важан у Србији, ако заиста кажемо да је образовање важно у Србији, сложићете се да иза тих речи треба да стоји буџетско опредељење Републике Србије.

Према томе, амандмани о којима ми говоримо и надамо се да ћете узети у обзир и ове исправке које смо дали, а поготово овај члан који гледа ка будућности, да ћете размотрити то, јер буџетска издавања за тако нешто заиста нису толико велика. Образовање јесте и морало би бити право детета као што вршњаци наших малишана који су отишли у дијаспору, а и све више деце бежи тамо, имају то право, препознато је у тим државама. Србија то сигурно може да плати. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Одобрено сам, јер та пракса је добра. Ми смо је већ почели прошле године тиме што смо део бесплатних уџбеника дали да се пласира кроз библиотеку.

Међутим, тај закон који је донет врло скоро није комплетан. Кажем и више пута сам поменуо, фале и стандарди за дигиталне уџбенике који су јефтинији, идемо на дигитализацију. Дигнута је фама у школама и бизнис око тога – уџбеник није главно средство, увек је био помоћно а и сада је. Даје му се превелик значај.

Све друго, када говоримо о бесплатном школовању на нивоу предшколског, мада има она партиципација, основног и средњег, сем уџбеника све друго се и не плаћа. Наравно да држава плаћа наставнике, струју, интернет и све остало.

Поменуо сам, не знам да ли сте били у сали, мислим да ћемо врло брзо бити овде у Дому са изменама и допунама Закона о уџбеницима, где постоје многа решења и у оквиру тог новца мислимо да ћемо помоћи држави а и држава ће издвојити више, јер ово је решиво. Ово је стварно прича која може и мора да се реши.

Иначе, стандарди за број ученика у одељењу наравно да постоје, контролишу се кроз систем Доситеј и стално се ажурирају. Оно што је битно, морамо да водимо рачуна да ли је негде мањинска средина, да ли је гранично место или је нешто треће, али ту ћемо покушати да ствари уредимо јер у неким срединама има превише деце. Мало пре су дискутовали посланици из Новог Пазара, тамо је наталитет једино велики у Србији, тамо

су одељења изнад стандарда. Једна школа је скоро завршена, тамо мора хитно да се зида још једна, да се растерети број ђака у основним школама. У Новом Саду је проблем исти због интензивног досељавања из других делова Војводине. У свим другим деловима је депопулација, смањење ђака. Водимо о свему томе рачуна. Хвала на сугестијама.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Разумем да су уџбеници помоћна средства, међутим, њихов терет је превелик. Наш предлог је да управо овим законом пропишемо да то мора да се деси, односно да терет набавке уџбеника падне на буџет Републике Србије. Средстава има довољно, илустровао сам бројевима. Ово би заиста морао да буде приоритет; чудно ми је да до сада није био, не само за време ове владе него и претходне, и оне пре ње.

Значи, ово је једна јако важна ствар. Рекао сам да буџет породица није довољан да то покрије. За обданишта такође, та партиципација од 20% је превелика. Људи то не могу да поднесу, а ви сигурно знате колико је предшколско образовање битно. Значи, ово су све неке ствари које би могле бити у овом закону. Ми смо предложили један члан за који мислимо да би то покрио, чиме бисмо ударили темеље. Тако да би после, рецимо, тај закон о уџбеницима могао да прати овај основни, кровни закон, где смо те принципе установили.

Што се тиче ових стандарда, мислим да постоји једноставан начин да се пропише максимум, тако да сви морају да задовоље максимум и држава то мора да исфинансира. У Београду је то такође проблем, не само у Новом Пазару, да има пуно деце а недовољно наставника па имамо велика одељења, а у неким срединама је то много мање. Тако да не говоримо о прописивању минимума, то је већ друго питање, које је осетљиво због свих ствари о којима сте говорили – руралне средине, питање националних заједница итд., него говоримо о максимумима, који се односе, рецимо, на Нови Пазар, као што сте казали, али се односе и на Београд.

Мислимо да једним овако једноставним чланом можемо темељ да ставимо да би после тога сви остали закони то могли да прате. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Многопоштована председнице Народне скупштине Републике Србије са потпредседницима, поштовани господине министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, поштовани грађани Републике Србије, ова два закона, господине министре, дуго смо чекали.

Одмах да кажем, на почетку, да они решавају два крупна проблема које претходне власти нису могле решити десет година. Прво, вратили сте

васпитање и образовање не само у закон, него са овим законима у школу, породицу и друштво. То је највеће педагошко достигнуће, једно од највећих у последњих 15 година. Друго, повезали сте рад и образовање и изменом програма вратићемо садржаје које су претходне власти „ишчашиле“, тако да кажемо, из наставних планова и програма, поготово када се ради о патриотским садржајима.

Дозволите да кажем, господине министре, да је цео васпитно-образовни систем под странком бившег режима у транзиционом периоду, од једног европски престижног нивоа васпитања и образовања које смо имали, потонуо у највећу кризу у историји школства и педагошких идеја у Србији. Са овом мојом тврдњом се слажу сви професионални педагози на филозофским факултетима и школски педагози који прате праксу и теорију васпитања и образовања.

Странка бившег режима не зна, или се прави да не зна да је знање, васпитање и образовање свих грађана Републике Србије претпоставка демократије. Знање, васпитање и образовање јачају демократију, а не васпитање, незнање и необразовање погодују диктатури, поштована председнице, које су последњих месеци пуна уста опозиционих лидера, посебно председника Политичког савета ДС, господина професора доктора Драгољуба Мићуновића. Шокиран сам његовим квалитетом исказаног знања и образовања када изјављује „да је у Србији на сцени диктатура и да је председник Републике Србије Александар Вучић диктатор“. Такве изјаве су недостојне и школски пример незнања и не доликују шарлатанима а камоли професорима универзитета.

(Маја Виденовић: О чему он прича?)

Његове изјаве да Александар Вучић „демонстрира како је Парламент којешта и да жели да згази парламентаризам јер му они сметају“ не само што је неистинита, него се граничи са здравим разумом.

Поштовани народни посланици, поштовани професори универзитета, да ли је могуће да је квалитет васпитања и образовања професора универзитета Мићуновића такав да он не зна шта је диктатура? Верујем да његов квалитет знања није еквивалент знању професора универзитета. Уосталом, он је свој квалитет показао још после Другог светског рата, када је јахао попа. Цитирам његову изјаву...

(Маја Виденовић: Побогу, председнице.)

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, искључила сам вам микрофон.

(Маја Виденовић: Срам вас било.)

Немојте се крстити, нисмо у цркви, нема потребе.

(Маријан Ристичевић: То је изјава Мићуновића.)

Није, посланик Мићуновић јуче није ни споменуо тако нешто.

(Марко Атлагић: Изјава одраније у штампи.)

Знам, али наша је дужност...

Можда прекјуче, али јуче у Парламенту није.

(Марко Атлагић: Ја ћу одговорити да ли је, проверите у стенограму.)

Не, узећу стенограм сигурно, због себе, не због вас.

Вратићу вам реч, али молим вас, обратите пажњу којим речима се обраћате. Молим вас, због мене, због поштовања према мени. Молим вас, пријавите се.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважена председнице, ви знате да ја у овом високом дому, и грађани, никад напамет не причам. Да ли знате? Није ово јуче изјавио, даћу вам датум када је, а јуче је изјавио за диктатуру. Онај ко је слушао... И то ћу да цитирам, ако хоћете, и сат и секунд и минуту. Толико.

Уважена господо народни посланици, многе владе у својим програмима дају васпитању и образовању значајно место. То је посебно радио бивши председник Владе и актуелни председник Републике Србије господин Александар Вучић, јер је био свестан да је бивши режим ДС-а читав систем васпитања и образовања довео на веома ниске гране.

Када кажем веома ниске гране, њега су тада карактерисале, прво, антипедагогизација, избачено васпитање и образовање из школа. Ви знате, господине министре, јер сте били један од угледних у васпитању и образовању, да наставници нису смели да спомену реч васпитање у школи. То врло добро знате. Значи, антипедагогизација.

Комерцијализација – два буквара истом ћаку; један држи у школи, један код куће – то смо сузбили. Политизација, бирократизација, квазиреформаторство, које није спроведено – тек се сад спроводи, с овим законима, и ви га спроводите чак у неким елементима пре него што је закон донесен.

Неефикасност васпитања и образовања, лоши и скупи уџбеници, велика корупција, сорошизација која је довела до избацивања из наставничких планова и програма патриотског садржаја. Дајем пример: трећи разред основне школе, слушање музике – нашло се баш „Марш на Дрину“ да се избаци. Српски језик – Иван Горан Ковачић, баш „Јама“ се нашла да се избаци. Вратићемо те садржаје.

Председница Владе Републике Србије Ана Брнабић је у свом наступајућем експозеу посветила изузетну пажњу васпитању и образовању, на осам страна. Наш уважени председник на свом инаугурационом говору

посветио је бит реформе васпитању и образовању, а он се састоји у ономе што сте ви јуче, или данас, говорили.

Ја ћу само четири реченице да цитирам господина председника из његовог говора: „Престали смо да чекамо, почели смо да тражимо.“ То је срж овог закона, један од принципа. „Престали смо да се правдамо, почели смо да прихватамо одговорност.“ То је принцип овог закона, било да се ради о ученицима, о наставницима, било о родитељима. „Престали смо да се кријемо, почели смо да излазимо на црту свакоме.“ Ја излазим професору Мићуновићу на црту, без икаквог проблема. „Престали смо да тражимо кривце и изговоре, почели смо да откривамо грешке у нама.“ То је један од принципа овог закона. „Престали смо да се надамо да ће нам неко нешто дати, почели смо да верујемо да можемо да створимо.“ То је суштина закона једног и другог, како овог о основама васпитања и образовања тако и оног о високом образовању.

Поштовани министри, ми у претходном раздобљу, вама је то добро познато, чак у називу закона нисмо имали васпитање него Закон о средњој школи, Закон о основној школи итд. Имали смо страшне напоре последње четири године откада је СНС на власти, да вратимо у називе бар, а да не говорим о програмима.

Када се ради о васпитању, што су вам данас приговорили да је о насиљу мање речено у закону, то је одлична ствар. Зашто? Насиље је последица неваспитања. Ми сада уводимо програме, почевши од првог разреда основне школе, кроз наставно-васпитне програме, наставне планове и програме, кроз родитељске састанке, кроз сарадњу родитеља и месне заједнице и школе, локалне заједнице итд., и онда неће доћи до насиља. Знате ли откад то говоримо о насиљу? Од 2000. године. Знате ли ко је то овде форсирао? Сорош. Ја ћу вам цитирати једну књигу, „Насиље у школама“ – 283 стране, ниједна реченица, нек ми неко нађе једну реч да се говори о васпитању. Е, то је резултат тога. Ви обрћете, заправо ми сви скупа, процес и стављамо га на своје место.

Дубина понора у који нас је довео бивши режим у васпитању и образовању тражила је мобилне тимове у Министарству просвете, чији су резултат ова два закона, захваљујући вама и вашим сарадницима, господине министри. Да ли је тако? Верујем да је тако, да ћете потврдити.

Сада, дозволите на конкретне неке ствари о којима је данас стидљиво речено или можда није директно, јер ради се о Закону о високом образовању, јер професори универзитета нас сад прате и траже одговоре и тражиће за три-четири дана, пошто наставна година и школска, је ли, почиње. Уводи се, први пут у вишестраначком систему, као новина,

студирање уз рад. Молим вас, професори универзитета, то овај закон решава. При чему се студент који ће студирати уз рад при упису на одговарајућу годину студија опредељује за онолико предмета колико је потребно да оствари, а најмање 30 бодова, што је двоструко мање од оног студента који се финансира из буџета. То су идеалне ствари. Један део посланика, четири године смо то овде предлагали да у закон уђе али, нажалост, није ушло.

Поштовани студенти, вама се обраћам, студираћете уз рад, као што раде и многе европске, како министар рече, и светске земље.

Друго, увођење кратког програма студирања – од 30 до 60 бодова, један или два семестра. Поштовани студенти, поштовани савршени професори факултета, то се на вас односи. Дакле, ви ћете имати овај кратки програм зато што ћемо на тај начин одговорити потребама тржишта, или, како би некад рекли, они који не знају, удруженог рада, који су старије генерације, али то ће бити семестар или највише два и на тај начин ће се моћи активно укључити у процес образовања и васпитања.

Увођење заједничких седница Националног савета за високо образовање и Привредне коморе Србије, затим Савета за стручно образовање и образовање одраслих најмање два пута годишње, а верујем да ће тога бити и више. То су идеалне ствари. То је та пракса. Имам случај једног, завршио је менаџмент. Кажем – где ћеш радити? – Не знам. Шта је то? – Не знам. Ево, нећемо добијати такве студенте. Хвала вам што сте то уврстили у закон.

Надаље, уводи се институт Савета послодаваца који формира високошколска установа, у овом случају факултети, чији је задатак израда студијских програма. Ово је, господо професори и посланици, важно. То је то. Наши студијски програми нису били квалитетни, јер послодавци, односно привреда није суделовала у изради и онда смо добили, хајде да кажемо, стручњаке који нису одговарали привреди и друштву. На бази тога стичу се компетенције које послодавци препознају и које они траже. Ево, то је суштина.

Надаље, увођење категорије предавача ван радног времена. То ме питају професори јуче, зову данас читав дан да објаснимо то, иако ће то објашњавати на факултетима, али они су нестрпљиви. Ради се о врхунским стручњацима из реалног сектора који би на неки начин пренели студентима своје врхунско достигнуће. Ви ћете питати – зашто нису на факултету? Због зарада, које су ниже на факултету; у високом образовању уопште и немају интерес да буду бирани у звање на факултету. Они ће ван свога радног

времена врхунска достигнућа пружати нашим студентима. Хвала вам, господине министре, и за ово.

Оснива се Национални савет, тзв. акредитационо тело. У једној реченици, то је највећа мафија била у образовању. Видите како имам храбрости да кажем. Неће више да буде. Оно ће бити независно сада и од Министарства и од Скупштине, имаће свој извршни орган, имаће свог директора и даље да не улазим у ситнице.

Ово је важно, видим да је било неразумевања у ова два дана, уводи се јединствени информациони број просвете које води Министарство. Али уводи се и регистар, акредитациони, високошколских установа, уводи се други регистар, акредитационих и студијских програма, и неће више бити измишљени програм једна наставна јединица. Уводи се јединствени информациони број, тзв. ЈОБ, који представља кључ за препознавање свих података о једном студенту. Нема више манипулација.

Осмо, мандат декана је три плус три, с тим да им се уназад ово не рачуна. То значи, пошто су питали, да они који су били уназад 10 година, могу да конкуришу за то место.

Даље, престанак радног односа на факултету. То је решено, могу се стручним службама Министарства обратити, да ја не говорим о овоме.

Е сада, дозволите, уводи се менаџер универзитета. Ја сам предлагао да се уведе менаџер и на факултете. То је некад било, знате, директори факултета у једној од бивших социјалистичких, да кажем тако, република и показало се изванредно. Декан је водио наставно-научне ствари, а менаџер зна се већ шта ради.

Дозволите, пошто ја нисам јуче излазио из овог дома, зарад угледа овог високог дома, господине министре, видим да сте ви врло добро одговорили када су у питању мигранти. Један представник једне минорне политичке групе је тако лоше говорио о мигрантима, што не припада овом високом дому, српском народу и српској држави. Баш на мигрантима Србија је добила углед широм света, што нам признају и европски и светски званичници. Тај представник минорне политичке групе је професор, али треба толико да зна да за време Првог светског рата, поред других, Француска је школовала 6.000 наших ђака и студената, а од тога 4.000 о свом трошку. Да ли је тачно, господо, или професоре минорне политичке групе, или не? Ја се, у име високог дома, у име странке којој припадам, извињавам свим грађанима Републике Србије због увреде коју је јуче тај професор, посланик и представник минорне групе нанео овом високом дому.

Дозволите још на крају да кажем, кад је у питању квалитета васпитања и образовања, једну реченицу. Какав је то квалитет знања професорке универзитета која је ових дана изјавила, а зове се др Весна Пешић, требало би да зна, или се прави да не зна – шта је фашизам и диктатура? Она је, веровали или не, председника државе Александра Вучића назвала Мусолинијем а све нас у странци и посланике фашистима. Ја јој препоручујем, као колегиници професору, да овај текст који је објавила у једном дневном листу унесе у своју дневну собу да је свакодневно подсећа на њене високе научне мисли и достигнућа.

Када је у питању буквар, препоручујем Заводу за унапређивање и ауторима три реченице на почетку из којих ће произаћи суштина свих програма. Прва реченица: Без рада нема живота. Друга реченица: Ја волим своје родитеље. Трећа: Ја волим своју отаџбину. На бази тога ће се разгранати све до краја.

На крају дозволите још да кажем неколико реченица због увреда које сам тобоже ја изрекао, те сам дужан да образложим као човек струке а везано с квалитетом образовања. Рекли су, кад сам надимке рекао јутрос, да сам увредио. Морам господу професоре који су овде упозорити да надимке изучава помоћна историјска наука која се зове топономастика. Рекао је представник странке бившег режима, нема га нажалост овде, да ме студенти слушају.

Моји студенти знају то. Један је писао, сада је ванредни професор на факултету, „Надимци Дубровчана у средњем веку“. Објаснићу о чему се ради, ради грађана Србије и свог ауторитета на Факултету и овог високог дома. На пример, човек који је продавао кожу звао се Ђорђо или Јорјо Бенчетић – Кожар. Значи, занимање му је надимак. Човек који је пио, кажу Пјанац, име и презиме. Дакле, надимци на неки начин одражавају звање, занимање, али и лоше ствари, нпр. код мене и вас или било кога другог.

На пример, ја сам дужан да образложим датумима, дан, месец и секунду, јер у овом дому не желим изговарати напамет ништа. Кад сам рекао за једног човека да је краљ стечајева, дозволите да цитирам само три реченице. Дакле, 14. априла господње 2011. године, у једном листу полиција чешља „краља стечаја“. Дана 16. априла 2011. године – стечајни управник је отерао раднике, а фирме очерупане. Зна се о коме се ради, нећу име да кажем. Дана 27. априла ухваћен је тај и тај фантом – „краљ стечаја“, ударни наслов. Даље, обраћа се „краљу стечаја“ – бруко, колико си мазнуо пара, следећи наслов.

Госпођо председнице, ја у овом дому никад нећу напамет ништа рећи, а да не пропратим изворима.

Друго, господину чија је посланица покушала да ме вређа, с обзиром на моје године, ја јој препоручујем и свим посланицима из њене посланичке групе, да ви будете сведоци – 64 степенице ћемо трчати, а они нека буду млађи од 30 година. Толико. Њој на знање и васпитање.

На крају, предлажем да се закони усвоје и мислим да ћемо имплементацију заиста довести на ниво и драго ми је што, господине министре, родитељи већ ово знају по школама, али нажалост посланици и неки професори не знају. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Изволите, Александра Јерков.

Ви сте хтели реплику? Татјана Мацура.

ТАТЈАНА МАЦУРА: Добар дан. Желим да укажем на повреду Пословника члан 106. став 1 – говорник може да говори само о тачки дневног реда о којој се води претрес. С тим у вези, ништа што је изнето у последњих неколико минута нема никакве везе са образовањем, које је данас тема на дневном реду Скупштине. Такође, током говора народног посланика само сам рекла да се држи теме. Никаквих увреда није било. Изговорила сам једну једину реч, а то је – тема. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Он није мислио на вас него на посланицу Јањушевић, а то је било у току преподневног заседања. Знам ја на кога је тачно мислио и ко га је увредио говорећи да има одређени број година. И ја сам реаговала јер мислим да године овде нису релевантне за наше политичке дискусије. Ако желите, гласаћемо о повреди Пословника.

Реч има Саша Радуловић.

Молим вас да дозволимо, ако се посланик препознао, да објасни у чему се препознао. Као председник сматрам да има право на реплику јер сматра да се препознао.

Изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Не знам колико минута је говорено о свему осим о тачки дневног реда – прича о стечајевима, остала подметања која заиста никакве везе са истином немају. Наравно, ја сам поносан на све што сам радио у стечајевима, спасио доста имовине за повериоце, многи људи су завршили у затвору због тога, због онога што сам радио. Да постоји ишта што је спорно око тога до сада, пет година је већ прошло откако су на власти, био бих процесуиран. Требало би да се сете док сам био министар шта су говорили. Међутим, поента свега овога је – пет година су на власти, ниједну од ових ствари о којима само причају нису урадили.

Значи, слушати овде не знам колико минута заиста је замајавање свих грађана Србије неким стварима које никакве везе са темом немају. Ово је јако важна тема коју имамо данас, значи два закона – Закон о основном образовању, Закон о високом образовању, треба да расправљамо о томе. Имамо јако мало времена зато што је обједињена расправа, по нама из необјашњивих разлога. Закон је још и по хитном поступку. Неке ствари у закону не ваљају. Треба да разговарамо.

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, понављате вашу дискусију и одговарате репликом на оно што је било упућено вама.

САША РАДУЛОВИЋ: Оппростите, ово је моја реплика, немојте да се мешате. Знаш да вам смета реплика, престаните да се мешате.

ПРЕДСЕДНИК: Ма не смета ми.

САША РАДУЛОВИЋ: Требало је да зауставите посланика да не злоупотребљава своју позицију и говори о свему осим о тачки дневног реда. Ја у реплици имам право да кажем оно што мислим да кажем. Значи, не говоримо о теми, не говоримо о тачки дневног реда, говори се о свему осим о закону.

ПРЕДСЕДНИК: Где пише тачно то? Ево, покајала сам се што сам вам дала реплику јер не поштујете Пословник.

(Саша Радуловић: Срам вас било. Срам вас било.)

Хвала вам, професоре, што покушавате да ме одбраните, није потребно. Свашта ја издржим, и срам ме било, свашта ја чујем без микрофона. Добро, драго ми је да вас није срамота што ...

Молим вас, посланици, дозволите ми само да даље водим седницу. Свако говори о себи када добије шансу и добије микрофон. Полако само. Посланик не зна шта су реплике, не зна шта је Пословник, моја грешка је што сам ипак дала реч.

Марко Атлагић, пробајте да одговорите.

(Александра Јерков: Реплика.)

Рекли сте прво реплика, а онда се буните. Ви немате право, не знам чиме сте ви изазвани.

(Саша Радуловић: Правите се невешти.)

Добро, ви се правите невешти. Када сте били министар, онда вам је све било у реду.

Молим прекид седнице на две минуте. Пауза од две минуте. Не дозвољавам да ме вређа нико и да каже – ја сам опозиција, имам права да вређам. Немате права да вређате.

(После паузе – 16.35)

ПРЕДСЕДНИК: Изволите, реплика.

Реч има професор Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштована и уважена председнице Народне скупштине, шта рећи о претходном говорнику кад каже да нисмо у теми а ради се о васпитању, квалитету образовања и васпитања? Да није истина оно што он каже. Он је мене тужио суду за тобоже клевете и увреде у овом високом дому. Морам да обавестим грађане да сам суд добио првостепени и другостепени, али се господин није усудио да дође на суд. Замислите, тај претходни говорник је чак био и кандидат за председника државе, али мора да зна да ја имам свако решење његово када је кажњен и са колико. Хвала. Толико да се зна.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Љупка Михајловска.

Имате минут и 12 секунди.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Немам довољно времена. Чекам мало да се смире, не чујем саму себе.

(Александра Јерков: Реплика на претходно излагање.)

ПРЕДСЕДНИК: Ја сам шокирана.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Само ми вратите време и све је у реду.

ПРЕДСЕДНИК: Ја сам шокирана. Шта једна особа нормална која покушава да води седницу може овде све да издржи ...

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Прозивали сте Александру. Пошто ми не дају да говорим, ја користим прилику да вас позовем на кафу да се лепо испричамо и да вам објасним све што вам ваши најближи сарадници очигледно нису објаснили у погледу инклузивног образовања.

Имам замерку на то што се нико не бави наставничким компетенцијама. Тридесет плус шест ЕСПБ за некога ко ради у просвети, у односу на 300 ЕСПБ колико треба да стекне током основних и мастер академских студија је страшно.

Имам примедбу на помињање развојних група у закону, будући да сте узели зајам од 47 милиона евра ...

ПРЕДСЕДНИК: Дозволите да вас прекинем пошто је ваша група, захваљујући претходним говорницима, минут и 12 секунди ...

(Владимир Ђурић: Почела је да говори, ви је нисте чули.)

Знате шта, мени је очигледно да посланици из посланичке групе Доста је било желе овде инциденте, желе да варају грађане Србије. Значи, Љупка Михајловска је добила реч, њиховој посланичкој групи је остало

минут и 12 секунди, говорила је минут и 25 секунди, након чега су одлучили да ме извређају. Шта ја сада треба, под овим увредама да кажем – ево, изволите, причајте колико желите?

(Саша Радуловић: Срам вас било. Нико вас није вређао. Говорите неистину.)

Знате шта, можда вама ваше окружење из којег сте ви потекли одобрава да говорите – лажете, циркус, на шта ово личи. Моје окружење сматра да је то неваспитање. Значи, нисмо из истог миљеа, шта да радим сад. Моје окружење не долази до председника било ког тела и овако говори. Различити смо.

Ако неко жели да настави...

Александра Мајкић има своје време.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА МАЈКИЋ: Поштована председнице, поштовано председништво, поштоване народне посланице и посланици, поштовани министри и представници Министарства, данас су испред нас два веома важна закона. Два закона која су реформска и за која је била потребна велика храброст да би се та два закона урадила, поднела пред Парламент и да би се ова два закона усвојила.

Пре свега је потребна храброст да би се ова два закона спровела у праксу, због тога што ниједна реформа није лака, али нарочито није лака реформа која се тиче образовања, због тога што је то веома битна и осетљива тема и, пре свега, одређује будућност читавих генерација које ће се убудуће образовати у Србији и које ће убудуће радити све послове у нашој земљи.

Оно што ме радује, а што сам чула на Одбору за образовање, јесте да је министар најавио да ускоро у Скупштину долазе и измене и допуне прописа које произлазе из закона о просвети, као и закон о финансирању високошколских установа, али оно што ме је највише обрадовало је управо то да је министар најавио да у свом мандату жели да уведе да средњошколско образовање у Србији постане обавезно. Ја ћу бити веома поносна уколико то буде у овом мандату када сам ја посланик, да могу да дигнем руку за то, због тога што сматрам да ће нас то приближити земљама које су развијеније од нас и да ће представљати историјску прекретницу у историји образовања у Србији.

Оно што су неке од најзначајнијих ствари у ова два предлога закона јесте увођење јединственог информационог система у просвети, да ће на једном месту имати податке и о ученицима и о запосленима и о установама образовања, али такође и јединствени образовни број који ће ученик

добити на почетку свог школовања. Сматрам да је овај јединствени образовни број веома значајан, не само због тога што ће постојати сви подаци о ученику на једном месту него и због тога што ће се међу тим подацима налазити и подаци о његовим наградама, успесима и слично.

Мислим да се у досадашњем начину образовања у Србији увек, као и у целокупном друштву, највише пажње посвећивало онима који су лоши, који су најлошији, па је са њима радио и педагог и психолог, а чини ми се да су најбољи ђаци и студенти увек на неки начин били запостављени у систему који је иза нас. Овај јединствени образовни број ће омогућити да се дете каријерно прати, као и да се његов успех пројектује.

Оно што ми се нарочито допада у Предлогу закона који је испред нас је спајање привреде и факултета, тј. да ће први пут факултет моћи да оснује привредно друштво и да из средстава која заради то привредно друштво може да користи новац за унапређење услуга факултета, односно искључиво може да користи новац за то. Мислим да је то такође веома битно да би се превазишла уравниловка коју смо наследили и која је дуготрајно била у Србији, па да се они који су најбољи, који умеју да управљају привредним друштвом, уносе уз помоћ менаџера факултета, уколико зараде тај новац, да тај новац буде усмерен у пружање неких нових или развитак старих услуга и да од тог самог менаџмента и управе факултета у ствари зависи квалитет образовања, наставе на том факултету.

У законима се повећава одговорност свих учесника у образовном систему, па тако имамо да у случају да дете повреди дисциплину у школи родитељ плаћа новчану казну, у случају да је родитељ незаинтересован за оцене детета, тада се детету може одредити заступник који је најчешће психолог у школи, уколико ученик повреди дисциплину у школи може да му се одреди друштвенкористан рад, а нарочито ми се допада то што се много прецизније наводи које су обавезе, како школских одбора, тј. органа управљања, тако и директора.

У ранијем предлогу закона, тј. у још увек важећем закону на много места пише шта директор може да уради, али ја мислим да је веома значајно да се каже шта мора да уради, јер оно што може, он може а и не мора, а оно што мора, то је његова обавеза.

Уз много неких, што би рекли, правних института који, наравно, имплицирају у пракси велике промене, као што је студирање уз рад, које су помињале неке моје колеге тако да нећу понављати, кратки програми студирања, целоживотно образовање, чињеница да су чланови студентских парламената две године чланови уместо, раније, једне године, што мислим да је добро у пракси. Затим, најава да ће се повећати број бесплатних

уџбеника, којих је и досада, ове године, дато, чини ми се, 86.000 бесплатних уџбеника, али и најава да ће се тај број повећати је сигурно значајна, јер је потреба за тим константна.

Реформа гимназије. Као неком ко је ишао у гимназију увек ми се чини да је мени и мојим вршњацима фалила изборност у неким предметима, да смо могли сами себе да усмеравамо и тада бисмо свакако имали више интересовања за оно што учимо. Затим реформа средњих стручних школа, што мислим да је веома битно, јер, као што је и неко из Министарства рекао, то су школе које изискују највише финансијских средстава а њихова технологија рада се заснива на технологији фабрика од пре 20 година.

Све ове реформе које сте навели у законима као и најава да се у реформске процесе креће већ у 2018. години мени дају наду да ће се у образовни систем увести ред, дају ми наду да ће се повећати образовни ниво становништва и дају ми наду да ће неке нове генерације које крећу или које су већ у образовном систему имати много квалитетније образовање него што је то било у претходних 20 година, када смо ја и нешто млађи или старији од мене пролазили кроз тај образовни систем. У сваком случају, пуна подршка и похвале за ова два закона. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Изволите. Повреда Пословника.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, госпођо Гојковић.

Јавила сам се пре извесног времена. Не знам да ли сте чули да је господин Атлагић у свом излагању господина Мићуновића назвао шарлатаном, а оно што он говори је на ивици здравог разума.

Друга ствар, госпођо Гојковић – члан 107 – ви на такав начин дискриминишете особе са инвалидитетом у овој скупштини да је то превазишло сваку меру. Ако ви нисте чули да се госпођа Михајловски јавила за реч, да је минут покушавала нешто да говори док сте се ви претварали да је не чујете а она не може да говори као други посланици јер не може да устане и да дође до микрофона, нема услова да приђе микрофону, онда је то једна ствар, али свакако за своје понашање треба да јој се извините.

Заиста нема смисла да се тако понашате. Знате и сами да је њен пратилац имао проблема да уђе у Скупштину онда када сте забранили да грађани улазе у Скупштину. Немојте се тако понашати према посланицима. Ја разумем да сте пристрасни. Разумем да имате намеру да дајете већа права посланицима позиције. Разумем да вам је колега Мартиновић наредио да дате још само Атлагићу реплику па да прекинете са тим, иако сте пре тога

мени рекли да ћу добити право на реплику, али немојте, госпођо Гојковић, ово стварно правити од Скупштине, срамота је.

Срамота је да се као председница тако понашате. Срамота је да то радите. Немојте кршити члан 107. Немојте вређати достојанство Скупштине, достојанство грађана и немојте се на тај начин понашати према посланицима. Разумем да нећете да ми одговарамо, али урадите то на мало елегантнији начин, да баш не приметимо да вам Мартиновић даје упутства како да водите седницу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Реч има народни посланик Маја Гојковић.

Изволите.

МАЈА ГОЈКОВИЋ: Да, повреда Пословника, иако бих имала заиста право на реплику по члану 104, јер је посланица злоупотребила Пословник, институцију повреде Пословника, да би ме по члану 104. онемогућила да јој одговорим. Јер ово што је изговорила је тешка увреда. Тешка увреда, највећа увреда коју је било који посланик доживео за годину дана колико ми овде радимо. Да ја вређам неког посланика зато што је инвалид! Па, срам вас било!

(Александра Јерков: Да, то радите.)

Па казните ме, председавајући. Казните ме, зато што ћу посланици Јерков да кажем да стварно, ако не уме политички да се бори, ако не зна како ће да освоји гласове грађана Србије на други начин, онда је стварно ово врхунац интелектуални, политички, који је она данас достигла, да вређа председавајућег која у породици има инвалиде.

(Дијана Вукомановић: Сви имамо у породици инвалиде.)

Да вређа некога, да ја некога дискриминишем по том основу, онда је то стварно дно које може да доживи овај парламент. Срам вас било!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Одређујем паузу у трајању од два минута док се створе услове за наставак рада Скупштине.

(После паузе – 16.50)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Настављамо даље са радом. Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић.

Изволите

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Поштоване колеге народни посланици, поштовани министри са сарадницима, ево данас пред нама два важна законска предлога.

Ја бих у ствари рекао један уобичајен скупштински дан када показујемо како на ефикасан начин функционишу институције ове земље. Наиме, данас јесте и дан када показујемо како изгледа један политички систем у коме његови актери поштују дата обећања и испуњавају реч коју су дали у дану када су у овом уваженом дому полагали заклетву.

Наиме, не тако давно мандатарка за састав нове владе, а данас већ премијерка, нама је овде образлагала програм рада Владе и негде на крају тог програма постоји једно поглавље 6, где се говори јасно о образовању.

Управо ово данас што је пред нама је испуњавање тог програма за који је тада добила подршку посланика СНС-а, подршку странке у целини и, на крају крајева, председника странке и председника државе Александра Вучића.

Оно што је занимљиво у том програму, морам рећи да је дала акценат на неколико ствари којима ће се њен тим и Министарство образовања бавити у будућности. Споменућу да је то доступност предузетничког образовања, побољшање квалитета високог образовања, али свакако водећи рачуна и о давању статуса запосленим, наставницима, оног статуса који они у ствари у овом друштву и заслужују.

Негде у ранијим расправама, иако су покушали да деградирају овај ваш предлог представници опозиције, мислим да нису успели у томе, изнеле су моје колеге посланици из СНС-а доста добрих ствари које су садржане у овим законским предлозима.

Ја сам припремио неке, па ћу просто да напоменем, а неке од њих су, кажем опет, ове које ћу споменути покушали да нађу као начин да дискредитују сам закон.

Гледајући чл. 3, 4 и 5 као неко ко долази из вишенационалне средине, а то Суботица свакако јесте, знам колико је мојим суседима важно образовање на матерњем језику и јасно је да је овим члановима апсолутно дато право образовања сваком човеку и сваком појединцу у овој земљи, свакој групацији, из које год долазили.

Оно што је добро у члану 5 је свакако то образовање на језику националне мањине, уз обавезу учења српског језика у току образовања. С тим у вези је и члан 123, где није одузето право давања мишљења Националном савету када је у питању именовање директора школа, али као неког необавезујућег и неког елемента који је потребно дати у законском року од 15 дана.

Међутим, оно што ми је нарочито запало за око у самом предлогу закона је овај члан 23.

Поштовани министре, покушали су ови душебрижници, велике патриоте Срби и православци, бог ће знати шта већ, да управо дискредитују закон на овом члану. Наиме, овим чланом је дата могућност школовања и деци мигрантима која у пропутовању кроз ову земљу, а напомињем ради грађана Србије, њих је неколико десетина и све их је мање из дана у дан, јер њихов пут и њихово крајње одредиште није Србија.

Међутим, ако боље погледате, ја вам честитам на овом члану из разлога што сте дали могућност образовања свој деци која су поднела захтев за држављанство. Напомињем, наспрам ових неколико десетина мигрантске деце која се данас образују у Србији имате десетине хиљада данас само у Републици Српској и Федерацији БиХ, у конзулатима имате преко 50.000 поднетих захтева за држављанство. Ако томе додате захтев за држављанство у Црној Гори, Македонији, Хрватској, Мађарској и осталим земљама у окружењу, мислим да се тај број мери увелико стотинама хиљада.

Ви сте овим чланом омогућили свој деци, нашим сународницима из окружења, да се адекватно укључе у образовни систем Републике Србије. Мислим да је то нешто што је круцијално важно за читав наш народ и ја вам заиста честитам на овоме. Са једне стране имате нешто што сте показали, што је одлика српског друштва, хуманост, брига о детету, ма како се оно звало, макар то било десетина, седамдесет, осамдесет или стотинак мигрантске деце, а са друге стране имате стотине хиљада подносилаца захтева за држављанство који су овим законом укључени у образовни систем у Републици Србији. На томе сам вам као народни посланик изузетно захвалан.

Што се тиче члана 71, он је веома сличан и видим овде да је омогућено за децу и ученике који стално или привремено бораве у иностранству такође да се настава води на српском језику и организују се по неком посебном програму, и то јесте брига о дијаспори и Србима у окружењу. Има ту још један члан који омогућује рад наставницима у иностранству. Не бих више о томе.

Овај други предлог закона, који се тиче високог образовања, две ствари су ми запале за око, а мислим да је то важно данас сваком студенту у Србији – увођење студирања уз рад. Не знам колико је потребно објашњавати, јер мислим да је то круцијална ствар данас. Овим законским предлогом сваком студенту у Србији је омогућено да ради, зарађује и тиме олакша и свој живот и живот своје породице и дато је оно додатно време за завршетак студија.

Оно што је и мени као студенту у једном моменту недостајало је увођење категорије предавача ван радног времена. Ово јесте начин да се у тај наставни програм укључе људи из реалног сектора и то ће свакако студенту омогућити нешто касније лакше укључивање у неко радно окружење, вишу плату у старту, а о привредницима да не говорим, јер добиће човека кога ће лакше интегрисати у свој систем.

Министре, ја сам само неке набројао али доста је ту позитивних и прогресивних ствари због којих можемо подржати ово законско решење. Као што сте и сами рекли, може време донети и неке промене, могу се показати неке мањкавости, ништа није закуцано, али је свакако храбар искорак у покушају стварања бољег друштва и покушају побољшања квалитета образовања у Србији.

Још једном помињем као посланик посланичке групе СНС, у дану за гласање ћу свакако подржати оба законска решења а позивам и људе из опозиције, који упорно покушавају већ данима да дискредитују овај закон, да исто то учине. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Миланка Јевтовић Вукојичић.

Изволите.

МИЛАНКА ЈЕВТОВИЋ ВУКОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, уважени министре са сарадницима, колеге посланици и посланице, поштовани грађани Републике Србије, пред нама се већ други дан налазе два врло значајна закона, закони из области образовања, и то закон о основама система образовања и васпитања и закон о високом образовању.

Оно што најпре желим да кажем, односно оно што најпре желим да похвалим то је претходни поступак, односно поступак који је претходио доношењу закона, а то је један партнерски однос Министарства са свим оним релевантним чиниоцима на који се оба ова закона односе. То је један апсолутно транспарентни поступак, то су јавне расправе, то је објављивање предлога закона на вашем сајту, где су сви они који су имали потребе да узму учешћа у доношењу овог закона на адекватан начин и узели.

Посебно желим да обратим пажњу на Закон о основама система образовања и васпитања, али ћу се фокусирати на једну групу, односно на један део законских одредаба које желим да похвалим, а то је у ствари препознавање Министарства просвете да за децу, ученике и одрасле којима је неопходна додатна подршка и помоћ обезбеде адекватно васпитање и образовање, односно образовање у складу са њиховим потенцијалима и у складу са њиховим потребама. Та група тиче се деце, ученика и одраслих

који су из разних разлога ускраћени за задовољење васпитнообразовних потреба, тиче се особа са тешкоћама у развоју, тиче се особа са инвалидитетом, тиче се Рома и припадника других тзв. рањивих група.

Оно што такође желим да похвалим то је да је Министарство и те како препознало доношење индивидуалних образовних планова. То су обавезе школе, односно стручњака из школа који у складу са потребама сваког детета и у складу са њиховим потенцијалима раде индивидуалне образовне планове.

Такође желим да похвалим и препознавање Министарства просвете које се тиче рада интерресорне комисије, јер није само код неке деце која су ускраћена за адекватну подршку довољан индивидуални образовни план, неопходна је и додатна подршка као и остваривање права на услуге и образовања и здравства и социјалне подршке.

Интерресорна комисија је та која на основу развојних потреба и детета и ученика и, наравно, и одраслог, подразумева се све, предлаже мере и услуге које сваком конкретном детету и ученику треба да буду пружене да би оно адекватно и благовремено могло да одговори на васпитно-образовне потребе школе.

Оно што такође ви у закону препознајете и што нормирате законом то је потреба неопходности педагошких и андрагошких асистената али исто тако врло добро препознајете у закону да је неопходно и укључивање личних пратилаца, посебно код деце и ученика који не могу самостално да се крећу, који не могу самостално да се хране, којима је потребна подршка у одржавању хигијене, у комуникацији итд.

Такође је неопходно и укључивање, и то такође препознајете у закону, и особе која врло добро познаје дете, односно некога ко је детету близак. То је најчешће родитељ или законски заступник. Наравно, у оним случајевима где то не постоји, то су представници установе социјалне заштите, која је по закону и обавезна да пружа породичноправну заштиту таквој деци.

У домену ове категорије посебно осетљивих и рањивих лица, оно што је ново у овом закону и што посебно наглашавам и посебно желим да похвалим то су ресурсни центри. То су, у ствари, центри који ће се оснивати и пружати додатну подршку и помоћ установама у које су укључена и деца и ученици и одрасли, али пружати подршку и помоћ и интерресорној комисији за ову децу како би користила асистивне технологије. Наравно, они неће пружати помоћ само у коришћењу асистивних технологија, већ ће пружати помоћ и остварити координацију и

сарадњу и са стручњацима који ће моћи да обучавају ове кориснике за коришћење асистивних технологија.

Надам се да ћете подзаконским актом који сам видела да ћете донети у сарадњи са другим надлежним министарствима, а то је Министарство рада, Министарство здравља, Министарство државне управе, моћи на адекватан начин да нормирате оснивање ресурсних центара, јер више је него сигурно да су овакви центри неопходни за пуни развој лица која имају потешкоћа у развоју.

На крају, хтела бих да кажем да је за сваку похвалу формирање јединственог информационог система просвете, не само из разлога прикупљања података, што се тиче и ђака, што се тиче и установа, већ и анализе тих података ради праћења ефеката примене закона и имплементације закона, али и препознавања мањкавости овог закона.

Морам да кажем да је највећа добит формирања јединственог информационог система управо то што он пружа полазиште и базу за планирање, а планирање је основ успешности свих система и свих сегмената нашег друштва, а посебно сегмента васпитања и образовања. Улагање у васпитање и образовање није трошак, то је инвестиција. Србија и СНС желе да Република Србија буде друштво знања и ми ћемо свакако у дану за гласање подржати оба закона. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Студенка Ковачевић.

СТУДЕНКА КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, поштовани министре, пре свега упућујем вама и вашим сарадницима захвалност на преданом раду у сфери образовања. Показали сте како се и најсложенији проблеми могу решити посвећеношћу.

Предлогу закона о основама система образовања и васпитања приступило се са циљем да се концепција развоја целокупног система образовања прилагоди времену и условима у којима се може одвијати овај процес у Србији, а уважавајући потребу за усаглашавањем и прихватањем тенденција развоја европског система школства и школства развијених земаља.

Образовни ниво укупног становништва Србије, без обзира на релативно дугу традицију обавезног основног и средњег образовања, није задовољавајући. Показатељи нивоа образованости становништва, односно школска спрема, писменост и компјутерска писменост директно су повезани са степеном друштвеноекономског развоја. Подаци указују да је потребно додатно ангажовање система, како образовног тако и осталих који

могу да пруже подршку, јер је овако низак ниво образовања један од узрока преношења сиромаштва кроз генерације, посебно међу ромском популацијом.

Подизање нивоа образовања је ефикасан начин за смањивање сиромаштва. Мислим да смо тога сви свесни. Неки кључни подаци о постигнућима наших ученика у међународном програму провере знања 2012. године показују да наши ученици нису довољно припремљени за живот у савременом друштву. У решавању овог проблема неопходно је створити законске предуслове.

Решење овог закона ће утицати на ученике, родитеље, наставнике, васпитаче, установе, грађане, привреду, предузећа и предузетнике. Дакле, направили смо први корак. Исход примене ових одредаба може бити изузетно позитиван за све релевантне чиниоце које сам поменула. Важно је да свако да свој допринос приликом имплементације.

Свакодневно смо могли чути у народу да нам је образовни систем лош. Управо чинимо први корак ка модернизацији и трансформацији образовног система. Даме и господо, подржимо закон и апелујмо на све учеснике у систему да дају свој максимални допринос у континуираном спровођењу ових закона у пракси. Сви заједно можемо допринети да нам ниво образовања буде и виши и квалитетнији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Срђан Ного.

СРЂАН НОГО: Поштовани господине министре, ако је овај закон толико добар као што ви и владајућа већина кажете и ако има толику друштвену подршку и подршку стручне јавности, објасните ми онда, молим вас, како смо ми на писарници Народне скупштине добили велики број примедби на овај закон од стране синдиката запослених у просвети.

Исто тако, објасните ми како је велики број примедби изнео и Национални просветни савет на предлог вашег закона. А подсетићу вас да Национални просветни савет чине људи који представљају најстручније институције у Републици Србији – представници свих државних универзитета, Српске академије наука и уметности, Матице српске, као и струковних удружења, друштва математичара, физичара, хемичара, географа, разних ликовних уметника и педагога итд., итд. Да ли то онда оповргава ту чињеницу да имате велику друштвену подршку релевантних и стручних удружења за доношење оваквих закона?

Осврнућу се на нешто што сте јуче рекли. Наиме, чуо сам да се често истиче да неће бити политичких злоупотреба и партизације са овим законом и да ви лично то нећете дозволити, да ћете бити у стању да се

одупрете таквим притисцима, па сте чак и рекли да лично познајете 700 директора школа у Србији и да ћете моћи да будете у стању да испратите стање у свакој од 1.751, како рекосте, школе које имамо на територији Републике Србије и да ћете бити меродавни да пресуђујете и доносите одлуке. Пракса вашег досадашњег поступања ми не дозвољава да вам поверујем, него морам да изнесем сумњу и доказе да ћете поступати другачије.

Наиме, да можете да испратите стање у 1.700 школа заиста не могу да поверујем, зато што од јула ове године нисте у стању да ми одговорите на једно просто посланичко питање, ни ви ни целокупан тим вашег министарства. Наиме, ја сам вас питао како се звао, од оснивања до данас, Универзитет у Приштини који је сада са седиштем у Косовској Митровици, односно да ли се икада звао универзитет Косова у Приштини. Још увек немам одговор, иако вас Пословник Народне скупштине обавезује да ми одговор доставите у року од две недеље. Ево прошло је три месеца, ја немам одговор на то питање. Како ћете онда моћи да испратите 1.751 школу када не можете, са шест државних универзитета, да дате одговор како се он звао?

Подсетићу вас да је велики број диплома са тог универзитета у правном саобраћају, фалсификованих, и носе баш назив – универзитет Косова у Приштини, а тако се тај универзитет никада није звао. Велики број државних чиновника, тужилаца, полицајаца, судских вештака има управо такве дипломе. Молим вас да просто будете ажурни, да ме демантујете и да ми дате званичан одговор на то питање.

Друга чињеница која показује да ви и те како не можете да будете непристрасни и лишени партијске обојености јесте случај са Националним просветним саветом. Пошто се Национални просветни савет већином гласова својих чланова, који чине, понављам, високообразовани људи, представници најрелевантнијих академских заједница у Србији, негативно изразио о предлогу вашег закона, ви сте сменили председника Националног просветног савета, човека који је био проректор универзитета, декан математичког факултета, који је своје основно, средње, факултетско образовање, докторске и постдокторске студије обављао на најпрестижнијим универзитетима широм Европе, у Русији итд., преко 40 научних радова.

И то није спорно. У реду, не слажете се, смета вам, сменили сте га. Дешава се. Смењиваћете тако и директоре школа, није спорно. Али предложили сте и изабрали на скупштинском одбору мр Милибора Саковића за новог председника Националног просветног савета, човека који

је директор Прве економске школе и више од 50% његове биографије чине ствари као што је: уредио фасаду, уредио ограду, средио двориште, окречио школу итд., направио сајт школе итд. То су техничке ствари, које се подразумевају. Па имате и клинце који могу то да ураде са неким својим удружењем. Да ли га то чини релевантним? Да ли ћете таквим начином сутра бирати директоре школа?

Зато не могу да се сложим са тим вашим тврдњама и и те како имам разлога да сумњам да ћете управо радити онако као што ми упозоравамо из опозиције, ево, већ два дана.

За крај, мени је драго да сам из уста народног посланика СНС-а чуо потврду да су мигранти будућност Србије, јер како другачије објаснити да 40.000 младих људи, високообразованих људи напушта Србију сваке године, да имамо страشان одлив, а да држава ништа не чини да то спречи? Једино тиме, што је рекао цењени колега мало пре мог обраћања, да су мигранти будућност Србије, а то је данас, подсетићу вас, рекао и амерички амбасадор Скот – да ће за многе мигранте крајње одредиште бити Србија.

Да ли ви тако желите да супституишете недостатак нових младих људи у Србији и зато се не бринете за одлив? Јер овај закон, чак и да је добар као што ви кажете, неће решити ништа, зато што имамо озбиљне друштвене проблеме које тешко да може да реши само једна странка – који јесу наслеђени, али су генерисани лошом Владом која је ушла, ево, већ у шесту годину свог мандата, која није у стању да се избори са немогућношћу перспективе за младе људе, немогућношћу да напредују, зато што се промовишу погрешне вредности. Промовише се да директор ЕПС-а може да буде човек који је власник печењаре. Промовише се куповина диплома – колико људи у јавном сектору има купљене дипломе? – уместо науке, уместо знања, уместо рада, уместо труда.

Молим вас, министре, ми смо знали и да вас похвалимо, да нам ви будете сарадник да се то измени. Промовише се на телевизији наркоманија, проституција, селективна правда. Шта да каже тај млад човек када све то види, када види извршитеље који избацују људе из станова зато што због немаштине не могу да сервисирају рачуне и када види очигледну неправду свукуда? Е, ако то не решимо, господине министре, цаба нам било какви закони. То је кључни проблем Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Морам да вам одговорим да је наш универзитет, државе Србије, Приштински универзитет са седиштем у Косовској Митровици, и нема другог. Све друго што има папире, не знам чији су, да ли су приватни, да ли су албански. Ово је српски, ту нема

дилеме. Морам да погледам папир да бих ја то вама рекао. Поуздано вам кажем како јесте.

Када су у питању примедбе синдиката, не прихватам, рекао сам данас више пута, из основног разлога што су били главни партнери. Знате како, ја сам морао неке ствари да прихватим из јавних расправа. Можда није било моје решење, па не мора бити ни свих синдикалних, али нека изброје колико чланова синдикалних решења је прихваћено у заједничком раду. Сва заштита радника и све друго је прошло, тако да је онда то или лицемерно или нисмо били заједно. Ја имам доказе да смо били заједно и радили заједно, јер смо методолошки, то сам поменуо јуче, имали припремну платформу иза које је ишао рад са четири велика синдиката, репрезентативна. Трајало је можда месец и по дана до два, члан по члан. А када ја негде имам састанке, они остану док дођем, да видимо шта смо урадили за тај дан.

Усаглашавањем и консензусом смо дошли до 90 и нешто посто свих ствари, сви синдикати и Министарство, радна група. Наравно да је свако имао још понека два-три члана, што је мање релевантно, не може свима све да прође. Па и овде ће бити амандмана, неће бити ни оригинал овог закона као што је ушао неки дан овде.

Када је у питању смена, не смењујем ја, наравно. Ја сам само дао иницијативу. То је разлика. Председник Националног просветног савета и ја немамо никакав лични разлог – бивши, наравно – да имамо личне сукобе. Ја сам имао сукоб са вођењем институције и са стајањем система у месту, са нерешавањем ствари. То је описано на много страна и, колико се сећам, цео Одбор за образовање Народне скупштине Републике Србије једногласно је донео такву одлуку, и сви чланови опозиције. Тако је бар мени речено, ако се не варам. Друго, садашњи избор човека који ради је привремен избор. Ви знате да после доношења закона иде тај прави избор.

Искористио бих прилику, јуче смо о томе причали доста, да не остане недоречено. Поменуо сам да смо истраживали колико је земаља Европе и како решавало питање Националног просветног савета, јер овде није прича да је министар неко ко је у колизији, нити је саветодавно тело као што је НПС, само му име тако каже да је саветодавно, неко ко на такав начин контролише Министарство. Не постоји таква врста контроле. Контрола је Народна скупштина. Значи, не може саветодавно тело по својој природи да то ради.

Заводи треба да добију неки иницијални задатак од Министарства. Тако то технолошки изгледа а онда то иде на НПС. Они као тело експерата треба да дају мишљење и савет, и тако је у свим европским земљама и у

Русији. Русија чак нема такво тело, Словачка нема такво тело. У Шпанији министар именује председника, улога му је искључиво саветодавна. У Португалији председник предлаже и парламент бира, савет образовања само даје припреме. У Италији председник НПС је сам министар, рецимо. Занимљиво. Претпоставља се да су на истом задатку, да им је добробит деце Србије, односно Шпаније, кога год. Иста му је улога – саветодавно тело које даје мишљење министру. Не знам зашто би министар био у опозицији са било ким од њих. У томе је проблем. Можда је неко направио такву причу, али то није. И то ја немам ништа лично. Француска – председник је министар образовања у Националном просветном савету и каже има право само да да мишљење. Могу даље да вам ређам све остале европске земље.

Од тога је направљена фама; у суштини је нема. Не стоји образовни систем тиме што министар намеће своје мишљење, стил рада. Бар у овом министарству јесте прављење експертских тимова и група. Ја могу послати на мејл за сваку прилику колико је група којом основном формирано и које су то угледне личности у томе учествовале. Наравно да зовемо памет са наших факултета и ко год се са стране појавио као добар експерт ми смо га позвали. Неки су и прихватили, неки нису могли, али то је стил рада. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Марко Парезановић.

Још 5 минута и 12 секунди је преостало време посланичке групе Српска напредна странка.

Изволите.

МАРКО ПАРЕЗАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре, драге колеге, с обзиром на то да имам јако мало времена, трудићу се да будем кратак. Желим да кажем нешто што мислим да је заиста важно, а тиче се начина избора директора.

Ја заиста мислим да у великом броју школа у Србији директори добро раде свој посао и да су то успешне школе, али као што сте и ви рекли у уводном излагању, постоје и они негативни примери где није могуће јасно утврдити одговорност и где није могуће сменити директора, јер шест од девет чланова школског одбора су из реда запослених или из реда родитеља који су на неки начин природно повезани са директором и ту постоје неке релације и нека „чувања“ која се на негативан начин одражавају на школу.

Мислим да је управо Чачак најбољи пример тога. Ја сам заиста дужан да кажем истину о ономе што се у Чачку дешавало. Ви сте у Чачку

променили два директора. Ради се о две школе у којима је немали број девојчица пријавио сексуално узнемиравање од стране једног наставника који ради у обе школе. Ја сам се мало и бавио том темом, разговарао сам и са ученицима и са члановима колектива, и са неким људима који су пре пет или 10 година учили у тим школама и дошао сам до фрапантног сазнања да су се ти догађаји дешавали низ година уназад. И пре пет и пре 10 година је то, практично, била јавна тајна у тим школама. Сви су знали али нико ништа није предузимао.

После тога Заштитник грађана је издао препоруку за смену тих директора. Међутим, школски одбори, који су повезани са директором, ту су препоруку игнорисали. Једини који је реаговао, реаговао је министар. И свака му част на томе. И уместо да сви то похвале и да имају поштен став и да кажу свака вам част на томе, нама се евентуално не свиђају ти директори које сте ви поставили, ми имамо оптужбе да је министар извршио пуч, да је не знам шта урадио у Чачку. Сматрам да је то јако некоректно и питам се да ли постоји емпатија код тих људи и свест да је то могло да се деси и њиховој деци, деци њихових пријатеља и да просто то не треба да служи за политичку промоцију.

Наравно да је у томе доминирао мој чачански колега, познатији као Бошко Пернар, али постоји једна много страшнија ствар коју је урадио од самог напада на министра. Он је оптужио министра да је у једној основној школи поставио директорку која никада није радила у основној школи. Марија Правдић је директорка, в.д. директорка Основне школе „Милица Павловић“ и она је четири године радила у Основној школи „Кирило Савић“ у Ивањици. Такође је оптужио министра да је поставио на место директора једне средње школе жену која никада није радила у средњој школи. Милица Томић је директорка „Прехрамбено-угоститељске школе“. Преко 10 година ради у настави, и од тих 10 година шест година је провела у средњој економској и медицинској школи.

Дакле бруталне лажи смо чули, омаловажавање и понижававање жена за овом говорницом и просто се питам како треба да се осећају те особе које су цео радни век посветиле настави, образовању, завршиле државне факултете, имају високе просеке и онда су доживеле да неко на националној телевизији, пред милионима гледалаца, износи лажи о њиховим каријерама. Мислим да је заиста битно, драги колега, чим се вратите у Чачак, да се прво извините тим особама због лажи које сте изнели о њима.

Да не узимам више времена, заиста мислим да постоји нека логика, с обзиром на то да су министар и локална самоуправа експоненти воље

грађана и логично је да имају могућност и право да кажу своје мишљење о тим директорима. У крајњој линији, министар ставља свој потпис на именоване директора, а у овој ситуацији нема могућност да искаже своје мишљење о њему. Зато мислим да је овај нови закон добар и баш зато да бисмо могли да решимо овакве ситуације, где имамо лош рад у школама, а годинама не може то да се реши због таквих законских решења. Хвала.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По ком основу, колега Обрадовићу?

(Бошко Обрадовић: Поменуо ме је директно.)

Није, рекао је кад се неко од колега врати у Чачак.

(Бошко Обрадовић: Мој чачански колега Бошко.)

Реч има народни посланик Срђан Ного, повреда Пословника.

СРЂАН НОГО: Молим вас, господине Арсићу, хајде да приведемо седницу крају у нормалном току. Члан 104. врло јасно каже да народни посланик има право на реплику уколико је био поменут у негативном контексту. Значи, поменуо је Бошка из Чачка. Једини посланик Бошко из Чачка је Бошко Обрадовић. Немојте да се правите. Чак и ако није директно именом и презименом, из обраћања јасно произлази на кога се мисли. Немојте тако да правите скандал у Скупштини.

И не плашите се ваљда реплике? Ја могу да разумем да је вас највише страх у овој Народној скупштини два минута реплике коју дају посланици Двери, али ето има вас 120, колико вас има, имате контролу над свим медијима. Није ваљда да наша два минута могу толико јако да уздрмају режим СНС-а.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ного, да по Пословнику могу, ја бих вашој посланичкој групи дао не два минута, него двадесет, 220, 2.220.

(Срђан Ного: Дајте нам два минута.)

Зато што сваки минут је неки глас мање за вас, али то је ваш проблем и нећу о томе да расправљам.

Такође, нисам дужан и не водим рачуна о томе који је народни посланик из ког места, зато што је Србија једна изборна јединица.

(Срђан Ного: Дужни сте да водите седницу.)

Водио сам седницу како треба, колега је рекао нека своја запажања, причао је о неком колеги када се врати у Чачак. Свако може да се врати, ко год је био у Чачку.

Реч има народна посланица Марија Јањушевић, повреда Пословника.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Указујем на повреду Пословника, члан 100. Уколико желите да полемишете са народним посланицима, треба да седнете у посланичке клупе. Мени је драго да сте сада управо показали колико је велики страх од тога да се Бошко Обрадовић обрати у овом парламенту, а такође смо добили прилику да посланици СНС-а то покажу и на делу.

Дакле, ако смо се већ сложили да имамо право на два минута реплике, немојте ви да бринете. Значи, треба вам то да Двери имају мање гласова. Зашто нам не дате реплику па ћете и ви бити задовољни јер ћемо ми добити мање гласова? Немојте ви за то да бринете. Наши гласови су наша брига, а ред на овој седници је ваша брига. Није лепо да данас када причамо о просвети, о образовању, о васпитању, ми завршавамо на сличан начин као што смо и почели.

Још једна ствар, оно моје обраћање, када желим да професор буде прави пример својим ђацима, то заиста није увреда. Мислим да би неко морао да се врати чак и у основну школу, да мало научи основне ствари о васпитању. Свима ће нам бити лакше, а грађани Србије ће напослетку моћи да живе боље када народни посланици буду васпитанији, и то почев од професора, академских професора. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не видим, колегинице, да сам прекршио члан 100. Ја једноставно немам пословнички начин да доделим вашем председнику посланичке групе реплику. То није погађање на пијаци. Ако иједном посланику по том принципу дам право на реплику, сваки следећи народни посланик има то исто право да тражи.

Ја се нисам сложио да имате право на реплику, иначе бих вам је дао, а слажем се да би неки можда требало да крену поново у први разред. Само, кад год ја тако нешто кажем, прво ћу да се окренем око себе, тако и ви урадите.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 103, ст. 7 и 8. Госпођа која је претходно говорила, којој не замерам на сарадњи са Гораном Јешићем, то господин Мартиновић најбоље зна, шеф Посланичке групе СНС, како сам ја то мењан у управи водовода уз помоћ њене партије, али господине председавајући, ви сте дужни и у обавези да поштујете члан 103, јер оно што је она говорила није било указивање на повреду Пословника.

Оно је било више реплика, па и претња. Говорено је о неком страху. Госпође имају зашто да се плаше, с обзиром на то да посланичка група има неке чудне навике. Ми мушкарци немамо намеру да се плашимо, али вас молим да одузмете време, уколико та посланичка група има довољно времена за одузимање, с обзиром на то да ст. 7 и 8 говоре о томе да, кад народни посланик злоупотреби повреду Пословника, тада се тој посланичкој групи одузимају два минута.

И на крају да закључим са тим страхом, да се изразим сељачки – кад бих се ја врабаца бојао, жито никад не бих сејао. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем се, господине Арсићу. Указујем на повреду члана 107. Мој уважени колега Марко Парезановић није прозвао ниједног народног посланика, него је изнео чињенице из живота школа у граду Чачку, из ког он долази. И правилно сте поступили због тога што нисте дали право на реплику.

Оно што желим да кажем то су две важне ствари, и због народних посланика и због грађана Србије. Док овде неки туку жене, прете како ће некога да убију, данас су се десиле две важне ствари за Србију. Александар Вучић, председник Републике Србије, у УН је позвао све државе чланице УН да не прихвате пријем тзв. републике Косово у Унеско и баш данас Рамуш Харадинај повукао је захтев за пријем Косова у Интерпол. То је велика победа за Србију. (Аплауз.) Тако се на делу показује како се води рачуна о интересима Србије и њених грађана.

А што се тиче ових који вриште и добацују, знам да њима недостаје време када су Србијом управљали Горан Јешић и компанија. Ево једног уговора о пружању услуга о праћењу медија. Уговор је из 2010. године – „Нинамедија клипинг“ Нови Сад, коју заступа Марија Јањушевић, посланик Двери, и општине Инђија, коју заступа Горан Јешић. Члан 5 – наручилац признаје извршиоцу услуге накнаду за услуге из овог уговора за укупне трошкове у висини од, па нећу да наводим цифру, евра. Дакле, уговор се закључује у еврима између посланика Двери и Горана Јешића, председника општине испред Демократске странке...

(Председавајући: Колега Мартиновићу, какве то везе има са чланом 107. Пословника?)

... У држави где је платежно средство динар.

Наставићемо са излагањем. Дакле...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Мартиновићу.

Колега Обрадовићу, немате право на реплику.

А, по Пословнику?

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Ха-ха-ха. Ви сте, заиста, господине председавајући, један духовит човек.

Дакле, члан 108 – о реду на седници Народне скупштине стара се председник Народне скупштине. С обзиром на то да је председник Народне скупштине веома љут напустио седницу Народне скупштине Републике Србије и да ви тренутно као потпредседник председавате, ви сносите одговорност за ред на седници.

Под један, дозвољавате овде пре свега господину Александру Мартиновићу, шефу Посланичке групе СНС, да вам одређује како ви да водите седницу, да вам суфлира коме да дате реч, коме да не дате реч. Просто, не може он као шеф владајуће странке, тј. њене посланичке групе да води седницу, него то треба да радите ви, објективно и непристрасно и према народним посланицима из редова власти и редова опозиције.

Са друге стране, такође, ако хоћете да будете искрени и поштени, онда ћете ономе кога неко од народних посланика власти прозива дати могућност да одговори, јер када бих ја рекао, примера ради, Александар Харадинај, верујем да би имао право на реплику Александар Мартиновић, јер сам мислио на Александра Вучића, председника државе Србије.

Хоћемо ли на тај начин онда да разговарамо у Народној скупштини и да нико из опозиције не може да добије прилику да одговори чак и када је прозван по имену и презимену, као што сам то ја био јуче или као што је сада прозван, кроз директно обраћање колеге народног посланика из Чачка, а ја сам му једини колега народни посланик који је уопште помињао ситуацију у чачанским школама. Сви знамо да сам једини говорио о томе и да једино мени може да следује та реплика, али се председавајући у том смислу правио луд и неће да да ту реплику. То је сада проблем који имамо...

Госпођо председавајућа, драго ми је да сте се ви вратили и надам се да ћете уважити ове наше примедбе у вези са повредом Пословника, јер заиста, ево ко зна који пут по реду не можемо, у читавом овом заседању нисмо добили право на реплику а више пута смо тражили.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Члан 104 говори о праву на одређивање да ли је у питању могућност да неко реплицира или не. То је врло јасно, а о стању у школству у Чачку могу да говорим и ја. Према томе, немате никакав ексклузивитет да говорите ви. Чињеница да сте из села у окружењу вам не даје право да само ви говорите о образовању у Чачку, могу и ја нешто да кажем о томе. Према томе, ништа од тога.

Докле се стало са листом? До Марије Јањушевић.

Да ли је Марија Јањушевић говорила или није? Да ми помогне Арсић. Није.

Изволите, имате две минуте и 50 секунди, да не буде после кукања како угрожавам права жена, на пример.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Захваљујем се што ми дозвољавате да користим своје право и своје време. Само ћу рећи да је тачно да сам била директор агенције „Нинамедија“, која је услуге пружала и Влади када је премијер био Александар Вучић и Председништву када је председник био Томислав Николић, а то тренутно ради и за готово целу Владу Републике Србије, и то искључиво због свог квалитета. Тачно је, 12 година сам била у приватном сектору директор приватне фирме коју сам подизала.

Остало време оставићу свом председнику, сигурна сам да ће бити интересантнији од мене.

ПРЕДСЕДНИК: Поштована посланице, нисте искористили своје право да говорите него право на реплику, те сте тиме злоупотребили одредбе из Пословника. Значи, нисте добили реч и право на реплику и одузимам вам време које сте сада злоупотребили. Тако се води седница.

Нисам љута, него сам заиста емотивно повређена говором посланице која ме је натерала да изађем на паузу, то говорим посланику.

Реч има народни посланик Љиљана Малушић.

ЉИЉАНА МАЛУШИЋ: Хвала, председавајућа.

Поштована председнице, поштовани министре са сарадницима, даме и господо посланици, данас ћу говорити о два закона. Први је Предлог закона о основама система образовања и васпитања, други је Предлог закона о високом образовању.

Наиме, данас нико није рекао, а говоримо већ пет, шест, осам сати, да је у Србији реновирано преко 396 школа. Браво за Владу Републике Србије и Министарство! То је коштало око четири милијарде динара. Реновираће се све школе у Републици Србији.

Друго, овде се спочитавало како школе нису безбедне. То напросто није тачно. Долазим са општине Вождовац, која има 17 основних школа и пет истурених одељења. Све су школе ограђене, све су школе под видео-надзором, спојене са 12. полицијском управом, значи комплетан надзор. Више у школама нема дроге, нема насиља. Браво!

Ово говорим зато што се стално спочитава како нема безбедности. То напросто није тачно. Можда у неким другим градовима. У Београду, на великој општини Вождовац, која има 170.000 људи, школе су безбедне.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, потрошили сте време.

Реч има Иван Костић.

Зоран Радојичић.

Миладин Шеварлић.

Не разумем. Нећете да говорите? Одустајете? Хвала.

Драган Весовић.

Бошко Обрадовић.

Изволите. Имате две минуте, да не буде забуне.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Жао ми је што је министар просвете Младен Шарчевић морао да оде, али сигуран сам да ће га добро заменити уважени министар здравља, који је, претпостављам, стручњак и за област образовања у Србији. Али да, ево, отворимо још неколико тема које нису још увек дошле на прави начин на дневни ред.

Пре свега, господине министре здравља, одговорите нам на то питање – како је могуће да иза директора једне школе у Земуну стане комплетна јавност, родитељи и ђаци те школе а да министар и даље сматра да тог директора школе треба сменити? Да ли је то модел како ће функционисати и убудуће нови закон? Да ли је то идеја новог закона?

Значи, нема везе шта кажу родитељи, нема везе шта кажу ђаци, нема везе шта каже јавност, нема везе шта кажу запослени, колектив те школе. Важно је шта каже министар. Је ли то идеја новог закона који Влада Републике Србије жели овде да нам представи?

Или, шта је можда идеја васпитања које ви овде, како каже професор Атлагић, враћате? Ја овде не видим никакав систем васпитања. Ваше васпитање је Телевизија „Пинк“, то су ријалити шоуи, то је оно иза чега ви стојите и што ви браните и претпостављам да је то то васпитање које ви уводите у Србију.

Ви не можете шест година да решите статус вероучитеља, који су најдискриминисанији просветни радници у Србији. Па колико вам треба да budete на власти да бисте решили то једно мало питање да вероучитељ не буде дискриминисан као просветни радник, а камоли да решите овако сложено област као што је систем основног образовања и васпитања?

Имамо не само случај смене директора Националног просветног савета, имамо случај смене и новог директора Завода за унапређење образовања и васпитања, где је постављен господин Златко Грушчановић, иначе коаутор једне читанке за једну страну фирму која овде штампа уџбенике, који је самим тим у директном сукобу интереса.

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, време.

Да ли неко жели да искористи преостало време по члану 96? (Да.)

Изволите, две минуте.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Моје стрпљење је челично, госпођо председавајућа. Ја ћу заиста сачекати све процедуре да добијем право на реч.

Дакле, навели смо вам пример и Националног просветног савета где сте сменили председника са стручним компетенцијама, поставили мање стручног. Иста ситуација у Заводу за унапређење образовања и васпитања. Једно веома конкретно питање за министра здравља, пошто је он стручњак за ове просветне теме. Ако је бесплатно школство у Србији, зашто родитељи плаћају уџбенике? И како то наставници одређују који ће се уџбеници куповати? Постоји ли држава у овој држави? Постоји ли неки програм? Постоји ли нешто што ће бити обједињено у читавој Србији, а не једно у Покрајини Војводини, друго у другим деловима Србије?

Дакле, има ли државе у држави Србији или просто постоји монопол страних издавача који штампају наше уџбенике овде у нашој држави, и да ли је то нормално уопште да нам странци штампају наше уџбенике, пишу наше уџбенике или ваљда треба да то ради наш Завод за уџбенике? Да ли је циљ да уништите Завод за уџбенике да би странци могли да преузму комплетан монопол на тржишту уџбеника у Србији, а већ су га преузели у врло озбиљном и великом проценту?

И посебно важна ствар за крај, а добро је што је ту министар здравља јер је тема и те како у вези и са његовом облашћу деловања, а то су централизоване базе података, господине министре. Ви уводите један електронски конгломерат у Србији. Прво сте централизовали све податке о здравственој безбедности грађана Србије, наше личне здравствене податке, а сада кроз електронске дневнике желите да централизујете податке о свој деци и о свим родитељима у Србији. Ко је вама дао то право? Кога сте ви питали од родитеља да правите централизоване базе података о нашој деци и да ли сте узели програм Хрватске академске мреже, где ће на крају завршити централизовани подаци о нашој деци? Веома једноставно питање. Дакле, ко вам је дао право да централизујете податке о нашој деци?

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Молим говорнике да закључе своју расправу о закону.

Саша Радуловић, пошто није овлашћени ту.

Прочитаћу вам колико имате, да не буде забуне. Педесет седам секунди.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Два јако важна закона о основама образовања, о високом образовању, нажалост поново по хитном поступку расправа. Нажалост, обједињена расправа. Требало је много више времена о овако важним законима. Много је ствари у овим законима за које мислимо да су погрешне. Покушали смо да помогнемо. Поднели смо готово 400 амандмана на различите делове оба закона, где смо поправљали појединачне ствари – од тога да се директор бира по одлуци министра до тога да анонимни буду регистри ученика.

И један важан додаток, образовање је право детета и дали смо предлог да држава набавља уџбенике за сву децу, као што деца наше дијаспоре добијају уџбенике у земљама у којима су. Ово је јако, јако важна ствар и надамо се да ће бити прихваћен од стране Министарства. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Александра Јерков, минут и педесет.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Оно што смо сви могли да закључимо током расправе јесте да нам образовни систем није добар. Он је далеко од онога што родитељи, одговорни и поштени родитељи очекују за своју децу, он је далеко од онога што храбри и одговорни учитељи очекују да буде и далеко од онога што деца заслужују. Такав је због дуплих моралних стандарда које ви промовишете, због застарелих и преобимних наставних планова и програма, због превазиђеног приступа деци, због понижавајућег третмана наставника, због претеране неразумне бирократизације.

Ви не само да то не решавате, него нам овим новим законима нудите још старија, још превазиђенија и још застарелија решења која су у некаквим развијенијим земљама, на која би већ дуго времена требало да се угледамо, напуштена у неким случајевима пре више деценија.

Министар себи узима толико надлежности да и сам Доситеј Обрадовић не би могао све да их испуни, не би могао све да их на прави начин обави, међутим, то очигледно већину неће спречити не само да га подржи у томе, него још и да хвали министра зато што од Скупштине узима надлежности.

Ипак, премијерка нам овде говори да је највећи проблем нашег образовног система то што не прави раднике. Није проблем нашег система што не прави готове раднике, него што не прави готове људе, а вама готови, мислећи, независни, слободоумни и самостални људи очигледно и не требају.

ПРЕДСЕДНИК: Да ли још неко жели? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, пажљиво сам данас слушао и припаднике бившег режима о образовању, васпитању итд. Најдирљивије је било кад су почели да причају да немамо привреду. Не знам коју су они привреду нама оставили, али очигледно да привреде није било.

Онда су у образовању и васпитању отписали васпитање. То се види и по овом изласку. А онда у делу које се односи на образовање избацили су знање. Оставили су само звање. Дипломе су штанцовали и сада нас критикују због диплома које су стечене док су они били на власти, по њиховом систему. Отприлике они су размишљали – кад смо већ уништили привреду, шта ће нам струковна занимања, шта ће нам знање, довољно је да имамо звање.

И тако су отписали 400.000 радних места. Отписали су и вариоце, и стругаре, отписали су ИМТ, отписали с „Змај“, отписали су металце, фризере, трговце итд. Све што су могли, уништили су. Па чак и мало више, а све зарад пара. Иако постоји стара пословица да ниједан капитал није трајао сто година. Ал' су они крали за 200 или за 300. За три генерације, упркос томе што тврдим, и то може да се докаже у пракси, да ниједан од тих капитала, а њихов је крајње сумњиво стечен, од Девичанских Острва итд., разних винарија, станова у Бечу, детелина са четири листа на врачарском пашњаку, великих зграда итд. Све што су стекли, тврдим да им неће трајати дуже од 100 година. Посебно зато што је стечено на врло сумњив начин.

Најлакше је ове законе описати једном старом кинеском пословицом – када човеку даш рибу, нахраниш га за један дан; када га научиш да пеца, нахраниш га за цео живот. То је изрека која на први поглед можда звучи просто, али филозофски говори о знању и звању. Дакле, онај ко жели да научи човека да пеца, нахрани га за цео живот. Али мора да га научи. И то знање мора да буде применљиво. Знање које није применљиво је у ствари само звање.

Ми смо се нагледали разних њихових стручњака и то је мени изгледало овако – разни докторати, ја бих све те дипломе на којима они приговарају, апсолутно све, које су без допуна знања, рецимо стечене пре 30-40 година, многи од њих су професори на универзитету, многи од њих су стекли универзитетску диплому на Сорошевом универзитету у Мађарској, Будимпешти, врло сумњиво, а у суштини су завршили средњу

школу дизајна у трајању не можда четири него три године. И данас они предају неком другом.

Ми имамо доценте, ту је министар здравља и он треба да нам каже колико је то исправно, који су овде јуче пред медијима делили дијагнозе. При томе је доцент лекар, неуропсихијатар, некоме рекао да има луду главу и да је психијатријски случај. Ја то могу да кажем; предавач, доктор, неуропсихијатар то не сме да каже. Ја жалим тог предавача, а још више жалим студенте којима он предаје.

Имамо овде професора књижевности који дође и каже – ово је СНС смислио „оргинално“. И он је професор књижевности и он приговара другима на сумњивим дипломама.

Имамо моралну величину, мог колегу пољопривредника, који је јуче говорио о академској честитости. Ево, годинама безуспешно – је ли тако, колега Ранчићу? – трагамо за Чубрином дипломом. Прекопали људи цео Ниш, дипломе нема. Али он овде држи предавање. С обзиром на то да ће сада бити разних предавања, иновативних, предлажем да мој колега пољопривредник предаје пороке: алкохолизам, коцку, шибице. То је једино знање, пошто он звање и нема, које он може да примени.

Имамо следећи случај, човека који је, добро, то пелцовање кокошки можда у ветерини као негативно образовање, шта се дешава са кокошкама у селу Пуковцу кад их, уместо вакцинама, пелцујете раствореним јогуртом само да бисте узели новац.

Овде имамо и овлашћеног представника, чини ми се, бенседина, који је изашао чим сам ја устао да говорим, из посланичке групе „Никад им доста није било“, који ме је, гле чуда, тужио за речи изговорене за говорницом. Још чудније, има такав исти судија који је, ево Марко зна, узео то да процесуира. Он би могао да предаје... Е такве су стручњаке добили. Он је електроничар и електричар, висок је, очас посла склопи те жице, али он се представља као економиста, врхунски стратег итд. Био је неколико месеци и министар, и кад су видели да нема појма, отишао је нетрагом. Али се појавио овде. По мени, та посланичка група покрет Доста је било Саше „Крадуловића“ би могли да предају примењену магију, кугле итд. Овде смо видели разноразне њихове егзибиције. Ово све говорим о кадровима где они приговарају о неким дипломама, а при томе они сами имају можда нека звања али немају знања, посебно не применљиво.

Пословица каже – није битно колико имаш књига, већ колико си прочитао. Има и друга пословица која се надовезује на прву – није битно колико си књига прочитао, већ шта си из њих научио. Верујем да они имају целе библиотеке, ал' им служе за сликање, да покажу да имају богату,

люксузно укоричену библиотеку, тек толико да људи помисле да су, ето, они много писмени, Па је мој колега пољопривредник, трагајући за бифеом, веровали или не, нагазио једном чак у библиотеку горе.

Пословица каже такође да је најбоља инвестиција у знање. Да завршим, да не дужим. Знање... Сутра ћемо вредети више него данас за онолико колико смо научили. Стално треба учити, али знање мора да буде применљиво. Неприменљиво знање је, сељачки да се изразим, као орање без сетве – ту нема жетве. Да знате, применљиво знање је богатство које свог власника свуда прати. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Повреда Пословника, Срђан Ного.

Изволите.

СРЂАН НОГО: Поштовани председавајући, повређени су чл. 106, 107 и 108. По члану 108. ви сте неким чудним сплетом околности...

(Александар Мартиновић: То не може, сви ти чланови су били.)

Господине Мартиновићу, молим вас, не можете ви да се обраћате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас.

СРЂАН НОГО: Господине председавајући, молим вас, члан 108 каже да сте ви неким чудним сплетом околности на месту председавајућег Народне скупштине и да се ви старате, а не господин Мартиновић, о реду на седници. Пословник Народне скупштине ми даје могућност да укажем да је претходни говорник повредио Пословник, тако да то није било раније.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не може претходни говорник, може само председавајући.

СРЂАН НОГО: Односно да је председавајући повредио Пословник.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Добро, изволите. У чему је повреда Пословника?

СРЂАН НОГО: Зато што је дозволио претходном говорнику да повреди члан 106 и члан 107. Ја верујем да претходни говорник има великих проблема да испрати дневни ред седнице и да он не зна о чему разговарамо, али ми остали посланици и те како знамо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немојте, молим вас, сада. Није ово реплика.

СРЂАН НОГО: Значи, тема дневног реда... ја верујем... ја сам се изненадио с обзиром на то да ви долазите из академске заједнице да ви не можете да испратите да су на дневном реду закони из области образовања.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само кажите у чему је повреда. Само реците.

СРЂАН НОГО: Човек је говорио осам минута, није реч рекао о теми дневног реда. То је прво.

Друго, члан 107, господине Маринковићу. Делио је разне квалификације посланицима, посланицима опозиционих посланичких група. Ви сте били дужни да реагујете, да сачувате достојанство Народне скупштине. Ја знам да је претходни говорник право огледало владајућег режима. Мислим да је то вероватно икона СНС-а, Маријан Ристичевић...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немојте, молим вас, он чак припада другој посланичкој групи, тако да то заиста нема никакве везе. И какве везе има СНС?

СРЂАН НОГО: Заиста је то фасцинантно, али то је права слика. Добро је да грађани виде праву слику...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Чекајте, да не говоримо углас. Ја то нисам приметио. Човек је говорио у складу са темом, испољио своју политичку креативност на свој начин, према томе...

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Да.) Хвала вам.

Реч има министар Златибор Лончар.

Изволите.

Извињавам се министру, реч има Александар Мартиновић, по Пословнику.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Ја указујем, господине Маринковићу, на повреду члана 27 коју сте ви учинили. Члан 27 вас обавезује да се старате о примени Пословника. Ја сам вам добацио са места, извињавам се због тога, али рекао сам истину – да не могу неколико пута узастопно да буду рекламирани истоветни чланови Пословника. Ви сте дали време господину Ному из посланичке групе Двери, практично додатно време да реплицира Маријану Ристичевићу при томе га вређајући, омаловажавајући нашег колегу народног посланика Маријана Ристичевића, називајући га сликом, односно иконом СНС-а.

Што се мене тиче, ја сам поносан што је Маријан Ристичевић мој колега у Народној скупштини, што заступа интересе земљорадника, али сте ви, господине Маринковићу, погрешили што дозвољавате да на буку, дреку, галаму и претњу реагујете тиме што кршите Пословник. Ја разумем да су неким од суботе оне банане тешко пале на стомак па не знају шта говоре и не знају шта раде, али ако мисле да ће нас да бију као што су тукли две новинарке Пинка или као што су прошле године завртали руке чланици РИК-а испред СНС, онда се грдно варају.

Ми се оваквих батинаша, битанги, апсолутно не плашимо. Могу да добацују са места колико им је воља, време црнокошуљаша, време минхенских пивница је прошло. Србија је демократска земља, слободна

земља у којој свако може да изнесе своје мишљење али нема право никога да вређа, а поготово нема право никога да бије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Наравно, не бих се сложио са вама.

(Александар Мартиновић: Не тражим да се гласа.)

У реду, хвала.

Баш у складу са чланом 27, као председавајући задужен сам за ред на овој седници.

Реч има народни посланик Љубиша Стојмировић.

Изволите, професоре, завршите.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Министар се јавио, па ћу ја на крају.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само изволите, министар ће после вас рећи шта има. Хвала.

ЉУБИША СТОЈМИРОВИЋ: Поштоване колегинице и колеге, на крају овог нашег претреса могу да изразим задовољство на начин како је вођен и скоро на целокупну атмосферу. Сем појединих малих искакања доста добро је ово завршено.

Васпитнообразовни систем у Србији није од јуче, он има дубоке корене. Везано за ту чињеницу, подсетићу вас – Учитељски факултет у Сомбору, који је правни следбеник претходних школа које су се бавиле системом васпитања и образовања, следеће године слави 250 година. То треба да нам буде на част, на дику, да се поносимо јер је то једна од најстаријих васпитнообразовних установа у овом делу Европе.

Да ли ће предлог ова два закона донети неке промене у нашем васпитнообразовном систему? Највероватније хоће. Било је овде различитих примедби. Ево ја ћу да кренем од једне, где је једна наша колегиница рекла – у последњих 100 година нису се промениле школе у Србији; онакве какве су биле пре 100 година такве су и данас. Сви знате да то није тачно. Спомињала је једну изложбу овде, на којој смо сви видели слике тих ђака који збиља путују дуго до својих школа, који су једини ђаци у тим школама. Свако од нас, не верујем да је ико поред тих снимака прошао а да му није дошло мало мучнине када види како се та деца муче.

Ево, ја признајем да и данас има таквих примера. Разговарао сам са министром и његовим тимом и верујем да ће колегиница која је помоћник министра за основно образовање доћи код мене у Црну Траву да обиђе та села у општини Црна Трава, да види како је тамо. Већина тих школа нема ниједног ученика. Већина тих места нема становништво и то нам је највећи проблем. Ми морамо заједничким снагама и кроз систем васпитања и образовања и кроз подизање привредних активности да покушамо да

оживимо та места, јер сваки тај део је део Србије. Није Србија само Београд, Нови Сад, Ниш и ови већи градови, Чачак итд., да се не замерим неком.

Дакле морамо да будемо доста мудри у овим временима, поготово они који се толико везују за тај капитализам, либерални капитализам итд. Тенденција у том систему је да образовање баш не буде доступно свима. Тај друштвени систем не воли много образоване и паметне људе. Они су поставили своју доктрину на чињеници да мање образовани људи имају мање захтеве, да су спремни да раде за мање надокнаде и збиља користе образовање као један од начина да се експлоатишу становници. Србија мора ту да буде мудра, да ствара, нормално постепено, не може преко ноћи, и јаку привреду и јак васпитнообразовни систем.

Овде је било и неких примедби, рецимо једна од примедби са којом не могу да се сложим – неко је директор ЕПС-а а власник је печењаре. Какве то везе има? Па може да буде власник и биоскопа...

(Бошко Обрадовић: Има ли диплому?)

Колега, ја вама нисам упадао у реч. Нисам надлежан, а нисте највероватније ни ви, да пресудите да ли има или нема. Највероватније да је неко видео да човек има диплому и да је постављен на то место зато што има квалификације и стручно знање, а тако би и требало да буде у свим областима.

Зашто је велика примедба на начин избора директора? Ја сам то рекао и јуче, али морам да кажем и данас. Морате да схватите да онај ко је оснивач, ко улаже паре у нешто, мора да има и нека управљачка права. Не можемо ми да тражимо да држава оснива средње, основне школе, факултете и да пусти некога да располаже тим новцем и да креира какву год он хоће политику у тим организацијама. Избор директора какав је сада, биће такав кад и ви дођете на власт. Ако вам се не свиђа, мењајте, људи, нема никаквих проблема.

(Бошко Обрадовић: Свака част! А ми када дођемо, ви мењајте ...)

Кад дођете, хвала богу.

Ево, кад ме већ колега прозива, да кажем нешто и њему. Они који су опседнути СНС-ом и Александром Вучићем и имају ту муку, нека виде како је у осмом веку у Дамаску Јован Дамаскин решио своју муку. Он је набавио икону Богородице Тројеручице а ви набавите слику Александра Вучића, ставите код вас у странку или кући, молите се и можда ће вам то помоћи да се ослободите те муке.

Немам ништа против када дајете аргументе за нешто што причате, разумем и политичку борбу и жар итд., али трудите се да никад не говорите

неаргументовано, паушално – ови су лопови, ови су криминалци, урадили ово, урадили оно. Ја полазим од свог личног примера – никог не волим да нападам без доказа, и то препоручујем и вама. Онда вам неће ни Српска напредна странка ни Александар Вучић бити мука.

Липковски и смена појединих других људи са одређених функција. Ми смо тог Липковског бирали овде у Скупштини. Имамо право да га изаберемо, а љутите се да га сменимо. Сасвим нормално. Ево, изабран је на предлог Маријана Ристичевића и онда видите да тај Маријан Ристичевић није баш свемогућ, да он баш све не зна најбоље, има и он грешака. Ето, то му је једна од грешака, а ту га је подржао и колега Марко Атлагић. Значи да сте и вас двојица грешни.

На крају, као и јуче што сам предложио, сви заједно, заједничким снагама, било позиција, било опозиција, морамо да се боримо да створимо јако развијен и квалитетан васпитнообразовни систем. То је и мој предлог за колеге из Министарства, да убудуће и називи тих закона буду – закони о васпитнообразовном систему, да не раздвајамо образовање и васпитање.

И на крају имам само једну поруку, за све нас грађане Србије – за родитеље, ђаке, ученике, предшколце, студенте са једне стране и за професоре, наставнике, учитеље и све оне који раде у том систему васпитања и образовања – добро упамтите стих из познате песме српског песника: „Професор није професор само.“ Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре.

Реч има министар др Златибор Лончар.

Изволите.

ЗЛАТИБОР ЛОНЧАР: Ја ћу само кратко, о пар ствари које имају везе и са здравством, а то је централизована база података о којој се много прича. Мора само да се донесе одлука – да ли хоћемо да идемо напред или нећемо да идемо напред. Ако желимо да идемо напред, то је основ да бисмо било где стигли, да бисмо унапредили и просвету и здравство и све оно што желимо да унапредимо и око чега се слажемо да треба да се мења.

Постоје процедуре које треба да се испоштују и никаквих „дурења“, било чега од података не може да буде кад се испоштују све те процедуре, али кажем, само треба да се одлучите да ли хоћете да идемо напред или не. Без овога је то не могуће. Ви то врло добро знате. Све је ствар избора.

Друга ствар, министар Шарчевић је већ причао и помињао овај штрајк у Земуну. Не бих улазио у то. Ја желим да апелујем на све, и вас овде, да сви заузмемо заједнички став. Може све да се дешава, да неко има мишљење ово или оно, али не сме да се дешава да деца не иду у школу. Ово

причам као родитељ. Значи, сви треба да апелујемо на све. Тамо постоје сви услови да деца иду у школу, а нека се реши све остало што треба.

Ово је злоупотреба деце, да пролази школска година. Како ће после то да надокнаде? То није праведно према деци и не треба преко њих да се то прелама. Испуњавају се услови, деца нека иду у школу а све што треба нека се даље решава својим током. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Желим да се захвалим свим колегама народним посланицима на дискусијама.

Закључујем заједнички начелни претрес о предлозима закона из тачака 1 и 2 дневног реда.

Настављамо са радом 25. септембра, у понедељак, у 10.00 часова.

Хвала још једном.

(Седница је прекинута у 18.10 сати.)